

รัฐสภาสาร

ISSN 0125-0957

ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๓ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

Thailand 4.0

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์	เวลา	
05.00	รายการเผยแพร่ความรู้ทางศาสนา							05.00	
06.00	คุยข่าวเช้า					รัฐสภาไทยได้รอมพระบารมี (10 นาที)		06.00	
						weekend news ข่าวเช้าสุดสัปดาห์	แจ้งข่าว: เดือนกภัย		
07.00	ถ่ายทอดข่าว สวท.							07.00	
07.30	Inside รัฐสภา					วิจัยก้าวไกล	ทำดีได้ดี	07.30	
08.00	ห้องข่าวรัฐสภาแขนงแล (โทรทัศน์รัฐสภา)					ถ่ายทอด คสช. (rerun)	ขบวนการคนตัวเล็ก (เด็กและเยาวชน)	08.00	
09.00	สภาสนทนา	สภาสนทนา	มองรัฐสภา (โทรทัศน์รัฐสภา)	มองรัฐสภา (โทรทัศน์รัฐสภา)	รัฐสภาของ ปชช. (โทรทัศน์รัฐสภา)	ร้อยเรื่องเมืองไทย		09.00	
09.30	เวลา 09.30 น.	เวลา 09.30 น.		สภาสนทนา	สภาสนทนา	ร้อยเรียงข่าว	มีข่าวดีมาบอก	09.15	
10.00	เป็นต้นไป ถ่ายทอดเสียง	เป็นต้นไป ถ่ายทอดเสียง	การเมืองเรื่อง ของประชาชน	เวลา 10.00 น. เป็นต้นไป	เวลา 10.00 น. เป็นต้นไป	บ้านสุขภาพ (คนพิการ-ด้อยโอกาส)	ตะลอนทัวร์ ทั่วไทย	10.00	
11.00	การประชุม สภาขับเคลื่อน	การประชุม สภาขับเคลื่อน	เกาะติดสภา นิติบัญญัติแห่งชาติ	ถ่ายทอดเสียง การประชุม	ถ่ายทอดเสียง การประชุม	บันทึกประชุมสภา		11.00	
12.00	การปฏิรูป ประเทศ (สปท.)	การปฏิรูป ประเทศ (สปท.)	รัฐสภาของเรา	สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ (สนช.)	สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ (สนช.)	สฎป.พันข่าวรัฐสภา แผ่นดินถิ่นไทย		12.00	
13.00	จนเสร็จสิ้น การประชุม (ที่ประชุม สปท. ครั้งที่ 2/2558 19 ต.ค.58)	จนเสร็จสิ้น การประชุม (ที่ประชุม สปท. ครั้งที่ 2/2558 19 ต.ค.58)	สายด่วนรัฐสภา (โทรทัศน์รัฐสภา)	จนเสร็จสิ้น การประชุม (ที่ประชุม สนช. ครั้งที่ 3/2557 21 ส.ค.57)	จนเสร็จสิ้น การประชุม (ที่ประชุม สนช. ครั้งที่ 3/2557 21 ส.ค.57)	ท้องถิ่นบ้านเรา		13.00	
15.00			รักเมืองไทย			สภาสาระ		15.00	
15.30					ละครวิทยุ			15.30	
16.00	ปฏิรูปกฎหมายประชาชนกับ คปภ.			ชีวิตกับการเรียนรู้ กับแพทย์ทางเลือก				16.00	
17.00	Gossip การเมือง					ละติจูดรอบโลก สฎป.ข่าว.เส้นทางกฎหมาย สบาย สบาย กับแพทย์ทางเลือก		17.00	
18.00	เดินทางประเทศไทย (เชื่อมสัญญาณสถานีโทรทัศน์กองทัพบก)				ก้าวทันไอที		เดินทางประเทศไทย (เชื่อมสัญญาณ ททบ.)		18.00
18.30	กรรมาธิการพบประชาชน	เจตนารมณ์ กฎหมาย	เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน	เสียงสื่อสาร การปฏิรูป	เพลงดี ศรีแผ่นดิน		เพลงเพลิน ยามเย็น		
19.00	ถ่ายทอดข่าว สวท.							19.00	
19.30	ข่าวภาษาอังกฤษ					เรดิโอ for you		19.30	
20.00	ข่าวในพระราชสำนัก (รับสัญญาณจาก สวท.)							20.00	
รายการจากสถาบันพระปกเกล้า						คุยกันนอกศาล	สนทนากับ คลังสมอง วปอ.ฯ		
21.00	ปชช. พบประชาชน	๓๐ นาที คดีปกครอง	คุยกับ คณะกรรมการสิทธิฯ	สดง. พบประชาชน	ผู้ตรวจการแผ่นดิน พบประชาชน	ธรรมะก่อนนอน		21.00	
21.30	ธรรมะก่อนนอน								
22.00								22.00	

หมายเหตุ - เวลา 08.00 น. และ 18.00 น. เคารพธงชาติ และ พระบรมราโชวาท / นำเสนอข่าวต้นชั่วโมง และสปรตต่างๆ ตั้งแต่เวลา 08.00-21.00 น.
- หากช่วงเวลาที่มีการถ่ายทอดคำสั่ง/ประกาศ/รายการพิเศษจาก คสช. หรืองานที่ได้รับมอบหมาย สถานีฯ จะดำเนินการถ่ายทอดเสียงจนเสร็จสิ้นภารกิจ

รัฐสภาสาร

ISSN 0125-0957

รัฐสภาสาร

ที่ปรึกษา

นายสรศักดิ์ เพียรเวช
นางสาวสุภาสิณี ชมะสุนทร

บรรณาธิการ

นางสาวสุภาสิณี ชมะสุนทร

ผู้จัดการ

นางบุษราคัม เขาวนศิริ

ประจำกองบรรณาธิการ

นางพรพรรณ สิ้นสวัสดิ์
นางฟ้าดาว คงนคร
นางสาวอรทัย แสนบุตร
นางสาวจุฬารัตน์ เดิมผล
นางสาวนิธิตา ประเสริฐภักดี
นางสาวสหวรรณ เพ็ชรไทย
นายพิษณุ จารีย์พันธ์

ฝ่ายธุรการ

นางสาวเสาวลักษณ์ ธนชัยอภิภัทร
นางสาวดลณี จุลนานนท์
นางสาวจริยาพร ดีกล้า
นางสาวอาภรณ์ เนื่องเศรษฐ์
นางสาวสุรดา เข็นพานิช

ฝ่ายศิลปกรรม

นายมานะ เรืองสอน
นายนิติศน์ องค์กรวิชัย
นางสาวณัฐนันท์ วิชิตพงศ์เมธี

พิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นางสาวกัลยรัชต์ ขาวลำอางค์

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
และเพื่อเสนอข่าวสารวิชาการในวงจรรัฐสภา และอื่น ๆ
ทั้งภายในและต่างประเทศ

การส่งเรื่องลงรัฐสภาสาร

ส่งไปที่ บรรณาธิการวารสารรัฐสภาสาร
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
สำนักประชาสัมพันธ์ กลุ่มงานผลิตเอกสาร
ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๔๔-๕ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๔๒
e-mail: rattasapasarn@yahoo.com

การสมัครเป็นสมาชิก

ค่าสมัครสมาชิก ปีละ ๕๐๐ บาท (๑๒ เล่ม)
ราคาจำหน่ายเล่มละ ๕๐ บาท (รวมค่าจัดส่ง)
กำหนดออกเดือนละ ๑ ฉบับ

การส่งบทความลงเผยแพร่ในวารสารรัฐสภาสาร
จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยลงพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน
การพิจารณาอนุมัติบทความที่นำมาลงพิมพ์ดำเนินการ
โดยกองบรรณาธิการ ทั้งนี้ บทความ ข้อความ ความคิดเห็น
หรือข้อเขียนใดที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้เป็นความเห็น
ส่วนตัว ไม่ผูกพันกับทางราชการแต่ประการใด

Unบรรณาธิการ

ในปัจจุบันเรามักได้ยินคำว่า Thailand 4.0 หรือ ประเทศไทย ๔.๐ ที่มีการกล่าวถึง และหยิบยกมาพูดกันอยู่เสมอ ซึ่งประเทศไทย ๔.๐ นั้น เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศไทย หรือโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลปัจจุบัน บนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อ ปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า สามารถรับมือ กับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งมั่นที่จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิต สินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจ รัฐสภาสารฉบับนี้ จึงขอเสนอ บทความ เรื่อง **“จากเศรษฐกิจดิจิทัลสู่ประเทศไทย ๔.๐”** เพื่อให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ดิจิทัลคืออะไร มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร และมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง รวมถึงมีวิธีการใด ที่จะทำให้ประชาชนยอมรับในสิ่งที่จะเกิดขึ้นและนำไปปฏิบัติตามได้

บทความอีกเรื่องที่เป็นผลต่อเนื่องจากเศรษฐกิจดิจิทัลก็คือ **“การพัฒนามนุษย์เพื่อ การพัฒนาอย่างยั่งยืน”** ซึ่งผู้เขียนได้หยิบยกรายงานของ OECD ที่ได้วิเคราะห์ว่าในอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า ประชากรโลกจะมีคุณลักษณะ ๓ ประการ คือ (๑) มี creativity หรือมีความคิด สร้างสรรค์ (๒) มี collaboration หรือมีความสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่าง เข้าอกเข้าใจกัน และ (๓) มี talent หรือมีความฉลาด โดยผู้เขียนได้อธิบายลักษณะทั้ง ๓ ประการ ให้เข้าใจง่ายขึ้นเพื่อให้เห็นทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาว ซึ่งถ้าประสบ ผลสำเร็จก็จะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ยังมีบทความที่น่าสนใจ ได้แก่ **“อำนาจหน้าที่ขององค์กรการตรวจเงิน แผ่นดิน: ฝรั่งเศส และอังกฤษ”** ซึ่งได้อธิบายถึงองค์กรการตรวจเงินแผ่นดินของสมาชิก สหภาพยุโรป ตามรายงานการศึกษาของ National Audit Office ที่มีการแบ่งอำนาจในการ

ตรวจสอบขององค์การตรวจเงินแผ่นดินออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การตรวจสอบก่อนจ่าย และการตรวจสอบหลังจ่าย โดยบทความนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การตรวจเงินแผ่นดินเฉพาะประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ ส่วนบทความเรื่อง **“บทบาทสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: กรณีศึกษา สักส่วนสมาชิกสตรีในรัฐสภาเกาหลีใต้”** ได้นำเสนอแนวความคิด ข้อมูลสถิติเชิงเปรียบเทียบของจำนวนสมาชิกรัฐสภาระหว่างหญิงและชายตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง ตลอดจนวิวัฒนาการทางการเมืองสำหรับส่งเสริมโอกาสการเป็นตัวแทนทางการเมืองแก่ผู้หญิง โดยได้มีการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยหรือเงื่อนไขสำคัญ พร้อมทั้งพิจารณาปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะประเด็นการเข้าร่วมสังกัดพรรคการเมืองรวมถึงกระบวนการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา

บทความเรื่องต่อมา ได้แก่ **“อาเซียน-สหภาพแอฟริกา: การท้าทายความร่วมมือข้ามภูมิภาค”** ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของความร่วมมือข้ามภูมิภาคระหว่างอาเซียนและแอฟริกา และเหตุผลเบื้องหลังการเชื่อมความสัมพันธ์ดังกล่าว และบทความเรื่อง **“ความร่วมมือเอเชีย (ACD): ที่มา กลไกความร่วมมือ และบทบาทของประเทศไทย”** ที่ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างความร่วมมือเอเชีย (ACD) หรือ “กรอบความร่วมมือเอเชีย” โดยนำเสนอใน ๕ ประเด็นของ ACD คือ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ กลไกความร่วมมือ บทบาทของประเทศไทย และบทสรุป ส่วนบทความเรื่องสุดท้าย **“ความขัดแย้งทางการเมืองและเศรษฐกิจของอาร์เจนตินา ระหว่างการสถาปนาประเทศจนถึงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๘๕๓”** จะมีเนื้อหาที่น่าสนใจอย่างไร สามารถติดตามอ่านได้ภายในเล่ม ท้ายนี้ หวังว่าบทความทั้ง ๗ เรื่อง ดังที่กล่าวมานี้ จะให้สาระความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านไม่มากก็น้อย

บรรณาธิการ

สารบัญ

รัฐสภาสาร ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๓ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
Vol. 65 No. 3 March 2017

จากเศรษฐกิจดิจิทัลสู่ประเทศไทย ๔.๐
ปฐมพงษ์ บำเริบ
วสุธิดา นักเกษม	๓
การพัฒนามนุษย์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
ปกรณ์ นิลประพันธ์	๒๒
อำนาจหน้าที่ขององค์กรการตรวจเงินแผ่นดิน: ฝรั่งเศส และอังกฤษ
อนัญ ยศสุนทร	๒๖
บทบาทสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: กรณีศึกษา สักส่วนสมาชิกสตรี
ในรัฐสภาเกาหลีใต้
สมใจ ทองกุล	๓๘
อาเซียน-สหภาพแอฟริกา: การท้าทายความร่วมมือข้ามภูมิภาค
รศ. ดร. วราภรณ์ จุลปานนท์	๕๔
ความร่วมมือเอเชีย (ACD): ที่มา กลไกความร่วมมือ และบทบาทของประเทศไทย
ณัฐพัชร์ ศิริวัฒน์	๖๖
ความขัดแย้งทางการเมืองและเศรษฐกิจของอาร์เจนตินา
ระหว่างการสถาปนาประเทศจนถึงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๙๕๓
ธไศธร ตู๋ทองคำ	๗๕

จากเศรษฐกิจดิจิทัลสู่ประเทศไทย ๔.๐

ปฐมพงษ์ บำเริบ^๑
วสุธิตา นักเกษม^๒

บทนำ

ท่ามกลางภาวะซบเซาทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างไปทั่วโลกในขณะนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้เปิดเผยข้อมูลภาวะเศรษฐกิจเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ พบว่า สัญญาณการว่างงานเพิ่มขึ้นจากเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ที่มีตัวเลขการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ ๐.๙๐ หรือ ๓๓๐,๐๐๐ ราย เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑.๒๐ หรือ ๔๕๐,๐๐๐ ราย (เอกพล บรรลือ, ๒๕๕๙) เพียงแค่เดือนเดียวประเทศไทยมีผู้ว่างงานมากถึง ๑๒๐,๐๐๐ ราย ปรัชการณณ์ที่เกิดขึ้น ถือได้ว่าเป็นสัญญาณอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยที่ปรัชการณณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้มีสาเหตุดังต่อไปนี้

๑. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ของประชาชน โดยธนาคารเครดิตสวิส (Credit Suisse Group) ได้เผยแพร่รายงานมั่งคั่งโลกประจำปี ๒๕๕๙ (Global Wealth Report 2016) โดยรายงานดังกล่าวระบุว่าประเทศที่มีสัดส่วนกลุ่มบุคคลร่ำรวยที่สุดร้อยละ ๑ ของประเทศ

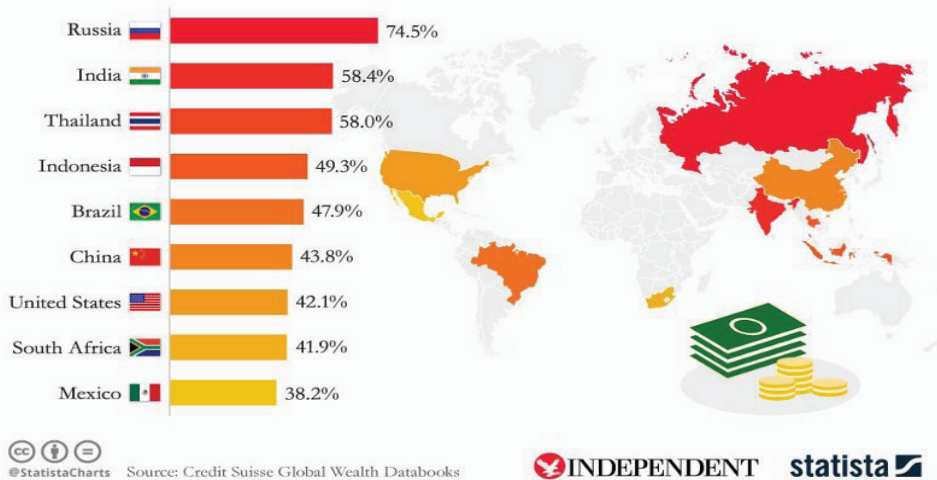
^๑ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

^๒ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและกิจการพิเศษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ถือครองทรัพย์สินภายในประเทศสูงที่สุด คือประเทศรัสเซีย โดยร้อยละ ๑ ของคนร่ำรวยที่สุดของประเทศรัสเซีย ถือครองทรัพย์สินถึงร้อยละ ๗๔.๕๐ ของประเทศ อันดับ ๒ เป็นประเทศอินเดีย โดยร้อยละ ๑ ของคนร่ำรวยที่สุดของประเทศอินเดียถือครองทรัพย์สินถึง ๕๘.๔๐ ของประเทศ และอันดับ ๓ ประเทศไทย สัดส่วนคนร่ำรวยที่สุด ร้อยละ ๑ ของประเทศไทย ถือครองทรัพย์สินมากถึง ร้อยละ ๕๘ ของประเทศ ดังแสดงในภาพที่ ๑

The world's most unequal countries

Share of total wealth of richest 1% in selected countries in 2016

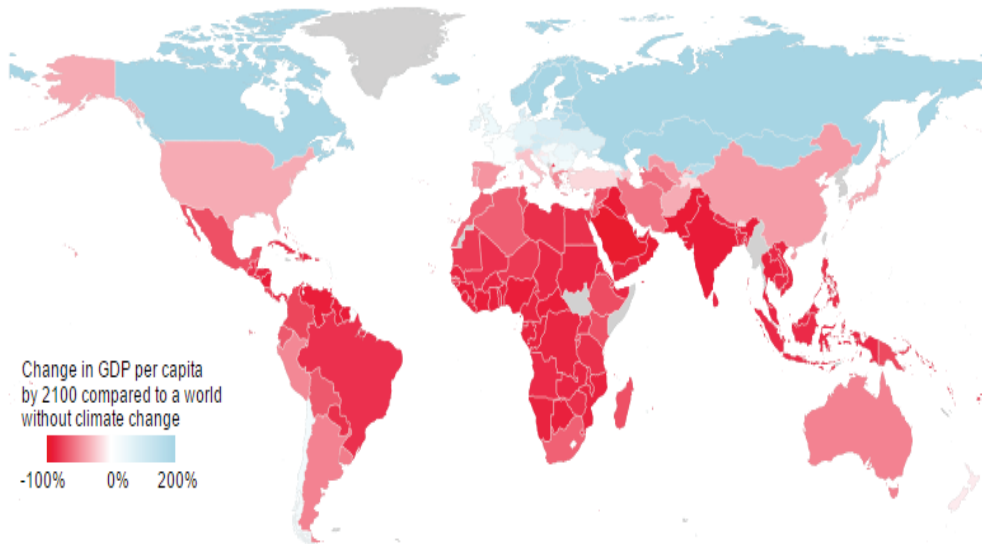
ภาพที่ ๑ แสดงการจัด ๑๐ อันดับของประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำมากที่สุดในโลก

ที่มา: Credit Suisse Group [online]: Access January 29, 2016. www.credit-suisse.com/

๒. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต โดยในปัจจุบันมียอดจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก ณ สถิติ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เป็นจำนวน ๓.๔๒ พันล้านคน (Nielsen, ๒๐๑๖) คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๔๑.๐๐ ของประชากรโลกทั้งหมดจำนวน ๗.๓๐ พันล้านคน ส่วนในประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากถึง ๒๙.๐๗ ล้านคน คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๔๒.๗๐ จากจำนวนประชากรในประเทศไทย ๖๘.๑๔ ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๙)

๓. วิฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในเรื่องการตัดทวงเอาทรัพยากรธรรมชาติที่เกินขนาดและขาดความรับผิดชอบ เช่น การระเบิดภูเขาและทำเหมืองแร่เพื่อตอบสนองการขยายตัวของเมือง การสำรวจ ขุดเจาะ หรือขนส่งน้ำมันดิบจากแหล่งขุดเจาะในทะเลซึ่งทำให้น้ำมันรั่วไหลมีคราบน้ำมันปนเปื้อนบริเวณพื้นผิวน้ำ เป็นอันตราย

ต่อสิ่งมีชีวิตในทะเล และทำให้ระบบนิเวศของท้องทะเลต้องเสียความสมดุลไป การเพิ่มขึ้นของ
 ขยะเทคโนโลยี ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Nino) เป็นต้น ดังแสดงในภาพที่ ๒

ภาพที่ ๒ แสดงการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกส่งผลกระทบต่อ GDP ของประเทศส่วนใหญ่ในโลก
 ที่มา: The National Oceanic and Atmospheric Administration USA. 2016

๔. ปัญหาโครงสร้างประชากรโลก ธนาคารโลก (World Bank) ร่วมกับกองทุน
 ประชากรโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund: UNFPA) เนื่องในวัน
 ประชากรโลก แถลงการณ์ว่าในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ประชากรโลกมีจำนวน ๗.๔๐
 พันล้านคน มีอายุเฉลี่ยประชากรเพศชายอยู่ที่ ๒๙.๔๐ ปี และ ๓๐.๙๐ ปี สำหรับประชากร
 เพศหญิง ส่วนในประเทศไทยมีจำนวนประชากรอยู่ที่ ๖๘.๔๒ ล้านคน อยู่ในอันดับที่ ๑๐ ของ
 ประเทศที่จำนวนประชากรมากที่สุดในโลก (United Nations Population Fund, ๒๐๑๖) มีอัตรา
 การเกิดลดลงที่ร้อยละ ๓.๕๗ นอกจากนี้ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ทำข้อมูล
 ประมาณการประชากรของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๓ ระบุว่า ประชากร
 สูงอายุ ๖๐ ปี จะเพิ่มขึ้นจาก ๘.๔๐ ล้านคน ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๒๐.๕๐ ล้านคน ในปี ๒๕๕๓ และ
 ในช่วงเวลาเดียวกันนั้นประชากรสูงวัยอายุ ๘๐ ปีขึ้นไป จะเพิ่มขึ้นจาก ๑ ล้านคน เป็น ๔ ล้านคน
 ในอีก ๓๐ ปีข้างหน้า (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๔) ทำให้สัดส่วนค่าใช้จ่าย
 ด้านบริการสุขภาพของภาครัฐ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒.๒๐ ในปี
 ๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๒.๘๗ ในปี ๒๕๕๓

จากภาวะปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้ประเทศไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นรัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาโดยนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปประเทศไทยไปสู่ความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืน จึงทำแผนพัฒนาด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในระยะ ๕ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๕ (สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๙) เพื่อทำการขับเคลื่อนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เป็นแกนนำเพื่อให้ประเทศไทยสามารถหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) และสามารถก้าวข้ามผ่านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่กำลังจะเกิดขึ้นได้ สำหรับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการนั้นกำหนดไว้ ๔ ประการ (รัฐบาลไทย, ๒๕๕๙) คือ

๑. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ก้าวทันเวทีโลก โดยให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด ๒๕ อันดับแรก และมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๘.๒๐

๒. สร้างโอกาสและความเท่าเทียมทางสังคม โดยตั้งเป้าว่าหมู่บ้านในประเทศไทยเข้าถึงการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๓

๓. มีการพัฒนาทุนมนุษย์สู่ยุคดิจิทัลโดยประชาชนร้อยละ ๕๐ มีความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ สัดส่วนการจ้างงานบุคลากรด้านดิจิทัลต่อการทำงานทั้งหมดเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๐๐

๔. มีการปฏิรูปภาครัฐ โดยตั้งเป้าว่ามีการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐดีขึ้น ๑๐ อันดับ และคะแนนการให้บริการออนไลน์ จากการจัดอันดับของ UN e-Government Ranking ดีขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ซึ่งจากเป้าหมายดังกล่าว จะทำให้ประเทศไทยสามารถก้าวสู่การเป็นดิจิทัลไทยแลนด์ และไทยแลนด์ ๔.๐๐ ได้อย่างเต็มรูปแบบ

ความหมายของเศรษฐกิจดิจิทัล

เศรษฐกิจดิจิทัล หมายถึง เศรษฐกิจที่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออินเทอร์เน็ต มาสร้างอาชีพ หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรม (Tapscott, ๑๙๙๖: P. ๑๓) โดยที่เศรษฐกิจดิจิทัลนั้นประกอบไปด้วยข้อดีและข้อเสีย ดังต่อไปนี้

ข้อดีของเศรษฐกิจดิจิทัล

๑. เพิ่มการแข่งขันมากขึ้นจากการลดข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ ลดการกีดกีดทางการค้า และเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายใหม่ได้เข้ามาแข่งขันในตลาดมากขึ้น เกิดการขยายขนาดของตลาดรวมถึงเพิ่มตลาดใหม่ที่เกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยี
๒. เพิ่มประสิทธิภาพและนวัตกรรมในห่วงโซ่อุปทานต่าง ๆ ซึ่งส่งผลก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
๓. ก่อให้เกิดการลงทุนข้ามพรมแดน เช่น การจองโรงแรม การลงทุนในภาคของอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ การให้เช่าพื้นที่เก็บข้อมูลบนเทคโนโลยีการประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud Computing)
๔. ลดต้นทุนธุรกรรมการเงิน

ข้อเสียเศรษฐกิจดิจิทัล

๑. ช่องว่างทางดิจิทัล (Digital Gap) อาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมได้เนื่องจากความแตกต่างในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ประชาชนบางกลุ่มได้รับข้อมูลที่มากกว่าประชาชนกลุ่มที่ไม่เข้าถึงซึ่งอาจเกิดการเอารัดเอาเปรียบกันหรือเกิดการใช้ประโยชน์จากการที่เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้มากกว่าเพื่อตัดดวงผลประโยชน์
๒. สังคมที่มีการใช้เทคโนโลยีในระดับสูงทำให้เกิดความเสี่ยงในการปลืงตัวของประชาชนเนื่องจากสังคมดังกล่าวจะมีการพบปะกันน้อยลง เช่น การทำงานที่บ้าน การเจรจาผ่านทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้ประชาชนมีการปลืงตัวได้ง่าย
๓. ความเสี่ยงภัยของระบบความปลอดภัยในข้อมูล ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้นเท่าใดข้อมูลสำคัญต่าง ๆ จะถูกเก็บไว้ในรูปดิจิทัลมากยิ่งขึ้นเท่านั้น หากถูกโจรกรรมหรือระบบขัดข้องจะส่งผลให้เกิดปัญหาได้ ดังนั้น ความปลอดภัยของข้อมูลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจบนรากฐานของดิจิทัลนั้นมีความท้าทายเชิงพลวัตของเทคโนโลยีทั้งในส่วนภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคอุตสาหกรรม ดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดโดยที่เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีบทบาทสำคัญในช่วง ๕ ปีข้างหน้า ได้แก่ เทคโนโลยีสื่อสารที่มีความเร็วสูงมาก (New

Communications Technology) เทคโนโลยีอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบทุกที่ทุกเวลา (MJobile/Wearable Computing) เทคโนโลยีการประมวลผลแบบคลาวด์ เทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) เทคโนโลยีการเชื่อมต่อของสรรพสิ่ง (Internet of Things) เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ (3D Printing) และเทคโนโลยีความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber Security)

๒. การหลอมรวมของกิจกรรม เกิดการหลอมรวมระหว่างกิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคมของโลกออนไลน์และออฟไลน์ (Convergence of Online and Offline Activities) โดยที่เทคโนโลยีใหม่หรือการใช้เทคโนโลยีเดิมในรูปแบบใหม่ทำให้เส้นแบ่งระหว่างระบบเศรษฐกิจสังคมของโลกเสมือนและโลกทางกายภาพเลือนหายไป โดยกิจกรรมของประชาชน ธุรกิจหรือรัฐ จะถูกย้ายมาอยู่บนระบบออนไลน์มากขึ้น เช่น การสื่อสาร การซื้อขายสินค้า การทำธุรกรรมทางการเงิน การเรียนรู้ การดูแลสุขภาพ การบริการของภาครัฐ เป็นต้น

๓. ผู้บริโภคกลายเป็นผู้ผลิต เกิดแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้เกิดการผลิตมากขึ้น (Consumption to Production) โดยในอดีตที่ผ่านมาสังคมในระดับประชาชนยังใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือกิจกรรมสาระบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ แต่ในยุคปัจจุบันนั้นจะเป็นโลกที่ประชาชนและผู้บริโภคกลายเป็นผู้ผลิตโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อทำให้เกิดผลผลิตและรายได้มากขึ้น

๔. การแข่งขันบนฐานนวัตกรรม เกิดการแข่งขันที่อยู่บนพื้นฐานของนวัตกรรมสินค้าและบริการ (Innovation Economy) โดยในโลกยุคดิจิทัลที่การแข่งขันในเชิงราคาจะเป็นเรื่องของอดีตธุรกิจที่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการทางธุรกิจสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการเดิมของตนหรือสร้างสินค้าและบริการใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดจะไม่สามารถแข่งขันได้อีกต่อไป

๕. เกิดการใช้ระบบอัจฉริยะ (Smart Everything) มากขึ้นเรื่อยๆ การใช้เทคโนโลยีและแอปพลิเคชันอัจฉริยะต่างๆ ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ระดับประชาชน เช่น การใช้ชีวิตประจำวันในบ้าน การเดินทาง การดูแลสุขภาพ การใช้พลังงานไปถึงระดับอุตสาหกรรม เช่น การเกษตร การผลิตสินค้าในโรงงาน หรือแม้กระทั่งเรื่องการเฝ้าระวังภัยพิบัติ การดูแลสิ่งแวดล้อม ดังแสดงในภาพที่ ๓

NEW - Echo Dot

by Amazon

Price \$89.99

Ships from and sold by Amazon Digital Services LLC **exclusively for Prime members.**

- Uses the Alexa Voice Service to play music, provide information, read the news, set alarms, control smart home devices, and more using just your voice
- Connects to speakers over Bluetooth or with the included audio cable to play music from Prime Music, Spotify, Pandora, iHeartRadio, and TuneIn
- Includes a built-in speaker so it can work on its own as a smart alarm clock in the bedroom, an assistant in the kitchen, or anywhere you might want a voice-controlled computer
- Hears you from across the room with far-field voice recognition, even while music is playing
- Controls smart home devices like lights, switches, thermostats, and more with compatible connected devices from WeMo, Philips Hue, Samsung SmartThings, Nest, ecobee, and others
- Always getting smarter and adding new features and skills
- [Learn more](#) about Bluetooth speakers and devices that work well with Echo Dot

Available Exclusively from Alexa

Echo Dot is available in limited quantities and exclusively for Prime members through Alexa Voice Shopping. To order your Echo Dot, use your Amazon Echo or Amazon Fire TV and just ask:

"Alexa, order an Echo Dot."

[Learn more](#) about ordering Echo Dot with Alexa Voice Shopping. Limit 1 per order, 2 per customer.

ภาพที่ ๓ แสดงผู้ช่วยอัจฉริยะรุ่น echo dot

ที่มา: Amazon. [online]: Access January 29, 2016. www.amazon.com

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์การปรับตัวไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลของภาครัฐ

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ คือ การให้บริการของภาครัฐผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มการเข้าถึงบริการของภาครัฐ เสริมสร้างโปร่งใสของการดำเนินงานของภาครัฐ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และทำให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบต่อประชาชนมากขึ้นซึ่งหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานของภาครัฐโดยมีโครงการ National e-Payment ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตรฐานและรองรับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ (National e-Payment, ๒๐๑๕) เป็นโครงการนำร่องที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล โดยโครงการ National e-Payment นั้นประกอบไปด้วยโครงการย่อยต่างๆ ดังนี้

๑. โครงการพร้อมเพย์ (PromptPay)
๒. การขยายการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์
๓. ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์
๔. ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์
๕. การให้ความรู้และการส่งเสริมการใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

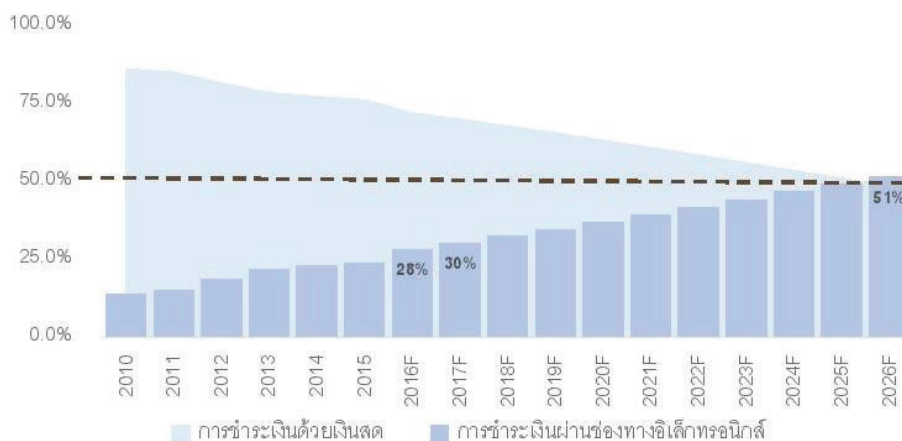
โครงการพร้อมเพย์ก้าวแรกของภาคประชาชนสู่เศรษฐกิจดิจิทัล

โครงการพร้อมเพย์ คือ บริการรับและโอนเงินแบบใหม่ ช่วยให้การรับเงินโอนและโอนเงินเป็นเรื่องง่าย เพียงใช้เลขประจำตัวประชาชน หรือเบอร์โทรศัพท์มือถือ แทนเลขที่บัญชีธนาคาร ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง (Internet Banking) โมบายแบงก์กิ้ง (Mobile Banking) เครื่องเอทีเอ็ม (ธนาคารกรุงเทพ, ๒๕๕๙)

การตอบรับต่อโครงการพร้อมเพย์ของภาคประชาชน

จากข้อมูล ณ เดือนธันวาคม ๒๕๕๙ พบว่า ผู้ลงทะเบียนในโครงการพร้อมเพย์เบื้องต้นมีจำนวนรวม ๑๘ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๔๘ ของผู้มีงานทำทั้งหมดในประเทศไทย (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, ๒๕๖๐) ซึ่งถือเป็นสัญญาณอันดีที่บ่งชี้ถึงการยอมรับนวัตกรรมของประชาชน ดังแสดงในภาพที่ ๔ ซึ่งโครงการพร้อมเพย์จะส่งผลดีต่อประชาชนในแง่ของการประหยัดต้นทุนการโอนเงินและชำระเงินโดยทุก ๆ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้นทดแทนการใช้จ่ายผ่านเงินสด จะช่วยลดต้นทุนทางการเงินมากกว่าร้อยละ ๓๐ รวมถึงมีส่วนช่วยลดต้นทุนการบริหารจัดการเงินสดของระบบการเงินไทย

ส่วนแบ่งตลาดการชำระเงินด้วยเงินสดและช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

ที่มา: ธปท. ประมาณการโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ภาพที่ ๔ แสดงส่วนแบ่งการชำระเงินด้วยเงินสดและช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย [ออนไลน์]: วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐, www.moneychannel.com

การยอมรับและการปรับตัวของประชาชนภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจดิจิทัล

การที่ประเทศไทยจะสามารถเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการทางเศรษฐกิจของประเทศไปเป็นเศรษฐกิจดิจิทัลได้นั้นลำพังแค่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยภาครัฐคงจะไม่เพียงพอแต่ภาคประชาชนจะต้องยอมรับและทำการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกระบวนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจวิถีเดิมของตนและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาทดแทนโดยขั้นตอนการยอมรับทางนวัตกรรม หมายถึงพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่แสดงออกถึงการยอมรับนวัตกรรมและนำไปปฏิบัติ แบ่งออกเป็น ๕ ขั้นตอน (Roger and Shoemaker, ๑๙๗๘, p. ๗๖) ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การรับรู้ (Awareness Stage) เป็นขั้นแรกที่จะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใหม่ วิธีการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมของบุคคลนั้น ยังไม่มีความรู้สึกซึ่งเกี่ยวกับเนื้อหา หรือคุณประโยชน์ของนวัตกรรมนั้น ๆ ทำให้เกิดความอยากรู้นั้นต่อไป

ขั้นที่ ๒ สนใจ (Interest Stage) เป็นขั้นที่เริ่มมีความสนใจ หารายละเอียดเกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติม จะทำให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ หรือสิ่งใหม่ ๆ มากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ และค่านิยม ตลอดจนบรรทัดฐานทางสังคม หรือประสบการณ์เก่า ๆ ของบุคคลนั้น

ขั้นที่ ๓ ประเมินค่า (Evaluation Stage) เป็นขั้นที่จะได้ไตร่ตรองถึงประโยชน์ในการลองใช้วิธีการหรือวิทยาการใหม่ ๆ ดีหรือไม่ เมื่อนำมาใช้แล้วจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือไม่ โดยบุคคลนั้นมักจะคิดว่าการใช้วิทยาการใหม่ ๆ เป็นการเสี่ยงทำให้ไม่แน่ใจถึงผลที่จะได้รับในขั้นนี้จึงเป็นการสร้างแรงเสริม (Reinforcement) เพื่อให้เกิดความแน่ใจยิ่งขึ้นว่าสิ่งที่เขาตัดสินใจเพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมมีคุณค่าและมีประโยชน์

ขั้นที่ ๔ ทดลอง (Trial Stage) เป็นขั้นที่ใช้วิทยาการใหม่ ๆ นั้นกับสถานการณ์ตนเองเป็นการทดลองบางส่วนก่อนเพื่อจะได้ดูว่าผลลัพธ์และประโยชน์ที่ได้รับว่าดีจริงอย่างที่คิดไว้ในขั้นประเมิน ซึ่งผลการทดลองจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจที่จะปฏิเสธหรือยอมรับต่อไป

ขั้นที่ ๕ ยอมรับ (Adoption Stage) เป็นขั้นที่บุคคลรับวิทยาการใหม่ ๆ นั้นไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมของตนอย่างเต็มที่ หลังจากได้ทดลองปฏิบัติดูและเห็นประโยชน์แล้วยอมรับนวัตกรรมเหล่านั้น

ความไว้วางใจ (Trust) องค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล

ความไว้วางใจ หมายถึงพฤติกรรมที่เป็นผลสะท้อนที่เกิดจากความเชื่อมั่นความซื่อสัตย์ของบุคคลที่มีต่อลักษณะและความสามารถของบุคคลอื่น (Davis, Schoorman, Mayer, ๒๐๐๐) ซึ่งความไว้วางใจนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกล่าวถึงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) โดยเฉพาะกับการใช้บริการที่ผู้ใช้งานรู้สึกว่าคุณจะตกอยู่ในภาวะที่เสี่ยงและอาจถูกหลอกลวง เช่น การใช้บริการที่ต้องมีการกรอกข้อมูลให้กับเว็บไซต์ที่ไม่เคยเข้าใช้งานมาก่อน การใช้บริการที่ต้องมีการดาวน์โหลดโปรแกรมจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัว และการใช้บริการที่ต้องกรอกข้อมูลเลขบัตรเครดิตให้กับเว็บไซต์ขายสินค้าที่ไม่เคยติดต่อมาก่อน โดยที่ระดับความสำคัญของความไว้วางใจนั้นแปรเปลี่ยนไปตามรูปแบบของการบริการอิเล็กทรอนิกส์ (Valenduc & Vendramin, ๒๐๑๖: p. ๓๒) Beldad De Jong และ Steeholder (๒๐๑๐) ได้ทำงานวิจัยเชิงทบทวนวรรณกรรมเพื่อตรวจสอบถึงความเป็นไปของความไว้วางใจที่เกิดขึ้นในโลกออนไลน์และการยอมรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบดิจิทัลนั้นมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ ๕ กลุ่ม ดังนี้

๑. ประสบการณ์ส่วนบุคคล (Personal Experience) ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและการซื้อสินค้าออนไลน์
๒. ความเชื่อใจต่อบุคคลอื่น (Dispositional Trust) และระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Acceptable Level of Risk)
๓. ชื่อเสียงของเว็บไซต์ (Website Reputation) และสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือ (Third Party Seal) ภายในเว็บไซต์
๕. วัฒนธรรม (Culture) และระดับการศึกษา (Education) ที่แตกต่างกัน

กรณีศึกษา

ในปี ๒๕๕๖ นายเอ็ดเวิร์ด โจเซฟ สโนว์เดน อดีตลูกจ้างหน่วยสืบราชการลับกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (Central Intelligence Agency: CIA) เปิดเผยข้อมูลกับหนังสือพิมพ์หน่วยงานเดอะการ์เดียน ของอังกฤษว่า หน่วยข่าวกรองอเมริกัน (National Security Agency: NSA) ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ชื่อ Boundless Informant ทำการสอดแนมข้อมูลของประชาชนรวมถึงบุคคลสำคัญต่าง ๆ ทั่วโลกในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั่วโลก โดยมีผู้ตกเป็นเป้าหมายในการจารกรรมข้อมูลมากกว่า ๑.๓๒ ล้านคนทั่วโลก (Gellman, Marko & Jerry, ๒๐๑๓) ดังแสดง

ในภาพที่ ๕ ทำให้บริษัทขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เช่น กูเกิล เฟซบุ๊ก ยาฮู! ร่วมกันประณามรัฐทันทีว่าโครงการสอดแนมกำลัง “ทำลาย” เศรษฐกิจดิจิทัลอเมริกัน เพราะ “ความไว้วางใจ” ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต คือหัวใจของเศรษฐกิจดิจิทัล ถูกค้ำจ่ำนวนมากหันไปสนใจบริษัทชาติอื่นที่โฆษณาว่าปลอดภัยจากเงื้อมมือรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salam, Iyer, Palvia and Singh, (๒๐๑๖) การพัฒนาระบบความไว้วางใจในการใช้บริการธุรกิจพานิชอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้ออนโทโลยี (Ontology) เป็นตัวขับเคลื่อน

ภาพที่ ๕ นายเอ็ดเวิร์ด โจเซฟ สโนว์เดน กำลังให้สัมภาษณ์กับสถานีโทรทัศน์ NBC

ที่มา: NBC [online]: Access January 29, 2016. www.nbcnews.com

ประเทศไทย ๔.๐ (Thailand 4.0)

ประเทศไทย ๔.๐ คือ แนวความคิดที่นำเอานวัตกรรมมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Value-Based Economy) โดยมีฐานคิดหลัก คือ

๑. เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม
๒. เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม
๓. เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

กลไกขับเคลื่อน (Engines of Growth) ประเทศไทย ๔.๐ นั้นประกอบด้วย

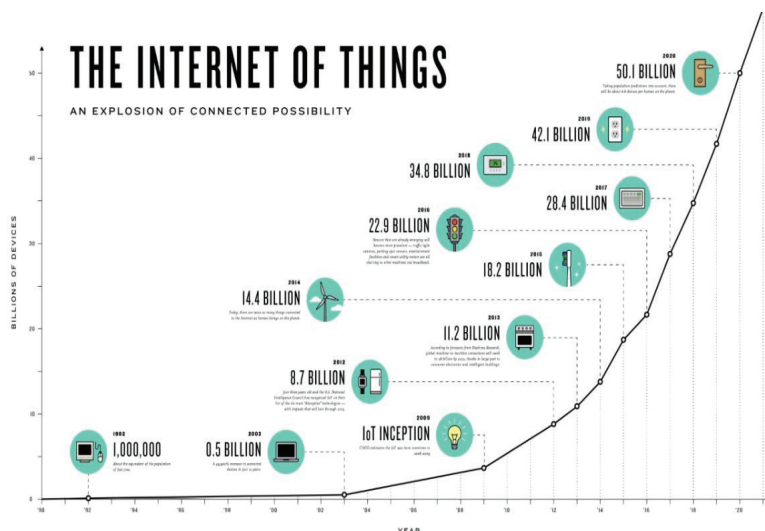
๑. การปรับเปลี่ยนประเทศไทยสู่ประเทศที่มีรายได้สูง (High Income Country) ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ กลไกดังกล่าวประกอบไปด้วย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ การบริหารจัดการสมัยใหม่ และการสร้างคลัสเตอร์ (Cluster) ทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาโมเดลธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม กิจกรรมร่วมทุนรัฐและเอกชนในโครงการขนาดใหญ่ รวมถึงการบ่มเพาะธุรกิจด้านเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการตอบโจทยความพยายามในการก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลางที่ไทยกำลังเผชิญอยู่

๒. กลไกการสร้างการกระจายรายได้เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์โอกาส ซึ่งความมั่งคั่งที่เกิดขึ้นโดยกลไกนี้ ประกอบด้วยการสร้างคลัสเตอร์เศรษฐกิจระดับกลุ่มจังหวัด การพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากในชุมชน การส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อตอบโจทยประเด็นปัญหาและความท้าทายทางสังคมในมิติต่างๆ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจ การส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก การสร้างงานใหม่ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การยกระดับขีดความสามารถ การเสริมสร้างทักษะและการเติมเต็มศักยภาพของประชาชนให้ทันกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก และการจ่ายภาษีให้แก่ผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแบบมีเงื่อนไข (Negative Income Tax) เพื่อแก้ไขกับดักความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

๓. ส่งเสริมพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบโจทยการหลุดออกจากกับดักความไม่สมดุลของการพัฒนาระหว่างคนกับสภาพแวดล้อม โดยกลไกนี้ประกอบด้วย การมุ่งเน้นการใช้พลังงานทดแทน การปรับแนวคิดจากเดิมที่คำนึงถึงความได้เปรียบเรื่องต้นทุน (Cost Advantage) เป็นหลัก มาสู่การคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้จากการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งระบบ (Lost Advantage) หัวใจสำคัญอยู่ที่การพัฒนาระบบการผลิตให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด อันจะเกิดประโยชน์กับประเทศและประชาคมโลกด้วยในเวลาเดียวกัน

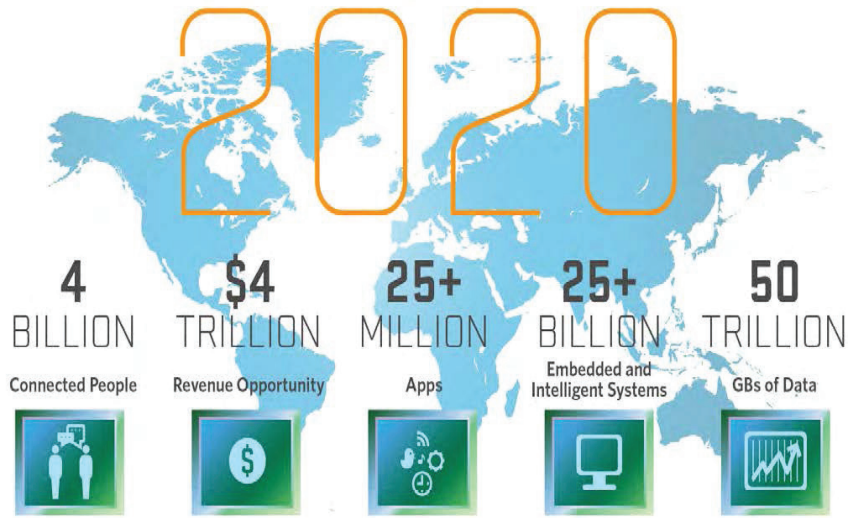
เศรษฐกิจดิจิทัลกับความยั่งยืนของประเทศไทย ๔.๐

การใช้ศักยภาพทางดิจิทัลจะช่วยขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มีต้นทุนด้านแรงงานต่ำลงและมีประสิทธิภาพในการผลิตที่สูงขึ้น เช่น เซอร์และอุปกรณ์เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมกำลังถูกนำมาเชื่อมเข้ากับอุปกรณ์และเครื่องจักรผ่านการสื่อสาร (Internet of Things: IoT) ในขณะที่ความสามารถของคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้าขึ้นจะช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมหาศาล (Big Data) ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต โลจิสติกส์และการขาย โดยในอนาคตโรงงานต่างๆ จะมีความยืดหยุ่นมากกว่าในปัจจุบันในเชิงของการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความเฉพาะสำหรับบุคคลและมีประสิทธิภาพสูงมากยิ่งขึ้น การผลิตจะทำได้เร็วขึ้นประหยัดต้นทุนและมีคุณภาพสูงขึ้น โดยจากงานวิจัยของ McKinsey & Company (๒๐๑๕) พบว่า การนำเอาอุปกรณ์และเครื่องจักรผ่านการสื่อสารจะช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากถึงร้อยละ ๖๐.๐๐ และยังเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันได้มากขึ้นกว่าเดิมถึง ๒ เท่าตัว เมื่อเปรียบเทียบกับที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแบบเดิม โดยที่ตัวเลขมูลค่าประมาณการทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีอุปกรณ์และเครื่องจักรผ่านการสื่อสารอยู่ที่ ๓.๙๐ พันล้านล้านเหรียญสหรัฐหรืออเมริกา และจะสูงถึง ๑ พันล้านล้านเหรียญสหรัฐหรืออเมริกา ในปี ๒๐๒๐ ดังแสดงในภาพที่ ๖ และภาพที่ ๗

ภาพที่ ๖ แสดงเหตุการณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุปกรณ์และเครื่องจักรผ่านการสื่อสารในอนาคต

ที่มา: McKinsey & Company [online]: Access January 30, 2016. www.CISCO.com

ภาพที่ ๗ แสดงมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุปกรณ์และเครื่องจักรผ่านการสื่อสารรูปแบบต่างๆ ในอนาคต
ที่มา: Mario Moclans [online]: Access January 30, 2016. www.IDC.com

สรุป

การที่ประเทศไทยจะสามารถรอดพ้นจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจด้วยการปรับระบบเศรษฐกิจของประเทศให้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้รากฐานของแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ได้นั้น ลำพังแค่การปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงของภาครัฐคงจะไม่สามารถทำให้ประเทศไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจรวมไปถึงกับดักทางด้านรายได้ของประเทศกำลังพัฒนาและช่องว่างระหว่างรายได้ของประชากรได้ การปฏิรูปดังกล่าวภาคประชาชนจะต้องให้ความร่วมมือ เปิดใจยอมรับและพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาของ Boston Consulting Group เรื่อง Greasing the Wheels of the Internet Economy ยังแสดงให้เห็นอีกว่าอุปสรรคสำคัญที่สุดสำหรับประเทศไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล คือ ปริมาณคอนเทนต์ (Content) ในภาษาท้องถิ่น ความเปิดกว้างในการใช้อินเทอร์เน็ต สิทธิเสรีภาพของสื่อ และความสามารถในการเข้าถึงคอนเทนต์บางประเภท (Zwillenberg, Field, & Dean, ๒๐๑๔)

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารกรุงเทพ. (๒๕๕๙). บริการพร้อมเพย์ (ออนไลน์). <http://www.bangkokbank.com>
- รัฐบาลไทย. (๒๕๕๙). ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล. กรุงเทพฯ: ๒๕๕๙.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๕๙). คณะกรรมการเตรียมการด้านดิจิทัลฯ (ร่าง) แผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา rays ยุทธศาสตร์ ตามแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ: ๒๕๕๙.
- เอกพล บรรลือ. (๒๕๕๙). เหลือมล้ำ ว่างานสูงเป็นประวัติการณ์! สัญญาณเตือนภัยครั้งใหญ่ของเศรษฐกิจไทย (Online). <http://themomentum.co/momentum-feature-thai-economic-unemployed>.
- A. Salam, L. Iyer, P. Palvia, and R. Singh. "Trust in e-commerce," *Commun. ACM*, vol. 48, no. 2, pp. 72 -77, 2006
- Davis, J. H., Schoorman, F. D., Mayer, R. C., & Tan, H. H. (2000). The trusted general manager and business unit performance: Empirical evidence of a competitive advantage. *Strategic Management Journal*, 21, 563-567
- Don Tapscott. (1996). *The digital economy: promise and peril in the age of networked intelligence*. New York: McGraw-Hill.
- G Valenduc, P Vendramin. (2013). *Work in the digital economy: sorting the old from the new*. european trade union institute: Working Paper 2016.03.
- Gellman, Marko & Jerry. (2013). *Edward Snowden says motive behind leaks was to expose surveillance state*. The Washington Post June 10, 2013.
- McKinsey & Company. (2015). *The Internet of Things: Mapping value beyond hype*. McKinsey Global Institute: New York.
- National e-Payment. (2015). เกี่ยวกับโครงการ (Online). <http://www.epayment.go.th/home/app/home>. January, 22 2017.
- Paul Zwillenberg, Dominic Field, David Dean. (2014). *The Connected World: Greasing the Wheels of the Internet Economy*. Boston Consulting Group.
- Paul Zwillenberg, Dominic Field, David Dean. (2014). *The Connected World: Greasing the Wheels of the Internet Economy*. Boston Consulting Group.
- Rogers, E., & Shoemaker, F. (1978). *Communication of innovations: A cross-cultural approach*. New York: Free Press.

การพัฒนามนุษย์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปกรณ์ นิลประพันธ์*

เมื่อสองสามปีมาแล้ว รายงานประจำปีของ OECD วิเคราะห์ว่าในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า พลเมืองโลกต้องมีคุณลักษณะ ๓ ประการ เรียงตามลำดับ คือ (๑) มี creativity หรือมีความคิดสร้างสรรค์ (๒) มี collaboration หรือมีความสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเข้าอกเข้าใจกัน และ (๓) มี talent หรือมีความฉลาด

เหตุที่เขาเรียงลำดับอย่างนี้เพราะโลกในอนาคตเป็นโลกที่มีความใกล้ชิดและเชื่อมโยงกันอย่างมากโดยผลของเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการคมนาคมขนส่งที่ทั้งสะดวกและง่ายดายทำให้พรมแดนเป็นเสมือนเส้นสมมุติ การค้าขายสินค้าหรือบริการขั้นพื้นฐาน (primary product) ในรูปแบบเดิม ๆ ยังคงมีอยู่แต่จะน้อยลง เพราะไม่มีมูลค่าเพิ่ม ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้าหรือบริการทั้งเล็กทั้งใหญ่ จึงต้องผนวก “ความคิดสร้างสรรค์” ลงไปในสินค้าหรือบริการของตนเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และตรงกับ

* รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความต้องการของตลาดที่จะแตกต่างหลากหลายออกไปอย่างมากมาย ไม่จำกัดเฉพาะตลาดของสินค้าเฉพาะอย่าง (product market) หรือตลาดตามภูมิศาสตร์ (geographical market) ตามตำรายุค 1970s อีกต่อไป

ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ต่างจากนวัตกรรม (innovation) ตรงที่อาจไม่ใช่การสร้างสิ่งใหม่ขึ้น แต่ทำให้สินค้าหรือบริการมีมูลค่ามากขึ้น เช่น ข้าว เมื่อก่อนขายใส่กระสอบเดี๋ยวนี้มีการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ นำซื้อหาเป็นของขวัญของฝาก ขนมโมจิของญี่ปุ่นที่มีบรรจุภัณฑ์ที่ชวนซื้อแม่จะแกะออกมาแล้วมันก็คือโมจิรสชาติคล้าย ๆ กันนั่นแหละ หรืออย่างขนมปังอบชีสใส่สับปะรดของชาวบ้านแถวหัวหินที่มีต่างชาตินำไปทำรูปร่างหน้าตาให้ดูดีแล้วใส่บรรจุภัณฑ์ที่ดึงดูดชวนซื้อเป็นของฝากในราคาแสนแพง หรือการสร้าง content ของเกมส์ที่เกมส์เมอร์เห็นแล้วต้องสูดปากซื้อหามาเล่น หรือการออกแบบสติ๊กเกอร์ที่ใช้ส่งให้แก็กกันในสังคมออนไลน์ เป็นต้น

การสร้างคนให้มีความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่ใช่แค่สั่งให้คิด แต่ต้องควบคู่ไปกับการให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ให้โอกาส ให้การยอมรับ ให้เวทีแสดงออก ฯลฯ

สำหรับดิจิทัลนั้นเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่เปรียบได้กับถนนที่จะนำสินค้าหรือบริการไปจำหน่ายได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การมีระบบดิจิทัลที่ดีเป็นเรื่องที่ดีและจำเป็น แต่ต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการมีสินค้าหรือบริการที่มีความคิดสร้างสรรค์ไปจำหน่ายด้วย มิฉะนั้นจะกลายเป็นว่าคนอื่นสามารถที่จะใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่เราจัดทำขึ้น นำสินค้าหรือบริการแปลก ๆ ใหม่ ๆ เข้ามาจำหน่ายในบ้านเราได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

ในประเด็น collaboration นั้น เขาบอกว่าการที่โลกอยู่ในสถานะเสมือนไร้พรมแดนจากความก้าวหน้าของการสื่อสารจะทำให้เราต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายจากทั่วทุกสารทิศ ถ้าเราไม่สามารถอยู่ในสังคมอย่างเข้าใจและเข้าถึงกัน มันจะเกิดปัญหาตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความแตกแยก ดังเช่นที่เกิดขึ้นทุกห้วงแห่งทั่วโลกในขณะนี้ เขาจึงบอกว่าคนในอนาคตจะต้องมีคุณลักษณะนี้ ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่โดยปราศจากความเข้าใจวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศาสนา และการดำรงชีวิตของผู้อื่นที่หลากหลาย เพราะทุกคนมีคุณค่า ที่สำคัญคือต้องรู้จักสามัคคีกัน

การจะมี collaboration ได้ต้องเปิดใจกว้าง ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ภาษาใหม่ ๆ วัฒนธรรมใหม่ ๆ ไม่ใช่รู้จักแต่ตัวเอง หรือแม้แต่ตัวเองก็ยังไม่รู้จัก แต่ดันผ่านไปรู้จักเรื่องของคนอื่น แถมรู้อย่างงู ๆ ปลา ๆ

ความฉลาดเขานับเป็นลำดับสุดท้าย เพราะถ้าฉลาดตามตำรา แต่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ก็ยากที่จะเจริญได้ หรือถ้าฉลาดแต่ไม่รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคม ก็อยู่ร่วมกับผู้อื่นยาก และเป็นปัญหาของสังคมในที่สุด ที่ร้ายที่สุดคือฉลาดแต่ไม่รู้จักพอ พวกนี้ก็จะเห็นแก่ตัว คิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่คิดถึงส่วนรวม ไม่คิดถึงชาติบ้านเมือง เขาจึงจัดฉลาดไว้ท้ายสุด

จะว่าไปทุกประเทศให้ความสำคัญกับการ “พัฒนามนุษย์” เพราะพวกเขาคืออนาคตของชาติ ที่ผ่านมาระลอกเหมือนจะให้มีความสำคัญในเรื่องนี้ไม่แพ้ชาติใด ๆ โดยเฉพาะการสร้าง “ความฉลาด” โดยไม่ค่อยใส่ใจเรื่อง creativity กับ collaboration สักเท่าไรนัก ดังจะเห็นได้จากโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่เรียน ซึ่งนับว่าสวนทางกับการพัฒนามนุษย์ของชาติอื่นมาก แถมนำเข้าจริงกระบวนการพัฒนามนุษย์ของเรากลายเป็นสร้างตำแหน่ง สร้างระบบ สร้างหลักสูตร สร้างหน่วยงานเสียเป็นหลัก ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินของสถาบันต่าง ๆ ในระดับโลกแสดงให้เห็นว่าเราพัฒนามนุษย์ผิดทิศผิดทางมากกว่าสามสิบปี ตัวอย่างเช่น เรามีโรงเรียน (ที่เราคิดว่า) ดี วิชาแข็ง ต้องส่งลูกไปเรียนให้ได้แม้จะต้องจ่ายเงินค่าเทอมแพง ๆ แถมต้องตื่นตีสี่ตีห้าเพื่อไปโรงเรียน แต่สุดท้ายเด็กก็ต้องแห่ไปเรียนพิเศษกันตั้งแต่วัยกะเปี้ยกเดียว แม้กระทั่งเด็กในโรงเรียนดัง ๆ ทั้งหลายที่ผู้คนพยายามตะเกียกตะกายส่งลูกหลานไปเรียนด้วย คำถามคือ ถ้าโรงเรียนสอนดีจริง ทำไมต้องระดมไปเรียนพิเศษกันกลายเป็นเสียเงินสองต่อ

การขาดทักษะด้าน creativity ทำให้วิธีคิดในเรื่องต่าง ๆ ของทรัพยากรมนุษย์ของเราหม่นหมองอยู่กับ “เรื่องเดิม ๆ” อยู่ตลอดเวลา เพราะไม่คุ้นเคยที่จะคิดสิ่งใหม่หรือคิดที่จะทำอะไรใหม่ ๆ ความขาดแคลนนี้กลายเป็นการสร้าง “อวิชชา” หรือความไม่รู้ขึ้นโดยปริยาย และเมื่อมีความไม่รู้ ความกลัวก็บังเกิด ดังนั้น เมื่อมีความคิดอะไรใหม่ ๆ ออกมาจึงยากที่จะสร้างการยอมรับ แม้ลึก ๆ ในใจหลายคนจะแอบคิดว่า “มันก็น่าจะดีนะ” ก็ตาม แต่ส่วนใหญ่จะพูดเพื่อความปลอดภัยไว้ก่อนว่า “ของเดิมมันดีอยู่แล้ว จะไปปรับปรุงแก้ไขมันทำไม” มีคนน้อยมากที่จะพูดออกมาดัง ๆ ว่า “ถ้าของเดิมมันดีอยู่แล้ว ทำไมมันจึงเกิดปัญหาขึ้นในอดีตล่ะ???” หรือ “ของเก่ามันมีปัญหาอยู่หนะทำไมถึงจะไม่แก้ไขล่ะ!!!”

ความขาดแคลนด้าน collaboration ทำให้ทรัพยากรมนุษย์ของเราุ่นวายอยู่กับตัวเองมาก เพราะไม่รู้จักคนอื่น มีความเข้าอกเข้าใจผู้อื่นน้อยมาก คิดว่าตนเองดีกว่าผู้อื่นเอาแต่ตัวเองเป็นใหญ่ เป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ กลายเป็นว่าทุกเรื่องถ้าไม่ชนะก็แพ้ ไม่มีใครอยากแพ้ จึงนำมาซึ่งการใช้อารมณ์หรือความรุนแรงในการตัดสินใจมากกว่าการใช้เหตุผล เพราะแพ้ไม่ได้ ทำให้ความรู้รักสามัคคีดังที่เคยมีอยู่อย่างเหนียวแน่นในสังคมไทยมาแต่เดิม

เสื่อมคลายลงเรื่อย ๆ ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายอย่างมากต่อการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม นอกจากนี้ การขาด collaboration ยังทำให้ทรัพยากรมนุษย์ของเราอยู่ร่วมในสังคมโลกได้ยากเย็นมากขึ้น เพราะเรารู้จักภาษา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของชนชาติอื่น ภาษาอื่นอย่าง ผิดเพี้ยน แม้กระทั่งชนชาติที่มีภาษาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกันที่สุดก็ตาม

ในฐานะผู้สังเกตการณ์สังคม ผู้เขียนมีความห่วงใยก้าวต่อไปในการพัฒนามนุษย์ ของชาติเป็นอย่างมาก เพราะมนุษย์เป็นพลังอันแท้จริงในการขับเคลื่อนสังคมและการปฏิรูป ประเทศชาติเพื่ออนาคต เราใช้เวลาเพื่อการพัฒนาในเรื่องนี้มากกว่าสามสิบปีแล้ว และได้บทเรียน เป็นค่าเสียโอกาสของชาติอย่างหาค่ามิได้มานานพอแล้ว ผู้เขียนจึงเห็นว่าเราควรร่วมกัน กำหนดทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาวแล้วจึงมือกันเดินไปให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างยั่งยืนในระยะยาวทั้งในด้าน สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง มากกว่าที่จะทำอะไรต่อมิอะไร “แบบเดิม ๆ” ที่ทำให้เราอยู่กับที่มาหลายสิบปี.

อำนาจหน้าที่ขององค์กรการตรวจเงินแผ่นดิน: ฝรั่งเศสและอังกฤษ

อนันต์ ยศสุนทร^๑

อำนาจหน้าที่ขององค์กรการตรวจเงินแผ่นดินอาจมีความแตกต่างกันตามบริบททางการเมือง กฎหมาย และสภาพสังคมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม องค์กรการตรวจเงินแผ่นดินระหว่างประเทศ (International Organization of Supreme Audit Institutions หรือ INTOSAI)^๒ ได้มีการจัดทำปฏิญญาขึ้นมาว่าด้วยแนวปฏิบัติในการตรวจเงินแผ่นดินหรือ “Lima Declaration of Guidelines on Auditing Precepts” เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการตรวจเงินแผ่นดิน โดยในปฏิญญาดังกล่าวได้มีการกำหนดหลักเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรการตรวจเงินแผ่นดินไว้ในมาตรา ๔ ว่าด้วยการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย

^๑ นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ ฝ่ายกฎหมายการคลัง กองกฎหมายการเงินการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวันพุธ ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐

^๒ องค์กรดังกล่าวได้ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี ค.ศ. ๑๙๕๓ โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการด้านการตรวจเงินแผ่นดินที่ทันสมัย และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินของประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินสากล โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙

ความถูกต้อง และผลการดำเนินงาน (Legality audit, regularity audit and performance audit) ว่าหน้าที่ดั้งเดิมขององค์กรการตรวจเงินแผ่นดินคือการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย และการตรวจสอบความถูกต้องของการบริหารการเงินและการบัญชี นอกเหนือจากการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ยังมีการตรวจสอบในอีกลักษณะหนึ่งซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่ากัน ได้แก่ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน ซึ่งมุ่งเน้นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารงานภาครัฐ การตรวจสอบการดำเนินงานดังกล่าวไม่ได้ครอบคลุมเพียงแค่การบริหารทางการเงินเท่านั้นแต่ครอบคลุมกิจกรรมของรัฐบาลทั้งหมด ไม่ว่าจะในเชิงโครงสร้างหรือระบบการบริหารราชการ ทั้งนี้ การตรวจสอบทั้งสามรูปแบบต่างมีความสำคัญเสมอกัน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แต่ละองค์กรอาจกำหนดลำดับความสำคัญให้เหมาะสมแก่กรณีได้

สำหรับกรณีขององค์กรการตรวจเงินแผ่นดินของสมาชิกสหภาพยุโรป ตามรายงานศึกษาของ National Audit Office^๓ ได้มีการแบ่งอำนาจในการตรวจสอบขององค์กรการตรวจเงินแผ่นดินออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. การตรวจสอบก่อนจ่าย (A priori Audit) องค์กรการตรวจเงินแผ่นดินของบางประเทศมีอำนาจในการอนุมัติหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงิน โดยถือเป็นหนึ่งในกระบวนการควบคุมทางการเงิน เช่น องค์กรการตรวจเงินแผ่นดินอาจได้รับเอกสารเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินและตรวจสอบความถูกต้องของการเบิกจ่ายดังกล่าว รวมถึงว่ามิงงบประมาณเพียงพอสำหรับการเบิกจ่ายดังกล่าวหรือไม่ เป็นต้น

๒. การตรวจสอบหลังจ่าย (Ex post Audit) อาจแบ่งออกเป็น ๓ กรณี ได้แก่

๒.๑ การตรวจสอบซึ่งองค์กรการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการลงโทษ (Judicial audit) ได้แก่ การพิจารณาและวินิจฉัยหรือพิพากษาเกี่ยวกับการกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายหรือการดูแลรักษาเงินแผ่นดินของผู้ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้มีความรับผิดชอบเฉพาะ เช่น กรณีของประเทศฝรั่งเศสและเบลเยียม เป็นต้น

๒.๒ การตรวจสอบทางการเงินหรือทางบัญชี (Financial audit) ได้แก่ การตรวจสอบบัญชีของรัฐบาลหรือของหน่วยงานของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อรัฐสภา โดยอาจจะเป็นการรับรองงบการเงินว่าเป็นไปตามความจริงและแสดงให้เห็นถึงสถานะการเงินของหน่วยงานอย่างแท้จริงหรือไม่ หรืออาจจะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน

^๓ National Audit Office, State Audit in the European Union, December 2005, p. 11

เป็นต้น ซึ่งองค์การการตรวจเงินแผ่นดินของทุกประเทศจะมีการตรวจสอบทางการเงินหรือทางบัญชี แม้รูปแบบอาจจะแตกต่างกัน

๒.๓ การตรวจสอบการดำเนินงาน ได้แก่ การตรวจสอบการดำเนินงานในภาพรวมว่าได้มีการใช้จ่ายเงินแผ่นดินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่าหรือไม่ โดยเกือบทุกประเทศของสหภาพยุโรปมีการตรวจสอบการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม รูปแบบและขอบเขตอาจมีความแตกต่างกัน เช่น ในกรณีประเทศฝรั่งเศส จะมีการประเมินผลการดำเนินงานนโยบายสาธารณะ (Evaluation) ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงการพิจารณาในแง่ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าเท่านั้น แต่ยังพิจารณาว่านโยบายสาธารณะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้มีการตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ และมีผลกระทบทั้งในแง่ดีและเสียอย่างไรบ้าง

อำนาจการตรวจสอบขององค์การการตรวจเงินแผ่นดินในสหภาพยุโรป^๔

	การตรวจก่อนจ่าย (A priori audit)	การตรวจสอบโดย มีอำนาจในการ วินิจฉัยลงโทษ (Judicial)	การตรวจหลังจ่าย (Ex post audit) การตรวจสอบ ทางการเงิน หรือทางบัญชี (Financial)	การตรวจสอบ การดำเนินงาน (Performance)
ออสเตรีย	-	-	√	√
เบลเยียม	√	√	√	√
ไซปรัส	-	-	√	√
สาธารณรัฐเช็ก	-	-	√	√
เดนมาร์ก	-	-	√	√
เอสโตเนีย	-	-	√	√
ฟินแลนด์	-	-	√	√
ฝรั่งเศส	-	√	√	√
เยอรมนี	√	-	√	√
กรีซ	√	√	√	-
ฮังการี	-	-	√	√
ไอร์แลนด์	-	-	√	√

^๔ National Audit Office, State Audit in the European Union, December 2005, p. 11

	การตรวจก่อนจ่าย (A priori audit)	การตรวจสอบโดย มีอำนาจในการ วินิจฉัยลงโทษ (Judicial)	การตรวจหลังจ่าย (Ex post audit) การตรวจสอบ ทางการเงิน หรือทางบัญชี (Financial)	การตรวจสอบ การดำเนินงาน (Performance)
อิตาลี	√	√	√	√
ลัตเวีย	-	-	√	√
ลิทัวเนีย	-	-	√	√
ลักเซมเบิร์ก	-	-	√	√
มอลตา	-	-	√	√
เนเธอร์แลนด์	-	-	√	√
โปแลนด์	-	-	√	√
โปรตุเกส	√	√	√	√
สโลวาเกีย	-	-	√	√
สโลวีเนีย	-	-	√	√
สเปน	-	√	√	√
สวีเดน	-	-	√	√
สหราชอาณาจักร	-	-	√	√
ศาลตรวจเงิน แผ่นดินของ สหภาพยุโรป	-	-	√	√

ในบทความนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษาขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรการตรวจเงินแผ่นดินเฉพาะของ ๒ ประเทศ อันได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ

๑. ประเทศฝรั่งเศส

องค์กรการตรวจเงินแผ่นดินของประเทศฝรั่งเศส ประกอบด้วย ๓ องค์กรหลัก ได้แก่ ศาลบัญชี (La Cour des comptes) ศาลบัญชีภาค (Les Chambres régionales et territoriales des comptes) จำนวน ๑๘ แห่ง และศาลวินัยทางงบประมาณและการคลัง (La Cour de discipline budgétaire et financière) โดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับศาลตรวจเงิน

แผ่นดินได้มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายศาลตรวจเงินแผ่นดิน (Code des juridictions financières) ซึ่งประมวลกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ศาลบัญชีและศาลบัญชีภาคมีอำนาจในการพิจารณาบัญชีของสมุหบัญชี (Comptable หรือ accountant) ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับและเบิกจ่ายเงินแผ่นดิน รวมถึงตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐว่าเป็นไปอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลหรือไม่ ส่วนศาลวินัยทางงบประมาณและการคลังนั้นมีอำนาจในการพิพากษาผู้มีอำนาจในการสั่งจ่ายเงินแผ่นดิน (Ordonnateurs หรือ authorizing person)

๑.๑ ศาลบัญชีและศาลบัญชีภาค

ปัจจุบัน มีองค์กรที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของศาลบัญชี จำนวน ๑,๔๔๕ แห่ง และองค์กรที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของศาลบัญชีภาค จำนวน ๑๗,๑๐๕ แห่ง^๕ โดยศาลบัญชีและศาลบัญชีภาคมีหน้าที่หลัก ๓ ประการ ได้แก่ การตรวจสอบและพิพากษาบัญชีของสมุหบัญชี การตรวจสอบการดำเนินงาน และการรับรองรายงานการเงินของรัฐ ทั้งนี้ มาตรา L.111-3 แห่งประมวลกฎหมายศาลตรวจเงินแผ่นดิน ได้กำหนดให้อำนาจศาลบัญชีในการขอเอกสารและเข้าไปสถานที่ต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบการรับเงินและการจ่ายเงินว่าเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือไม่ รวมถึงการใช้งบประมาณ เงิน และทรัพย์สินอื่น ๆ ที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐด้วยว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่าหรือไม่

(๑) อำนาจในการตรวจสอบและพิพากษาบัญชีของสมุหบัญชี

จักรพรรดินโปเลียนได้สถาปนาศาลบัญชีขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๐๗^๖ โดยกำหนดให้ศาลบัญชีมีหน้าที่หลักในการตรวจสอบความถูกต้องและทำการพิพากษาบัญชีที่สมุหบัญชีของรัฐเป็นผู้เก็บรักษา โดยอำนาจในการพิพากษาบัญชีของสมุหบัญชีของรัฐมาจากหลักพื้นฐานของกฎหมายการคลังฝรั่งเศสซึ่งได้มีการแบ่งแยกบุคคลผู้รับผิดชอบในการสั่งจ่าย (Ordonnateurs หรือ authorizing person) และสมุหบัญชีผู้มีหน้าที่ในการจ่ายเงิน (Comptable หรือ accountant) เพื่อเป็นการคานอำนาจระหว่างผู้มีอำนาจในการสั่งจ่ายเงิน

^๕ รายงานการดำเนินงานประจำปีของศาลบัญชี ค.ศ. ๒๐๑๕

^๖ ศาลบัญชีถูกจัดตั้งขึ้นโดยรัฐบัญญัติลงวันที่ ๖ กันยายน ค.ศ. ๑๘๐๗ และรัฐกฤษฎีกาลงวันที่ ๒๘ กันยายน ค.ศ. ๑๘๐๗

และผู้มีหน้าที่จ่ายเงินและให้ทั้งสองฝ่ายได้ตรวจสอบซึ่งกันและกัน^๒ ทั้งนี้ ได้มีการกำหนด ความรับผิดชอบของสมุหบัญชีไว้เป็นการเฉพาะ โดยหากมีการกระทำความผิดอันส่งผลให้มีเงิน ขาดไปจากบัญชี สมุหบัญชีต้องรับผิดชอบทางแพ่งเป็นการส่วนตัว ซึ่งในปัจจุบันประเทศฝรั่งเศส ก็ยังคงระบบความรับผิดชอบของสมุหบัญชีไว้ โดยทุกสิ้นปีงบประมาณ สมุหบัญชีจะต้องส่งบัญชี ให้ศาลบัญชีหรือศาลบัญชีภาคแล้วแต่กรณี เพื่อตรวจสอบว่าได้มีการเบิกจ่ายเงินและรับเงินถูกต้อง ตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับกำหนดไว้หรือไม่ ในกรณีที่มีเงินขาดไปจากบัญชี สมุหบัญชีต้องรับผิดชอบทางแพ่งเป็นการส่วนตัวเพื่อชดใช้เงินที่ขาดไป ทั้งนี้ ไม่ว่าจะให้มีเจตนา กระทำผิดหรือไม่ก็ตาม (responsabilité pécuniaire et personnelle des comptables) โดยในทาง ปฏิบัติ ศาลบัญชีจะทำการสุ่มตรวจบัญชีของหน่วยงานต่าง ๆ ที่สมุหบัญชีเก็บรักษาอย่างน้อย หนึ่งครั้งในทุกสี่ปี โดยในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ศาลบัญชีได้พิพากษาบัญชีโดยเฉลี่ย ๑๕๐ บัญชี โดยมีคำพิพากษาให้ชดใช้เงินคืนให้แก่รัฐทั้งหมด ๗๙ คดี สำหรับศาลบัญชีภาค ได้มีการพิพากษา บัญชีไปทั้งหมด ๒,๔๐๔ บัญชี โดยมีคำพิพากษาให้ชดใช้เงินคืนทั้งหมด ๒๐๒ คดี

(๒) อำนาจในการตรวจสอบการดำเนินงาน

อำนาจในการตรวจสอบการดำเนินงาน หมายถึง การตรวจสอบความ ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของการบริหารการเงินการคลัง และตรวจสอบว่าได้ มีการใช้ทรัพยากรและงบประมาณว่าเป็นไปอย่างประหยัดและประสพผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ที่ได้มีการกำหนดไว้หรือไม่ โดยไม่ก้าวล่วงไปถึงการพิจารณาความเหมาะสมของการกำหนด นโยบายแต่อย่างใด โดยศาลบัญชีและศาลบัญชีภาค มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินงาน ของทุกองค์กรที่มีการใช้เงินแผ่นดิน มิใช่เฉพาะองค์กรที่มีสมุหบัญชีประจำอยู่เท่านั้น โดย ศาลบัญชีและศาลบัญชีภาคสามารถตรวจสอบองค์กรเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ องค์กรประกันสังคม รัฐวิสาหกิจ องค์กรการกุศลต่าง ๆ และองค์กรที่ได้รับเงินอุดหนุนจาก สหภาพยุโรปด้วยเช่นกัน ในการกำหนดแผนการตรวจสอบการดำเนินงานนั้น ศาลบัญชีและ

^๒ ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายจะมีหน้าที่ในการก่อภาระผูกพันงบประมาณ ตรวจสอบมูลหนี้ที่เกิดขึ้นและกำหนด จำนวนที่แน่นอนและออกคำสั่งจ่ายเงิน และสมุหบัญชีจะมีหน้าที่จ่ายเงิน แต่ในการจ่ายเงินนั้น สมุหบัญชีจะทำการ ตรวจสอบทางบัญชี (contrôle comptable) กล่าวคือ ตรวจสอบว่าผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเป็นผู้มีอำนาจสั่งจ่ายถูกต้องตาม กฎหมาย ว่าเงินงบประมาณมีเพียงพอหรือไม่ หรือหนี้นั้นมีจริงหรือไม่ เป็นต้น โดยการตรวจสอบทางบัญชีดังกล่าวจะ กระทำโดยการตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่ายใบสำคัญเป็นหลัก หากมีเอกสารไม่ครบหรือมีข้อผิดพลาดประการใด สมุหบัญชีสามารถระงับการจ่ายเงินได้และแจ้งไปยังผู้มีอำนาจสั่งจ่าย

ศาลบัญชีภาคอาจกำหนดเรื่องที่จะตรวจสอบเองหรืออาจเป็นการดำเนินการตามคำขอของ คณะกรรมการของรัฐสภา^๙ หรือตามคำขอของผู้ตรวจการแผ่นดิน^๙ ก็ได้

ในการตรวจสอบหน่วยงาน ศาลบัญชีและศาลบัญชีภาคจะกระทำ โดยเคารพหลักการมีสิทธิโต้แย้ง โดยเมื่อทำการตรวจสอบเสร็จแล้ว ศาลบัญชีหรือศาลบัญชี ภาคจะจัดทำร่างข้อสังเกตส่งไปยังหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อหน่วยงานนั้นจะได้ชี้แจง เหตุผลและตอบข้อสังเกตดังกล่าว เมื่อการพิจารณาผลการตรวจสอบสิ้นสุดแล้ว ศาลบัญชี หรือศาลบัญชีภาคจะแจ้งผลการตรวจสอบไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ใน กรณีที่มีการกระทำผิดวินัยทางงบประมาณหรือการคลัง ก็สามารถส่งเรื่องต่อไปยังอัยการเพื่อ ทำการฟ้องคดีต่อศาลวินัยทางงบประมาณและการคลัง หรือหากเป็นกรณีที่ตรวจพบการทุจริต ก็สามารถส่งเรื่องต่อไปยังอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลอาญาได้เช่นกัน นอกจากนี้ ศาลบัญชีอาจแจ้งผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการการคลังหรือคณะกรรมการสืบสวน ของรัฐสภาด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ สำหรับการตรวจสอบการดำเนินงาน ศาลบัญชีหรือศาลบัญชี ภาคมีอำนาจเพียงแจ้งผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องที่พบเท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อสังเกตของศาลบัญชีหรือศาล บัญชีภาคแต่อย่างใด และศาลฯ ก็ไม่มีอำนาจทางกฎหมายที่จะบังคับให้หน่วยงานปฏิบัติตาม อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติ ศาลบัญชีจะมีการติดตามผลการดำเนินงานตามข้อสังเกตของศาล บัญชีและศาลบัญชีภาคและทำการรายงานผลไว้ในรายงานประจำปีของศาลบัญชี ซึ่งจะได้มี การเสนอต่อรัฐบาลและรัฐสภา รวมถึงเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

ปัจจุบัน การตรวจสอบการดำเนินงานถือเป็นภารกิจหลักของศาลบัญชี โดยคิดเป็นสองในสามของภาระงานทั้งหมดของศาลบัญชี ทั้งนี้ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ศาลบัญชี จัดทำรายงานตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมด ๓๗ ฉบับ และศาลบัญชีภาคจัดทำรายงาน ตรวจสอบทั้งหมด ๕๕๑ ฉบับ^{๑๐}

^๙ มาตรา L. 136-4 แห่งประมวลกฎหมายศาลตรวจเงินแผ่นดิน

^๙ มาตรา ๑๒ แห่งรัฐธรรมนูญติ ลงวันที่ ๓ มกราคม ค.ศ. ๑๙๗๓

^{๑๐} รายงานการดำเนินงานประจำปีของศาลบัญชี ค.ศ. ๒๐๑๕

(๓) อำนาจในการรับรองรายงานการเงินของรัฐบาล

มาตรา ๕๘-๕ ของรัฐธรรมนูญประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยรัฐธรรมนูญติงบประมาณ ค.ศ. ๒๐๐๑ ได้กำหนดให้ศาลบัญชีจัดทำรายงานรับรองรายงานการเงินของรัฐบาล (Certification des comptes de l'Etat) ว่ารายงานการเงินดังกล่าวมีความถูกต้อง สุจริต และเชื่อถือได้หรือไม่ (la régularité, la sincérité et la fidélité des comptes de l'Etat) โดยเรื่องดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับความโปร่งใสทางการคลัง เนื่องจากรายงานดังกล่าวเป็นหลักประกันถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลต่าง ๆ ที่รัฐบาลเสนอเพื่อประกอบการเสนอร่างรัฐธรรมนูญติงบประมาณประจำปี (Loi de règlement) และให้ความมั่นใจในระดับที่เหมาะสมว่าข้อมูลดังกล่าวไม่มีข้อผิดพลาดโดยมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ศาลบัญชีได้รับรองรายงานการเงินของรัฐบาลโดยมีข้อสงวน ๕ ข้อ เช่น ข้อสงวนเกี่ยวกับระบบการตรวจสอบภายในและความน่าเชื่อถือของระบบข้อมูลทางการเงินการคลังอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ศาลบัญชียังได้ดำเนินการรับรองรายงานการเงินของหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย เช่น การรับรองงบการเงินของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภานับแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๓ โดยการร้องขอของทั้งสองสภา

(๔) อำนาจหน้าที่อื่น ๆ ของศาลบัญชีและศาลบัญชีภาค

มาตรา ๔๗-๒ แห่งรัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้ศาลบัญชีมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือรัฐสภาในการตรวจสอบการบริหารงานโดยรัฐบาล นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้ศาลบัญชีมีหน้าที่ช่วยเหลือรัฐบาลและรัฐสภาในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินตามรัฐธรรมนูญติงบประมาณและตามรัฐธรรมนูญติงบประมาณของสำนักงานประกันสังคม รวมถึงการประเมินผลการดำเนินนโยบายสาธารณะด้วยเช่นกัน โดยตามมาตราดังกล่าวประกอบกับมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญว่าด้วยรัฐธรรมนูญติงบประมาณ ค.ศ. ๒๐๐๑ ศาลบัญชีจึงได้จัดทำรายงานต่าง ๆ เพื่อเสนอต่อรัฐสภาประกอบการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญติงบประมาณและร่างรัฐธรรมนูญติงบประมาณของสำนักงานประกันสังคม

สำหรับศาลบัญชีภาค นอกเหนือจากอำนาจในการตรวจสอบบัญชีและการตรวจสอบการดำเนินงานแล้ว ประมวลกฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้กำหนดให้ศาลบัญชีภาคมีหน้าที่ในการตรวจสอบทางด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย เช่น ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดทำงบประมาณได้ภายในกำหนดเวลา หรือไม่สามารถจัดทำงบประมาณสมดุลได้ เป็นต้น ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมีหนังสือแจ้งต่อศาลบัญชีภาคเพื่อให้เข้าไปให้ความช่วยเหลือในการจัดทำงบประมาณดังกล่าว

๑.๒ ศาลวินัยทางงบประมาณและการคลัง

ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น ประเทศฝรั่งเศสได้มีการวางระบบการตรวจสอบการใช้เงินแผ่นดินโดยการให้อำนาจศาลบัญชีในการตรวจสอบบัญชีของสมุหบัญชี อย่างไรก็ตามในกรณีของผู้มีอำนาจสั่งจ่ายนั้น เดิมไม่มีกฎหมายกำหนดโทษหรือความรับผิดชอบใด ๆ ไว้เป็นการเฉพาะ^{๑๑} จนกระทั่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เนื่องจากการที่ไม่มีรัฐสภาที่มาทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้เงินแผ่นดิน รัฐบาลในยุคนั้นจึงทำทุกอย่างตามอำเภอใจ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอการพิจารณา การอนุมัติ การใช้และการตรวจสอบงบประมาณ จากรายงานสาธารณะประจำปีของศาลบัญชีภายหลังจากที่สงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ปรากฏว่ามีข้อบกพร่องมากมายในการบริหารการคลังของประเทศ จึงทำให้รัฐสภาได้หาวิธีการป้องกันและแก้ไขข้อจำกัดในการลงโทษผู้กระทำความผิดของศาลบัญชี เนื่องจากเดิมศาลบัญชีมิได้อำนาจครอบคลุมไปถึงตัวผู้มีอำนาจสั่งจ่าย ด้วยเหตุนี้เองจึงได้มีการจัดตั้งศาลวินัยงบประมาณขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ และเปลี่ยนชื่อมาเป็นศาลวินัยงบประมาณและการคลัง ในปี ค.ศ. ๑๙๖๓^{๑๒} เพื่อพิพากษาลงโทษผู้มีอำนาจสั่งจ่ายในกรณีที่มีการกระทำความผิดวินัยทางงบประมาณ โดยการวินิจฉัยลงโทษของศาลวินัยฯ จะมีลักษณะเป็นโทษปรับทางปกครอง โดยสามารถกำหนดบทลงโทษเป็นค่าปรับจำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ ยูโร และสูงสุดไม่เกินจำนวนเงินเดือนสองปีของผู้ที่ถูกลงโทษ ณ วันที่มีการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น แล้วแต่ฐานความผิดที่เกี่ยวข้อง

นับแต่ได้มีการจัดตั้งศาลวินัยทางงบประมาณและการคลังในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ จนถึงปัจจุบัน ได้มีการตัดสินพิพากษาคดีไปเพียง ๒๐๔ คดี^{๑๓} จากคดีที่ศาลได้รับไว้พิจารณาทั้งหมด ๕๙๙ คดี โดยอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง (décisions de classement) จำนวน ๓๕๓ เรื่อง^{๑๔}

^{๑๑} เดิม ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเข้าไปแทรกแซงการทำงานของสมุหบัญชี โดยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบของสมุหบัญชี แนวคำวินิจฉัยของศาลบัญชีจะถือว่าบุคคลดังกล่าวถือเป็น “สมุหบัญชีโดยข้อเท็จจริง” (gestion de fait) และต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวในกรณีที่มีเงินขาดไปจากบัญชีเช่นเดียวกับสมุหบัญชี

^{๑๒} อรพิน ผลสุวรรณีย์ สบายรูป, ศาลวินัยงบประมาณและการคลังฝรั่งเศส La Cour de Discipline Budgétaire et Financière, รวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ ๗๒ ปี ศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรมบูรณ, สมาคมกฎหมายมหาชนแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๕, น. ๓๐๙.

^{๑๓} ที่มา: รายงานประจำปีของศาลวินัยทางงบประมาณและการคลัง ปี ค.ศ. ๒๐๑๖

^{๑๔} Stéphanie Damarey, Exécution et contrôle des finances publiques, Gualino éditeur, 2007, p. 349.

๒. ประเทศอังกฤษ

องค์กรการตรวจเงินแผ่นดินของประเทศอังกฤษ ได้แก่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (National Audit Office) โดยมีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (Comptroller and Auditor General) เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มาจากการแต่งตั้งจากษัตริย์จากการเสนอของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในการเสนอแต่งตั้งนั้น นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการคลัง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๑๐ ปี และมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานของสภาผู้แทนราษฎร (Officer of the House of Commons) โดยในปัจจุบัน การดำเนินงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสมาชิก ๙ คน เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานฯ มีความโปร่งใสมากขึ้น บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายทั้งหมด ๕ ฉบับ อันได้แก่ the Exchequer and Audit Departments Act 1866 และ 1921 the National Audit Act 1983 the Government Resources and Accounts Act 2000 และ Budget Responsibility and National Audit Act 2011^{๑๕}

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน แบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้^{๑๖}

๑. การตรวจสอบการเงิน (Financial Audit)

การตรวจสอบการเงินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมุ่งเน้นไปที่การให้ความเห็นที่เป็นอิสระเกี่ยวกับรายงานการเงินประจำปีของหน่วยงานของรัฐ เพื่อตรวจสอบว่า

(๑) รายงานการเงินดังกล่าว มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ถูกต้อง และได้มีการเปิดเผยข้อมูลสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานการเงินหรือไม่

(๒) รายงานการเงินดังกล่าว ได้มีการบันทึกทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดที่อยู่ในความครอบครองหรือความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ และได้มีการประเมินมูลค่าอย่างถูกต้องตามนโยบายการบัญชีหรือไม่

^{๑๕} นอกจากนี้ The Local Audit and Accountability Act 2014 ยังได้กำหนดเพิ่มเติมอำนาจของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

^{๑๖} National Audit Office, State Audit in the European Union, December 2005 และข้อมูลจากเว็บไซต์ <https://www.nao.org.uk/>

(๓) การรับและการจ่ายเงินตามที่ได้มีการบันทึกไว้ในรายงานการเงินดังกล่าว เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและมีความถูกต้อง

ในการตรวจสอบดังกล่าว สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปตรวจสอบโดยใช้มาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปในระดับสากล และมีการวางแผนการตรวจสอบตาม ความเสี่ยงในแต่ละด้าน นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการให้ความเห็นเกี่ยวกับรายงานการเงิน ดังกล่าว สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะประเมินประสิทธิภาพของระบบการตรวจสอบภายใน ว่าได้มีการดำเนินการสอดคล้องกับแผนการตรวจสอบที่วางไว้หรือไม่ และเสนอแนะให้มีการ ปรับปรุงในกรณีที่พบข้อบกพร่อง ทั้งนี้ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๕-๒๐๑๖ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ ดำเนินการตรวจสอบและรับรองรายงานการเงินของหน่วยงานทั้งหมด ๓๖๘ แห่ง

๒. การตรวจสอบความคุ้มค่าของการดำเนินงาน (Value for money หรือ Performance audit)

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๖ (๒) ของ the National Audit Act 1983 กำหนดขอบเขตของการตรวจสอบดังกล่าวไว้โดยชัดเจนว่า ไม่ถือเป็นการให้อำนาจ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินในการเข้าไปตั้งคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายตาม วัตถุประสงค์ที่ได้มีการกำหนดไว้^{๑๗} โดยในการตรวจสอบดังกล่าว สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ต้องมีการวางแผนการตรวจสอบและกำหนดหัวข้อที่จะตรวจสอบในแต่ละปี โดยคำนึงถึง ความเสี่ยง จำนวนเงินและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง ผลกระทบต่อโครงการดังกล่าวต่อประชาชน ขอบเขตการจัดทำรายงานข้อเสนอแนะ ความสนใจของสาธารณะและรัฐสภาเกี่ยวกับเรื่อง ดังกล่าว รวมถึงว่าการเข้าไปตรวจสอบจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือไม่ เมื่อการตรวจสอบสิ้นสุดลง สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อรัฐสภา และอาจเผยแพร่ได้ โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร

^{๑๗} Part II Economy, Efficiency and Effectiveness Examinations

6 Public departments etc.

(1) The Comptroller and Auditor General may carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which any department, authority or other body to which this section applies has used its resources in discharging its functions.

(2) Subsection (1) above shall not be construed as entitling the Comptroller and Auditor General to question the merits of the policy objectives of any department, authority or body in respect of which an examination is carried out.

ในปี ค.ศ. ๒๐๑๕-๒๐๑๖ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ดำเนินการตรวจสอบและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบความคุ้มค่าของการดำเนินงาน ทั้งหมด ๖๕ รายงานดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังดำเนินการตรวจสอบสืบสวน (investigations) เพื่อตรวจสอบกรณีปัญหาที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในกรณีที่มีคำร้องขอจากสมาชิกวุฒิสภาหรือประชาชน ทั้งหมด ๔๓ กรณีด้วยกัน

นอกจากนี้ ในแต่ละปี ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจะได้จัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอผลการตรวจสอบทั้งสองด้านของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ คณะกรรมการการคลังอาจเรียกบุคคลมาไต่สวนเพิ่มเติมตามรายงานผลการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและจัดทำรายงานข้อเสนอแนะของตนตามรายงานดังกล่าวเพื่อเสนอต่อรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลจะเห็นชอบเพื่อให้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ อย่างไรก็ตาม โดยส่วนใหญ่แล้ว รัฐบาลจะเห็นชอบให้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการคลัง

บทบาทสตรีที่การมีส่วนร่วมทางการเมือง: กรณีศึกษา ๑๑๘๐ นิตมาชิกสตรีในรัฐสภาเกาหลีใต้

สมใจ ทองกุล*

บทนำ

ระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยมิใช่เพียงกิจกรรมการเลือกตั้งที่ประชาชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเฉพาะในวันเลือกตั้งอย่างเดียวเท่านั้น แต่จำเป็นต้องตระหนักและให้ความใส่ใจต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบอื่นอีกด้วย โดยเฉพาะระบบพรรคการเมืองถือเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญและจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง เกิดความเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกัน สะท้อนให้เห็นถึงการเปิดโอกาสแก่ประชาชนในสังคมให้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นน้อยเพียงใด กระบวนการคัดเลือกตัวแทนของคนส่วนใหญ่ในสังคมนับเป็นรูปแบบทางการเมืองอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญผ่านการเลือกตั้งจากประชาชน เพื่อให้เข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองในฝ่ายนิติบัญญัติ

* นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จึงอาจกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งตัวแทนประชาชนถือเป็นกระบวนการประชาธิปไตยที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทั้งหลาย จึงต้องคำนึงถึงการเปิดโอกาสแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่าในสังคมอย่างเท่าเทียมกันภายใต้เงื่อนไขที่หลากหลาย ทั้ง ช่วงอายุ เพศ ภูมิภาค การศึกษา หรือการนับถือศาสนา เป็นต้น ซึ่งสามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนเหล่านั้นได้อย่างครอบคลุมอันจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเลือกตั้งและส่งผลต่อการทำงานในกระบวนการนิติบัญญัติด้วย

รัฐสภาเป็นองค์กรหนึ่งที่สำคัญมีกลไกทางการเมืองก่อให้เกิดการรวมตัวกันของบรรดาตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั้งหลายสามารถปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อดำเนินภารกิจสำคัญต่างๆ ของรัฐสภา เมื่อเป็นเช่นนี้ ตัวแปรในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาของประชาชน จึงอาจมีองค์ประกอบหรือปัจจัยต่างๆ อย่างหลากหลาย อาทิ แนวคิด ทศนคติ ภูมิภาค ศาสนา เพศ หรือความเลื่อมใสศรัทธา เป็นต้น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยนับเป็นรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมแก่ประชาชนให้มีสิทธิและมีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างอิสระ และพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมือง จึงเป็นบรรทัดฐานอย่างหนึ่งที่สำคัญก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่แก่ประชาชนทั้งหญิงและชาย

แต่เมื่อพิจารณาถึงประเด็นความเท่าเทียมทางเพศระหว่างหญิงและชายในบริบททางการเมือง กลับพบว่า หลายประเทศแม้จะมีประชากรหญิงจำนวนมากก็ตาม ความเป็นจริงกลับพบว่าในรัฐสภาแต่ละประเทศนั้น ยังมีความแตกต่างของจำนวนสัดส่วนสมาชิกระหว่างหญิงและชายเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งในรัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ก็เช่นกัน บทความชิ้นนี้ จึงได้นำเสนอแนวความคิด ข้อมูลสถิติเชิงเปรียบเทียบของจำนวนสมาชิกรัฐสภา ระหว่างหญิงและชายตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง ตลอดจนวิวัฒนาการทางการเมืองสำหรับส่งเสริมโอกาสการเป็นตัวแทนทางการเมืองแก่ผู้หญิง โดยได้มีการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยหรือเงื่อนไขสำคัญ พร้อมทั้งพิจารณาปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะประเด็นการเข้าร่วมสังกัดพรรคการเมืองรวมถึงกระบวนการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา

สาธารณรัฐเกาหลี: การให้ความสำคัญและโอกาสต่อผู้หญิง

เมื่อกล่าวถึงการเมืองการปกครองในสาธารณรัฐเกาหลี นับว่ามีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะสถาบันทางการเมืองอย่างรัฐสภาถือเป็นองค์กรหลักของประเทศที่มีเสถียรภาพ เห็นได้จากแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงและการเร่งพัฒนาเพื่อปฏิรูปโครงสร้างทั้งหลายภายในสถาบันแห่งนี้ เพื่อให้สนองต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันระบบพรรคการเมืองก็มีบทบาททางการเมืองที่สำคัญในกระบวนการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมเข้าสู่สนามเลือกตั้ง เพื่อเป็นสมาชิกรัฐสภา^๑ และส่งผลดีต่อการขยายโอกาสแก่กลุ่มบุคคลที่หลากหลายของสังคม โดยเฉพาะผู้หญิงมีโอกาสเป็นตัวแทนพรรคการเมืองเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งได้มากขึ้น แม้สภาพความจริงยังคงเห็นได้ว่า จำนวนสัดส่วนของสมาชิกรัฐสภาระหว่างหญิงและชายนั้นมีความแตกต่างอย่างชัดเจน^๒ ซึ่งประเด็นเหล่านี้จำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นต่อไป

การก่อตั้งกระทรวงกิจการสตรีและครอบครัว (Ministry of the Gender Equality & Family, 여성가족부) สาธารณรัฐเกาหลี ในปี ๒๕๔๔ มีเจตนารมณ์ที่สำคัญคือ เพื่อส่งเสริมบทบาทความเท่าเทียมกันทางเพศและกำหนดนโยบายยกระดับสิทธิของผู้หญิง การพัฒนาศักยภาพ และการนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับสุขภาพอนามัย สวัสดิการ การปกป้องคุ้มครองสิทธิ และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงในทุกกรณี โดยมีผู้หญิงเป็นรัฐมนตรีประจำกระทรวง เพื่อที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่แท้จริง และความสำคัญที่จะสนับสนุนให้มีการพัฒนา การกำหนดนโยบาย และส่งเสริมให้ผู้หญิงมีบทบาทในสังคมมากยิ่งขึ้น^๓

^๑ การสรรหาตัวแทนพรรคการเมืองเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง จำเป็นต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพ

^๒ รัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี สมัยที่ ๒๐ เลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๙ มีวาระ ๔ ปี ตั้งแต่ ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ มีสมาชิกรัฐสภาทั้งสิ้น ๓๐๐ คน ในจำนวนนี้มีสมาชิกรัฐสภาหญิงจำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗ โดยมีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน ๒๔,๔๓๐,๗๔๖ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๘ ของประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน ๔๒,๑๐๐,๓๙๘ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙)

^๓ กฎหมายสิทธิพื้นฐานเพื่อส่งเสริมบทบาทสตรี ได้ถูกกำหนดขึ้นในปี ๒๕๓๘ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ ทำให้หน่วยงานของรัฐบาลกลางและท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและงบประมาณที่จำเป็น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในการส่งเสริมและการขยายบทบาทของผู้หญิงในสังคม รวมทั้งเป็นการช่วยยกระดับและการปกป้องคุ้มครองสิทธิด้วย นอกจากนี้ รัฐสภา สมัยที่ ๑๙ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) คณะกรรมการกิจการสตรีและครอบครัวได้เสนอร่างกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง จำนวน ๘ ฉบับ อาทิ การส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การคุกคามทางเพศ การป้องกันการทารุณในครอบครัวและปกป้องผู้ได้รับผลกระทบ เป็นต้น

สาธารณรัฐเกาหลีได้เริ่มต้นกระบวนการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยแบบอารยะ (Civilized democracy) ภายหลังจากได้รับอิสรภาพ^๔ โดยเริ่มกำหนดหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบสังคมให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้นหลายยุคสมัยเรื่อยมาตามลำดับ ประชาชนได้เล็งเห็นความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น โดยเฉพาะนับตั้งแต่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มเติมในปี ๒๕๓๐ เป็นต้นมา พัฒนาการทางการเมืองของประเทศมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากประชาชนมีสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาแล้ว ยังทำให้รัฐสภามีขอบเขตอำนาจและบทบาทมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจทั้ง ๓ ฝ่าย (ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และฝ่ายนิติบัญญัติ) ได้อย่างค่อนข้างมีเสถียรภาพ

ในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา นั้น เมื่อพิจารณาถึงบทบาททางการเมืองของสตรีชาวเกาหลีใต้ อาจกล่าวได้ว่าค่อนข้างถูกปิดกั้น หรือไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับในสังคมเกาหลีมากนักเมื่อเทียบกับปัจจุบัน ซึ่งอาจมีความคล้ายคลึงกับหลายประเทศ และแม้ว่าจะมีความพยายามกำหนดมาตรการหรือปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะปี ๒๕๔๗ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายพรรคการเมืองกำหนดให้พรรคการเมืองทั้งหลายต้องจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งชายและหญิงในจำนวนสัดส่วนเท่ากันในการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาแบบบัญชีรายชื่อ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อเปิดโอกาสแก่สตรีได้มีส่วนร่วมทางการเมืองทัดเทียมกับผู้ชาย แต่ด้วยเงื่อนไขหรือสภาพสังคม ความเชื่อมั่น ขนบธรรมเนียม หรือปัจจัยอื่น ๆ จึงส่งผลบั่นทอนต่อสถานะ และโอกาสของผู้หญิงที่ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับในสังคมมากนัก

^๔ เมื่อเกาหลีใต้ได้รับอิสรภาพ ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๘๘ และมีรัฐธรรมนูญฉบับแรกขึ้น เมื่อปี ๒๔๙๑ โดยได้มีการรับรองสิทธิของพลเมืองทั้งหญิงและชายให้สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกัน สาระสำคัญได้แก่ มาตรา ๑ ได้กำหนดให้ประเทศปกครองแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตย มาตรา ๒ กำหนดให้อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน มาตรา ๘ กำหนดให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิเหล่านั้นได้อย่างเท่าเทียมกัน

ผู้หญิงกับความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาค ส่งผลดีต่อกระบวนการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง สิทธิและเสรีภาพของความเท่าเทียมทางเพศเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสทางการเมืองแก่สตรีให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ถือเป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคทางเพศระหว่างหญิงและชาย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ หรือการเรียกร้องสิทธิทั้งหลายในสังคมภายใต้เงื่อนไขหรือโครงสร้างสังคมที่ถูกกำหนดขึ้นและดำเนินมาเป็นระยะเวลายาวนาน ให้ได้มีการพัฒนาสิทธิและเสรีภาพของคนในสังคมให้มีความเท่าเทียมกัน โดยไม่มีคำว่า “เพศ” มาเป็นเครื่องกีดขวาง

ปัจจุบันพบว่า ผู้หญิงไม่เพียงแต่มีสถานะเป็นเพียงช่างเท้าหลังในครอบครัวคอยรับฟังโดยไม่สามารถโต้แย้ง ก็เริ่มมีบทบาทสำคัญในสังคมอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและการยอมรับเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพราะนอกจากจะก่อให้เกิดการเสริมสร้างโอกาสและศักยภาพความรู้ความสามารถแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับหลักการพื้นฐานที่สำคัญแห่งความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตยของประเทศเกาหลีใต้อีกด้วย อีกทั้งเป็นการสะท้อนความคิดเห็นอย่างแท้จริงที่ผ่านการเชื่อมโยงกับองค์กรและชนชั้นที่หลากหลายในสังคม โดยคำนึงถึงความยุติธรรม มีอิสระทางความคิด และเกิดความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นประการสำคัญ

นับตั้งแต่หลังคริสต์ศักราช ๒๐๐๐ เป็นต้นมา พบว่าตัวแทนทางการเมืองของผู้หญิงเพิ่มจำนวนมากขึ้น (ทั้งในประเทศสวีเดน ที่มีสัดส่วนของสมาชิกหญิงถึงร้อยละ ๔๓.๖ นอร์เวย์ ร้อยละ ๓๙.๖ เนเธอร์แลนด์ ร้อยละ ๓๗.๓ ออสเตรเลีย ร้อยละ ๓๐.๖ เยอรมนี ร้อยละ ๓๖.๕ และสหราชอาณาจักร ร้อยละ ๒๙.๔) แสดงให้เห็นถึงการให้โอกาสกับผู้หญิงในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาประเทศ ซึ่งการขยายโอกาสแก่ผู้หญิงอย่างกว้างขวางในสิทธิทางการเมืองเป็นประเด็นที่ทั่วโลกพยายามส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนและต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศในทวีปยุโรปเริ่มปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนว่าบรรดานักการเมืองหญิงมีจำนวนสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ ๔๐ ซึ่งให้เห็นถึงการยอมรับของสังคมว่า ผู้หญิงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้

ตารางที่ ๑ แสดงสัดส่วนจำนวนสมาชิกรัฐสภาสตรีและลำดับของประเทศสำคัญ

	ปี ๒๕๕๗			ปี ๒๕๕๘			ปี ๒๕๕๙		
	ลำดับ ที่	จำนวน สมาชิก ทั้งหมด	ร้อยละของ สมาชิกสตรี	ลำดับ ที่	จำนวน สมาชิก ทั้งหมด	ร้อยละของ สมาชิกสตรี	ลำดับ ที่	จำนวน สมาชิก ทั้งหมด	ร้อยละของ สมาชิกสตรี
สวีเดน	๕	๓๔๙	๔๔.๗	๕	๓๔๙	๔๓.๖	๕	๓๔๙	๔๓.๖
นอร์เวย์	๑๓	๑๖๙	๓๙.๖	๑๓	๑๖๙	๓๙.๖	๑๕	๑๖๙	๓๙.๖
เนเธอร์แลนด์	๑๖	๑๕๐	๓๘.๗	๑๘	๑๕๐	๓๗.๓	๒๒	๑๕๐	๓๗.๓
ออสเตรเลีย	๒๗	๑๘๓	๓๒.๒	๓๖	๑๘๓	๓๐.๖	๔๔	๑๘๓	๓๐.๖
เยอรมนี	๒๑	๖๓๑	๓๖.๕	๒๑	๖๓๑	๓๖.๕	๒๖	๒๓๐	๓๖.๕
อังกฤษ	๖๐	๖๕๐	๒๒.๖	๔๐	๖๕๐	๒๙.๔	๔๘	๖๕๐	๒๙.๔
สหรัฐฯ	๗๕	๔๓๕	๑๙.๓	๗๕	๔๓๕	๑๙.๔	๙๖	๔๓๕	๑๙.๔
เกาหลีใต้	๙๐	๓๐๐	๑๖.๓	๘๘	๓๐๐	๑๖.๓	๑๐๖	๓๐๐	๑๗
ญี่ปุ่น	๑๓๐	๔๘๐	๘.๑	๑๑๙	๔๗๕	๙.๕	๑๕๕	๔๗๕	๙.๕

ที่มา: IPU: www.ipu.org, http://www.index.go.kr/potal/main/EachDtlPageDetail.do?id_idx_cd=1588

จากผลการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา สมัยที่ ๒๐ ของสาธารณรัฐเกาหลี ในปี ๒๕๕๙ แม้ผู้หญิงจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภาเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อเทียบกับบรรดาประเทศสมาชิกของสหภาพรัฐสภา (IPU) หรือประเทศสมาชิกขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) แล้ว กลับพบว่า รัฐสภาเกาหลีใต้ยังมีสัดส่วนสมาชิกผู้หญิงที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยอยู่มาก ในการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาสมัยดังกล่าว นั้น มีผู้หญิงสมัครรับเลือกตั้งจำนวนทั้งสิ้น ๑๗๓ คน และมีผู้ชนะการเลือกตั้ง ๕๑ คน จากจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งสิ้น ๓๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗ เท่านั้น

ที่ผ่านมา นับตั้งแต่ศตวรรษที่ ๒๐ พบว่า ผู้หญิงมีโอกาเข้าถึงระบบการศึกษา มากขึ้น สิ่งนี้เป็นปัจจัยหนึ่งทำให้ผู้หญิงมีบทบาทที่หลากหลายในสังคม ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ โดยเฉพาะบทบาททางการเมืองนับว่าขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สังเกตได้จากในหลายประเทศมีบรรดานักการเมืองหญิงได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่ง ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี หรือสมาชิกรัฐสภา เพิ่มจำนวนมากขึ้น เมื่อพิจารณาในเกาหลีใต้ นับตั้งแต่หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรก (ปี ๒๔๙๑)^๕ มีผู้หญิงลงสมัครชิงตำแหน่ง

^๕ รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลีประกาศใช้ครั้งแรกหลังได้รับอิสรภาพ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๙๑ (ค.ศ. ๑๙๔๘) โดยมีสาระสำคัญ คือ การรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนและการกำหนดโครงสร้างการปกครอง ประเทศ ต่อมาได้มีการแก้ไขบทบัญญัติเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญเรื่อยมา จนกระทั่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันคือ ฉบับที่ ๑๐ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ (ค.ศ. ๑๙๘๘) (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐)

ประธานาธิบดีเป็นครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๕๕ และเธอก็ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี^๕

แต่สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา สมัยที่ ๑๙ เมื่อปี ๒๕๕๕ พบว่า มีสมาชิกรัฐสภาทั้งสิ้น ๓๐๐ คน จำนวนนี้เป็นผู้หญิง จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗ ถือว่าเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต โดยรัฐสภา สมัยที่ ๑๕ มีจำนวนสัดส่วนสมาชิกสตรีเพียงร้อยละ ๓ เท่านั้น การที่ผู้หญิงสามารถได้รับเลือกเป็นสมาชิกรัฐสภาเพิ่มมากขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากปัจจัยสำคัญ นั่นคือ การเริ่มทบทวนให้มีการแก้ไขกฎหมายพรรคการเมือง เมื่อปี ๒๕๔๓ ซึ่งได้กำหนดให้มีการเพิ่มจำนวนสัดส่วนของสมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นผู้หญิงให้สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้มากขึ้น จึงทำให้ปี ๒๕๔๗ ตรงกับรัฐสภา สมัยที่ ๑๗ ปรากฏว่ามีจำนวนสมาชิกผู้หญิงเพิ่มจากร้อยละ ๑๐ ต่อมาในรัฐสภา สมัยที่ ๑๙ มีผู้หญิงจำนวนถึงร้อยละ ๑๕.๗ และในรัฐสภา สมัยที่ ๒๐^๖ มีผู้หญิงจำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗ จากสมาชิกรัฐสภาทั้งสิ้น ๓๐๐ คน^๗ เพิ่มขึ้นตามลำดับ

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนสัดส่วนระหว่างหญิงชาย และช่วงอายุของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา สมัยที่ ๑๙

(จำนวน : ร้อยละ)

ประเภท	รวมทั้งหมด	อายุ ๑๙ ปี	อายุ ๒๐ ปี ตอนต้น	อายุ ๒๐ ปี ตอนปลาย	อายุ ๓๐ ปี ตอนต้น	อายุ ๓๐ ปี ตอนปลาย	อายุ ๔๐ ปี	อายุ ๕๐ ปี	อายุเกิน ๖๐ ปี
	๕๔.๔	๔๗.๒	๔๕.๔	๓๗.๙	๔๑.๘	๔๙.๑	๕๒.๖	๖๒.๔	๖๘.๖
ชาย	๕๕.๗	๕๐.๖	๕๐.๐	๓๖.๓	๓๙.๙	๔๗.๔	๕๓.๒	๖๔.๒	๗๖.๔
หญิง	๕๓.๑	๔๓.๔	๔๐.๐	๓๙.๕	๔๓.๗	๕๐.๘	๕๒.๑	๖๐.๕	๖๒.๗

ที่มา: คณะกรรมการการเลือกตั้งสาธารณรัฐเกาหลี (<http://www.nec.go.kr>)

^๕ นางสาวปาร์ก กึนเฮ ประธานาธิบดี คนที่ ๑๘ ของประเทศ ถือเป็นนักการเมืองหญิงคนแรกที่ดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุดของประเทศ โดยบิดาของเธอคือ อดีตประธานาธิบดี ปาร์ก จองฮี ซึ่งเป็นผู้นำที่ปกครองประเทศยาวนานที่สุดตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ - ๒๕๒๒ อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำตัดสินเห็นชอบตามมติที่ประชุมรัฐสภาให้มีการถอดถอนนางสาวปาร์ก กึนเฮ ออกจากตำแหน่งประธานาธิบดี เนื่องจากเข้าข่ายมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรรมาธิการทำความผิดทางอาญา (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐)

^๖ รัฐสภาเกาหลีใต้เป็นระบบสภาเดียว มีวาระคราวละ ๔ ปี โดยรัฐสภา สมัยที่ ๑๙ ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น ๓๐๐ คน และรัฐสภา สมัยที่ ๒๐ ระหว่างปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น ๓๐๐ คน

^๗ ข้อมูลจากสหภาพรัฐสภา (IPU) เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖ รัฐสภาเกาหลีใต้มีสมาชิกรัฐสภาสตรีมากเป็นอันดับ ๘๗ จากประเทศสมาชิกทั้งสิ้น ๑๙๐ ประเทศ

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า สัดส่วนที่จำแนกเป็นช่วงอายุระหว่างหญิงและชาย นั้น พบว่า ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็นผู้ชายมีจำนวนสัดส่วนสูงกว่าผู้หญิงเล็กน้อย ในขณะที่เดียวกัน จำนวนสัดส่วนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้หญิงที่มีช่วงอายุ ๒๐ ปีตอนปลาย และอายุ ๓๐ ปี พบว่า มีจำนวนสัดส่วนมากกว่าผู้ชาย อย่างไรก็ตาม ยังถือว่า ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็นผู้หญิงนั้นมีจำนวนสัดส่วนการใช้สิทธิเลือกตั้งที่น้อยกว่าผู้ชาย

ปัจจัยต่อการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา

นับตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เมื่อสาธารณรัฐเกาหลีประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรก ซึ่งกำหนดหลักการขั้นพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพของประชาชนทั้งชายและหญิงอย่างเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสภาพสังคมที่มีความหลากหลายและสลับซับซ้อน กอปรกับลักษณะของวิถีชีวิตและสภาพสังคมเกาหลีในสมัยนั้นได้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมทางการเมืองความจริงแล้วนับว่าผู้หญิงค่อนข้างถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ นั้นจึงกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการเข้าร่วมทางการเมืองของผู้หญิงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้^๙

อย่างไรก็ตาม ภายหลังปี ๒๕๐๓ เป็นต้นมา พลเมืองเกาหลีได้เริ่มมีบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองหลายภาคส่วนที่มีความสำคัญแสดงให้เห็นชัดเจนมากขึ้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็น การแสดงทัศนะ หรือการเข้าร่วมเป็นตัวแทนทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ ๒๐ สามารถรับรู้ได้ถึงขยายโอกาสหรือการแสวงหาสิทธิความเท่าเทียมทางการเมืองอย่างชอบธรรมของกลุ่มบุคคลทั้งหลายในสังคมค่อนข้างชัดเจน ในขณะเดียวกันบทบาทของผู้หญิงก็เพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน เห็นได้จากผลการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา สมัยที่ ๑๖ แม้ว่าจะมีสัดส่วนผู้หญิงที่ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งเพียงจำนวนร้อยละ ๕.๙ แต่นับเป็นตัวเลขที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต และมีสัดส่วนนักการเมืองหญิงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน^{๑๐}

^๙ ตามรายงานของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) เมื่อปี ๒๕๕๖ เปิดเผยดัชนีการพัฒนาคคุณภาพชีวิตประชากร (Human Development Index: HDI) ปรากฏว่า สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) อยู่ในอันดับที่ ๑๒ จากจำนวนทั้งหมด ๑๘๒ ประเทศ

^{๑๐} จนถึงปลายศตวรรษที่ ๒๐ สัดส่วนของสมาชิกรัฐสภาหญิงในเกาหลีใต้ มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับหลายประเทศทั่วโลก แต่เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ เป็นต้นมา เนื่องจากมีความพยายามปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะกฎหมายพรรคการเมืองได้กำหนดให้เปิดโอกาสแก่ผู้หญิงเข้ามาสังกัดพรรคการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะให้ความสำคัญในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามระบบบัญชีรายชื่อพรรคนั้น จะต้องกำหนดให้มีสัดส่วนสมาชิกระหว่างชายและหญิงอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้หมายเลข ๑ เป็นสมาชิกสตรี และหมายเลข ๒ เป็นสมาชิกชาย เรียงสลับกันตามลำดับ

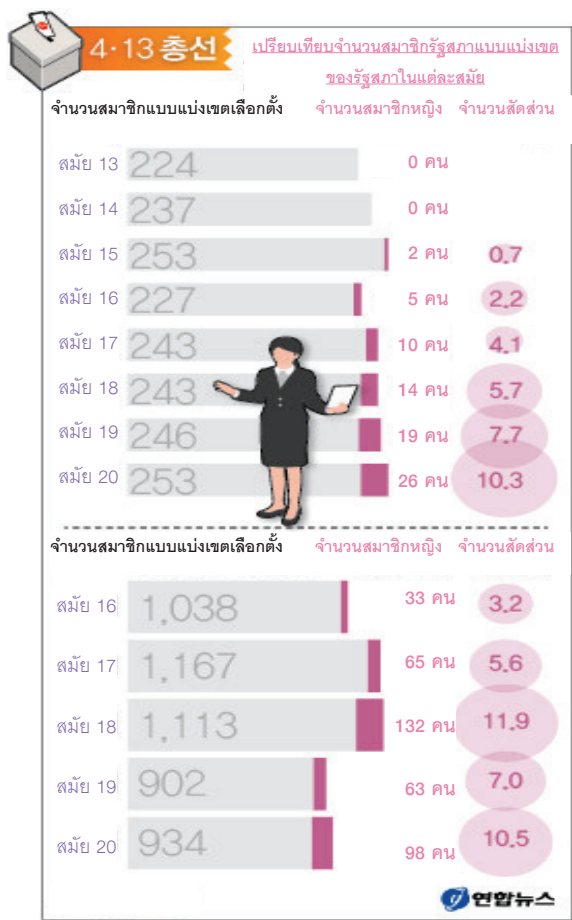
ตั้งแต่ในปี ๒๕๔๑ เป็นต้นมา ซึ่งตรงกับยุคสมัยของ นายคิม แดจุง ผู้นำประเทศ^{๑๐} อาจกล่าวได้ว่าระบบการเมืองการปกครองของสาธารณรัฐเกาหลีเริ่มมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ระบบการเมืองในรัฐสภานับว่าก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เกิดจากการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคแห่งประชาธิปไตยส่งผลให้มีการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุคสมัยมากขึ้น การดำเนินภารกิจต่างๆ ของรัฐสภาพบว่า มีการเปิดเผยข้อมูลให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะผ่านช่องทางทั้งทางโทรทัศน์และวิทยุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอภิปรายในรัฐสภา การดำเนินงานของคณะกรรมการการ जनกระทั่งการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งระดับสูง ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง และก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้ และเกิดความใส่ใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

ในขณะนั้น จุดเริ่มต้นของการทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมือง^{๑๑} โดยเฉพาะเกี่ยวกับการสรรหาตัวแทนพรรคการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเรียกว่าการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) นั้น นับว่าส่งผลก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเป็นการขยายโอกาสหรือช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมมากขึ้น ประชาชนหลากหลายกลุ่มในสังคมมีความใส่ใจเกี่ยวกับการเมือง รวมทั้งผู้หญิงสามารถเข้ามาสังกัดพรรคการเมือง และมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เนื่องจากระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่แท้จริงได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการเสริมสร้างองค์ความรู้ทางการเมืองของประชาชน มีการกำหนดกระบวนการ ขั้นตอน และรูปแบบอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อให้เกิดผลดีต่อการเลือกตั้งอย่างมีประสิทธิภาพ

^{๑๐} นายคิม แดจุง ประธานาธิบดีคนที่ ๑๕ (๒๕๔๑ - ๒๕๔๖) ได้ริเริ่มให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน กระทรวงกิจการสตรี การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมที่ชัดเจน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสองเกาหลีตามนโยบาย Sunshine Policy โดยผู้นำทั้งสองประเทศได้ร่วมหารือกัน เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๓ ต่อมาในสมัย นายโน มู ฮยอน ประธานาธิบดี คนที่ ๑๖ (๒๕๔๖ - ๒๕๕๑) ได้ส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสทางการเมืองมากขึ้นกว่าในอดีต การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาสมัยที่ ๑๗ ในปี ๒๕๔๗ นับว่าระบบการเมืองของรัฐสภามีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก

^{๑๑} ทำให้สัดส่วนผู้หญิงที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อพรรคมีจำนวนถึงร้อยละ ๓๐ เมื่อเทียบกับสมาชิกชาย และเมื่อพิจารณาจากการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาสมัยที่ ๑๗ ทำให้ผู้หญิงได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ และรัฐสภาสมัยที่ ๑๘, ๑๙ และรัฐสภาสมัยที่ ๒๐ มีจำนวนสัดส่วนผู้หญิงเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยมีปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ กฎหมายพรรคการเมืองได้กำหนดให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อทั้งชายและหญิงมีจำนวนสัดส่วนเท่าเทียมกัน

อย่างไรก็ตาม สถานะทางเพศถือว่าเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันเห็นได้ชัดเจนว่า ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญทางการเมือง มีการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและทันสมัยมากขึ้น^{๑๓} เพื่อเป็นการขยายโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เป็นการสะท้อนถึงการให้ความสำคัญต่อสถานะทางเพศในสังคม จึงทำให้มีผู้หญิงลงสมัครรับเลือกตั้งเพิ่มจำนวนมากขึ้นนับตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาในสมัยที่ ๑๖ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ตามแผนภาพดังต่อไปนี้

^{๑๓} รัฐสภาสมัยที่ ๑๙ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ได้ทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงจำนวนหลายฉบับ เช่น กฎหมายเลือกตั้งระบุนุ้ให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาแบบแบ่งเขตนั้น พรรคการเมืองจำเป็นต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งหญิงในจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ และแบบบัญญัติรายชื่อหากมีจำนวนผู้สมัครหญิงไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ของจำนวนผู้สมัครทั้งหมด พรรคนั้นจะไม่สามารถลงรับเลือกตั้งได้ กฎหมายการบริหารองค์กรสาธารณะกำหนดว่าภายในระยะเวลา ๕ ปี หน่วยงานทั้งหลายจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนบุคลากรหญิงให้มีสัดส่วนร้อยละ ๓๐ ของจำนวนบุคลากรทั้งหมด

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนสัดส่วนสมาชิกรัฐสภาสตรีในรัฐสภาแต่ละสมัย
ของสาธารณรัฐเกาหลี

ปี พ.ศ.	สมาชิกรัฐสภา		
	รวมทั้งสิ้น	สมาชิกสตรี	จำนวนร้อยละ
๒๕๓๙ (สมัยที่ ๑๕)	๒๙๙	๙	๓.๐
๒๕๔๓ (สมัยที่ ๑๖)	๒๗๓	๑๖	๕.๙
๒๕๔๗ (สมัยที่ ๑๗)	๒๙๙	๓๙	๑๓.๐
๒๕๕๑ (สมัยที่ ๑๘)	๒๙๙	๔๑	๑๓.๗
๒๕๕๕ (สมัยที่ ๑๙)	๓๐๐	๔๗	๑๕.๗
๒๕๕๙ (สมัยที่ ๒๐) ^{๑๔}	๓๐๐	๕๑	๑๗

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสาธารณรัฐเกาหลี (<http://www.nec.go.kr>)

อย่างไรก็ตาม ตามข้อมูลที่ปรากฏข้างต้นนั้น สมาชิกรัฐสภาตามระบบบัญชีรายชื่อพรรคจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนของสมาชิกรัฐสภาแบบเขตเลือกตั้ง แม้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นแต่มีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับผู้ชาย โดยเฉพาะรัฐสภาสมัยที่ ๒๐ ซึ่งได้จัดให้มีการเลือกตั้งไปแล้วเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๙ จำนวนสมาชิกรัฐสภาแบบเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๒๕๓ คน แต่มีผู้หญิงเพียง ๒๖ คนเท่านั้น คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๑๐.๓^{๑๕} โดยเมื่อพิจารณาจากประวัติและประสบการณ์ของบุคคลที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกรัฐสภาทั้งหลายเหล่านั้น พบว่า มีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมการเมืองที่ให้การยอมรับ

^{๑๔} เข้ารับหน้าที่ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓ มีวาระ ๔ ปี มีสมาชิกรัฐสภาทั้งสิ้นจำนวน ๓๐๐ คน แบ่งเป็นสมาชิกแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๒๕๓ คน และแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๔๗ คน มีพรรคการเมืองสำคัญ คือ พรรค Liberty Korea Party เป็นพรรคฝ่ายรัฐบาล มีสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๙๔ คน พรรค Bareun Party มีสมาชิกจำนวน ๓๒ คน พรรค Democratic Party of Korea เป็นพรรคฝ่ายค้าน มีสมาชิกจำนวน ๑๒๑ คน และพรรค People's Party มีสมาชิกจำนวน ๓๙ คน ซึ่งรัฐสภาชุดนี้มีจำนวนที่นั่งสมาชิกรัฐสภาจากพรรคฝ่ายค้านมากกว่าฝ่ายรัฐบาลเป็นครั้งแรกในรอบ ๑๖ ปี ประธานรัฐสภาคือ นายชอง เซ เกยุน เป็นสมาชิกรัฐสภาพรรคฝ่ายค้าน มีรองประธานฯ ๒ คน คือ นายปาร์ก จูซอน สมาชิกรัฐสภาพรรคฝ่ายค้าน และนายซิม แจซอล สมาชิกรัฐสภาพรรคฝ่ายรัฐบาล โดยการแต่งตั้งประธานฯ และรองประธานรัฐสภานั้นจะต้องผ่านการลงมติในที่ประชุมรัฐสภา มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี และในระหว่างดำรงตำแหน่งดังกล่าวนี้จะต้องถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

^{๑๕} นับตั้งแต่รัฐสภาในสมัยแรกจนถึงรัฐสภาสมัยที่ ๒๐ พบว่า มีสมาชิกรัฐสภา รวมแล้วจำนวนทั้งสิ้น ๔,๙๔๑ คน ในจำนวนนี้เป็นสมาชิกหญิงเพียง จำนวน ๒๒๕ คน ถือเป็นจำนวนสัดส่วนน้อยมาก

บุคคลที่ได้รับความเชื่อถือในระดับสังคมส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอาชีพอาจารย์ในมหาวิทยาลัย หรือตัวแทนผู้นำกลุ่มหรือสมาคมสตรีต่างๆ ในสังคม ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือและ ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ทำให้ค่อนข้างมีโอกาสได้รับชัยชนะสูงจากการลงสมัครรับเลือกตั้ง ตามตัวอย่างของสมาชิกสตรีคนสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลสำคัญของสมาชิกวุฒิสภาสตรีของสาธารณรัฐเกาหลี

					
ชื่อ	นา เกียงวอน	โซิน เฮวอน	ปาร์ก ยองซอน	ลี ออนจู	ชิม ชังจง
อายุ	อายุ ๕๓ ปี	อายุ ๖๑ ปี	อายุ ๕๗ ปี	อายุ ๔๕ ปี	อายุ ๕๘ ปี
ได้รับเลือก	ส.ส. ๔ สมัย	ส.ส. สมัยแรก	ส.ส. ๔ สมัย	ส.ส. ๒ สมัย	ส.ส. ๓ สมัย
สังกัดพรรค	พรรคแซนูรี (Saenuri Party ฝ่ายรัฐบาล)	พรรค ทอ - นู - ลอมินจู (The Minjoo Party ฝ่ายค้าน)	พรรค ทอ - นู (The Minjoo Party ฝ่ายค้าน)	พรรค ทอ - นู (The Minjoo Party ฝ่ายค้าน)	พรรคของอีย (Justice Party ฝ่ายค้าน)
สมาชิกวุฒิสภาแบบ	เขตเลือกตั้งกรุงโซล	เขตเลือกตั้งกรุงโซล	เขตเลือกตั้งกรุงโซล	เขตเลือกตั้งจังหวัดคยองกี	เขตเลือกตั้งจังหวัดคยองกี
การศึกษา	ปริญญาเอก สาขากฎหมายระหว่างประเทศ จากมหาวิทยาลัยโซล	ปริญญาโท สาขาการออกแบบ จาก มหาวิทยาลัยฮงอิก เกาหลีใต้	ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน จากมหาวิทยาลัยซอกกัง เกาหลีใต้	ปริญญาโท นิติศาสตร์ สาขากฎหมาย เศรษฐกิจ จาก มหาวิทยาลัยยอนเซ เกาหลีใต้ และปริญญาโท นิติศาสตร์ จาก Northwestern University	ปริญญาตรี สาขาสังคมศึกษา จากมหาวิทยาลัยโซล

ชื่อ	นา เกียงวอน	โซิน เฮวอน	ปาร์ก ยองซอน	ลี ออนจู	ชิม ชังจอง
ประสบการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานกรรมการวิสามัญนโยบายการเจริญพันธุ์และผู้สูงอายุ - ประธานกรรมการรวมชาติ - ประธานกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาสตรีเกาหลีใต้ - ญี่ปุ่น เป็นต้น - อาจารย์มหาวิทยาลัย - ผู้พิพากษาศาลอาญาและศาลปกครอง 	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการการศึกษา - การท่องเที่ยว กีฬา และวัฒนธรรม - ประธานคณะทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์ของพรรคฯ เป็นต้น - กรรมการศูนย์ออกแบบกรุงโซล (Seoul Design Center) - อาจารย์มหาวิทยาลัย 	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการการคลัง - กรรมการวิสามัญตรวจสอบการทำงานของรัฐฯ - ประธานกรรมการกฎหมายและการยุติธรรม เป็นต้น - อาจารย์มหาวิทยาลัย - กองบรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจสถานี MBC - ผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ MBC 	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการการคลัง - กรรมการบริหาร - กรรมการคมนาคม เป็นต้น - กรรมการสมาคมทนายความสตรี - เนติบัณฑิตและทนายความ 	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการการเมือง - กรรมการแรงงานและสิ่งแวดล้อม - กรรมการวิสามัญพิจารณางบประมาณ - ประธานคณะทำงานหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีกรุงโซล (นายปาร์ก วอนชุน) เป็นต้น - ประธานสหภาพแรงงาน

ที่มาภาพ: http://news.chosun.com/site/data/html_dir/2016/06/28/2016062801728.html

ข้อมูลจาก: <http://www.never.com> (ข้อมูลเมื่อ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙)

บทสรุป

ในสังคมเกาหลีใต้แม้ผู้หญิงจะมีบทบาททางสังคมได้รับการยอมรับให้ลงสมัครรับเลือกตั้งมีจำนวนมากขึ้น แต่จำนวนที่เพิ่มขึ้นนั้นยังมีสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับหลายประเทศ และมีจำนวนสัดส่วนที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิกในสหภาพรัฐสภา (IPU) ปัจจุบันอย่างหนึ่งอาจเป็นผลมาจากแนวความคิดดั้งเดิมที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคม การยอมรับบทบาทของผู้หญิงให้มีสถานะเท่าเทียมกับผู้ชาย จึงเป็นเพียงแนวความคิดในอุดมคติ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายหรือมาตรการส่งเสริมอย่างจริงจังเพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้หญิงที่มีไม่น้อยไปกว่าผู้ชาย ในบริบทของปัญหาบางอย่างของสังคมก็จำเป็นต้องอาศัยความละเอียดอ่อนของผู้หญิงเข้ามาช่วยเหลือจัดการ และพบว่าในยุคปัจจุบันสัดส่วนนักการเมือง

หญิงในเกาหลีใต้ค่อยๆ เพิ่มจำนวนมากขึ้น และมีบทบาทสำคัญทางการเมือง ดังนั้น เพื่อที่จะกระตุ้นก่อให้เกิดการยอมรับและนำไปสู่การเพิ่มจำนวนสมาชิกหญิงให้มากขึ้น โดยเฉพาะระบบพรรคการเมืองจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งให้มากขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมโอกาสผู้หญิงได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมทั้งในการเลือกตั้งแบบระบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต การกำหนดกระบวนการ ขั้นตอนหรือวิธีการเกี่ยวกับการสรรหาตัวแทนพรรคให้ชัดเจนและเกิดความเป็นธรรม ระบบพรรคการเมืองต้องเอื้อให้กับกลุ่มบุคคลที่หลากหลายในสังคมได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างเสมอภาค รวมทั้งต้องมีการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ทั้งกฎหมายพรรคการเมือง กฎหมายเลือกตั้ง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมบทบาทและการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองแก่ผู้หญิง โดยเฉพาะการให้ความรู้ทางการเมือง การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดความรู้ความเข้าใจจนเป็นที่ยอมรับในสังคมและทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังทั้งการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น ถือเป็นมาตรการหรือช่องทางหนึ่งในการช่วยคลี่คลายปัญหาความเหลื่อมล้ำ หรือความไม่เท่าเทียมกันของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อสะท้อนความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

หนังสือ

- 강정인. (2014). Contemporary Korean Political Thought and Park Chung-hee. 정치외교학과, 서강대학교.
- 최장집. (2014). 민주화 이후의 민주주의, 한국 민주주의의 보수적 기원과위기. 서울 마포구 양화로 6길 19 (서교동) 3 층.
- 임성호. (2014). 한국국회와 정치과정: Korean National Assembly: Its Political Process, 의회정치연구회.

งานวิจัยและวิทยานิพนธ์

- Jin Young Jeon. (2013). Characteristics of PR Gender Quotas and Party's Candidate Nomination in Korea. Korean Party Studies Review.
- Jin Young Jeon. (2013). Political Dynamics of Adopting Gender Quota in Korea. National Assembly Research Service, 한국입법조사처.
- Kim Eun-ah. (2013). A Study on the Actual Condition of Women's Political Participation and Its Gender Quota System. Graduate School of Common Social Education. Wonkwang University. Iksan, Republic of Korea.
- Kim Jae Sik. (2012). A Study on the Recruitment of Women Members of the National Assembly in Korea. Department of Parliamentary Politics and Security Policy, Graduate School of Public Agriculture, University of Incheon.
- สมใจ ทองกุล. (๒๕๕๙). การสรรหาตัวแทนพรรคเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาของเกาหลีใต้ (ตอนที่ ๑). ศูนย์ข้อมูลด้านต่างประเทศของรัฐสภา. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สมใจ ทองกุล. รัฐสภาเกาหลีใต้กับบทบาทในการตรวจสอบ. รัฐสภาสาร ปีที่ ๖๓ ฉบับที่ ๑๐ เดือนตุลาคม ๒๕๕๘.
- 류진선. (2006). Korean Women's Participation in the National Assembly Election: Impediment Factors and Expansion Methods. 치외교학과조선대학교.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

어셈블리포트 제 3회สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จาก <http://www.naon.go.kr/board/report/3/index.html>.

한대광. (๒๕๕๙). 국가공무원 49.4%가 여성...이르면 내년 남성 추월. สืบค้นเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ จาก http://news.khan.co.kr/kh_news/khan_art_view.html?artid=201606292347005&code=940100&nv=stand.

전기택. 한국여성정책연구원 (보도자료:สถาบันวิจัยนโยบายสตรีแห่งชาติ). สืบค้นเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จาก <http://www.kwdi.re.kr>.

19대 국회가 발의한 여성 관련 법은?. สืบค้นเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จาก <http://blog.naver.com/openlabseoul/220602305729>.

อาเซียน-สหภาพแอฟริกา: การท้าทายความร่วมมือข้ามภูมิภาค Asean-African Union: A challenge to transregional Cooperation

รศ. ดร. วราภรณ์ จุลปานนท์*

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษา (๑) พัฒนาการของความร่วมมือข้ามภูมิภาคระหว่างอาเซียนและแอฟริกา (๒) เหตุผลเบื้องหลังการเชื่อมความสัมพันธ์ดังกล่าว จากการศึกษาพบว่า ทั้งอาเซียนและแอฟริกาต่างได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโลกาภิวัตน์มากขึ้น เช่น การไหลบ่าของทุนทั้งจากจีน อินเดีย และตะวันตก จนต้องหันมาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคในกรอบภูมิภาคนิยมใหม่ โดยเฉพาะเมื่อแอฟริกาได้ได้เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่ม BRICS จึงปรารถนาที่จะบูรณาการสหภาพแอฟริกาเข้ากับอาเซียนเช่นเดียวกับสมาชิกในกลุ่ม BRICS ทั้งหมดที่ต่างมีความร่วมมือด้านการค้ากับอาเซียนครบแล้ว

* อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

This article investigates (1) the development of Asean-Africa transregional Cooperation (2) Also considered is the reason behind this relationship. Finding are (1) The impacts of economic globalizations on Asean and Africa have greatly increased such as foreign investment from China, India and the West so they have to apply the concept of open regionalism as a bridge over the two continent. (2) South African, as BRICS member, inspire to integrate The African Union with Asean like the other members of the BRICS.

บทนำ

เอเชียและแอฟริกาอยู่ห่างกันไกลมาก ด้วยเหตุนี้ลักษณะผู้คน ความคิด การมองโลก วิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมจึงแตกต่างกันอยู่มาก แต่ด้วยศักยภาพและความก้าวหน้าในความร่วมมือด้านต่าง ๆ ของทวีปทั้งสอง และกระแสโลกที่แปรเปลี่ยน ลมโลกาภิวัตน์ได้เปิดเขตแดนออกไปจากการเสริมแรงของพลังเสรีนิยมใหม่ (Neo-liberalism) จนเป็นไปได้ว่าความร่วมมือระดับภูมิภาคของทวีปทั้งสอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบอาเซียนกับสหภาพแอฟริกาจะเริ่มต้นขึ้นและมีพัฒนาการต่อไป โดยเฉพาะเมื่อมีการจัดตั้งกลุ่ม BRICS เมื่อปี ๒๐๐๘ จึงจำเป็นยิ่งที่แอฟริกาได้จะต้องเข้ามาเชื่อมโยงกับอาเซียน เพราะพันธมิตรอื่น ๆ ใน BRICS ทั้งรัสเซีย อินเดีย และจีน ต่างมีกรอบความร่วมมือกับอาเซียนครบแล้ว

จุดเริ่มต้น: ภาพใหญ่

เอเชียและแอฟริกาเริ่มมารู้จักกันภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ลึกลงแล้ว โดยเฉพาะเมื่อมีการจัดการประชุมสุดยอดเอเชีย-แอฟริกาที่บันดุง อินโดนีเซีย ใน ค.ศ. ๑๙๕๕ “จิตวิญญาณบันดุง”^{**} หรือ “The spirit of Bandung” ก็เริ่มสว่างไสวขึ้น เพื่อที่จะดึงดูดความสนใจในเวทีโลกให้เห็นถึงประสบการณ์ร่วมของทวีปทั้งสอง ที่ต่างเคยเป็นอาณานิคมของตะวันตก ต่างเป็นประเทศกำลังพัฒนา และต่างยังอยู่ในความยากจนและอดสู ดังที่ประธานาธิบดีซูการ์โนแห่งอินโดนีเซียเจ้าภาพการประชุมได้กล่าวไว้ขณะนั้น และกล่าวต่อไปว่ากระนั้นก็ดี สิ่งต่าง ๆ เริ่มแปรเปลี่ยนในหลายปีที่ผ่านมา ประชาชนต่างตื่นตัวและต่อสู้ (Widyamatmadja, ๒๐๐๕) ดังนั้น หลักการบันดุงหรือหลักการพื้นฐานที่แสดงให้เห็นถึงจุดร่วมระหว่างเอเชีย-แอฟริกาในที่ประชุมนี้ก็คือ นโยบายร่วมของทั้ง ๒ ทวีป ที่จะต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมของตะวันตกหรือเพื่อที่จะสร้างแอฟริกาใหม่และเอเชียใหม่ที่จะร่วมกันต่อสู้เพื่อเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพ และแม้ว่าหลักการบันดุงจะไม่ได้แถลงรายละเอียดเกี่ยวกับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าและสังคมการเมือง แต่ก็มีจุดเด่นที่ทำที่ร่วมในการดำรงอยู่ภายนอกเครือข่ายอิทธิพลตะวันตก อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการแถลงทำที่ร่วมดังกล่าว ความสัมพันธ์ในระดับภูมิภาคดูไม่มีความก้าวหน้านัก ความสัมพันธ์เอเชีย-แอฟริกาภายหลังจากประชุมสุดยอดบันดุง จึงถูกลดทอนลงมาเป็นความสัมพันธ์ทวิภาคีระดับประเทศของทั้งสองภูมิภาค หรือระดับอนุภูมิภาคมากกว่า ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนปัจจุบันที่เข้าร่วมประชุมบันดุงดังกล่าว ได้แก่ พม่า อินโดนีเซีย กัมพูชา ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย

^{**} จิตวิญญาณบันดุงคือ หลักการ ๑๐ ประการ เพื่อการอยู่ร่วมกันดังนี้ (๑) เคารพในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตามจุดหมายสหประชาชาติ (๒) การเคารพในอธิปไตยและบูรณาภาพเหนือดินแดนทุกชาติ (๓) ให้ความเสมอภาคแก่ทุกประเทศและทุกเชื้อชาติ (๔) ไม่แทรกแซงกิจการภายในประเทศอื่น (๕) เคารพในสิทธิของประชาชาติในการป้องกันตนเอง (๖) ละเว้นไม่เข้าร่วมป้องกันเพื่อผลประโยชน์มหาอำนาจชาติใดชาติหนึ่ง (๗) ละเว้นการกระทำคุกคาม หรือใช้กำลังต่อบูรณาภาพหรือเอกราชทางการเมืองของชาติใดชาติหนึ่ง (๘) แก้ไขปัญหาข้อพิพาทโดยสันติวิธี (๙) ส่งเสริมผลประโยชน์ และความร่วมมือซึ่งกันและกัน (๑๐) เคารพในความยุติธรรม

“จิตวิญญาณบันดุง” พื้นถิ่นชีพ

อย่างไรก็ดี ใน ค.ศ. ๒๐๐๓ ได้มีความพยายามที่จะทำให้ “จิตวิญญาณบันดุง” พื้นถิ่นชีพโดยการจัดประชุมเอเชีย-แอฟริกา ระดับองค์การอนุภูมิภาค ครั้งที่ ๑ หรือ Asian-African Sub-Regional Organization (AASROC) ที่บันดุง อินโดนีเซีย ต่อมาได้มีการจัดการประชุม AASROC ครั้งที่ ๒ ที่เดอร์บัน แอฟริกาใต้ ในปี ๒๐๐๔ ในความพยายามที่จะวางขอบเขตความร่วมมือและระบุขั้นตอนที่เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติตามหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ใหม่เอเชีย-แอฟริกา (New Asian-African Strategic Partnership-NAASP) ซึ่งต่อมาใน ค.ศ. ๒๐๐๕ อินโดนีเซียได้จัดประชุมสุดยอดเอเชีย-แอฟริกาอีกครั้งเป็นโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี ของการประชุมบันดุงเพื่อที่จะนำหลักการของ NAASP มาปฏิบัติให้เป็นจริง การประชุมครั้งนี้จึงเป็นการแสดงออกถึงความร่วมมือครั้งใหม่ของ ๒ ทวีป ที่จะเน้นถึงความร่วมมือในการพัฒนาและตอบรับการท้าทายใหม่ ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ด้วยเหตุนี้เองสหภาพแอฟริกาและอาเซียนจึงเริ่มความพยายามครั้งแรกในการขยายความร่วมมือระหว่างกันระดับภูมิภาค โดยผู้แทนคณะกรรมการแอฟริกา คือ แม็กเวลล์ อีม คเวซาลัมบา (Maxwell M. Mkwezalamba) ได้เข้าพบนายสุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียนในขณะนั้นที่จาการ์ตา เมื่อ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๑๒ เพื่อพิจารณาแนวทางการร่วมมือระหว่างองค์กรทั้งสองให้เป็นรูปธรรม (Brown, ๒๐๑๒) เนื่องจากทั้งสององค์กรต่างต้องเผชิญปัญหาที่ท้าทายจากโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ อาทิ การเปิดเสรีของทุนการบริการสินค้าและแรงงานเช่นเดียวกัน ต่างมีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยต่างปฏิบัติการภายใต้ปรัชญาของการไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน การเคารพอเอกราชแห่งดินแดน และการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ภูมิภาคทั้งสองจึงเห็นว่าด้วยผลประโยชน์ร่วมเช่นนี้ ความร่วมมือต่อไปน่าจะราบรื่นด้วยดีโดยดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณได้กล่าวว่า “อาเซียนและสหภาพแอฟริกาสามารถที่จะกระชับความร่วมมือให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น และสามารถที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในหลาย ๆ ด้านของความร่วมมือ เช่น การบูรณาการเศรษฐกิจส่วนภูมิภาค ความร่วมมือด้านการเมือง และความมั่นคง การพัฒนา รวมทั้งการท้าทายที่แต่ละภูมิภาคต้องเผชิญ” (Brown, ๒๐๑๒) อย่างไรก็ตาม การพบปะหารือระหว่าง ๒ องค์กร ถูกมองว่าเป็นการทูตแบบอ่อนโยนที่แสดงความเข้มแข็งในคำพูดแต่การปฏิบัติให้เป็นจริงยังเป็นคำถามต้องติดตาม ดังนั้น การแสดงจุดยืนเหล่านี้จึงคล้ายคลึงกับ “จิตวิญญาณบันดุง” ปี ๑๙๕๕ ที่แต่ละฝ่ายต่างต่อต้านจักรวรรดินิยมและคอมมิวนิสต์ ขณะนี้ทั้งสองทวีปต่างเผชิญภัยที่มาจากโลกาภิวัตน์ร่วมกันทั้งในมิติ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจนั้น ได้แก่ การไหลบ่า

ของทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในทวีปหลากหลายชาติ ทั้งตะวันตก ตะวันออก โดยเฉพาะจากจีน อินเดีย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคม การขยายเขตเมือง การปรับตัวของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะผู้นำต้องกำหนดนโยบายรับมือกับบรรยากาศการเปิดเสรีทางการค้าของโลก เช่นเดียวกับที่อาเซียนก็ต้องรับมือกับการบริหารการลงทุนจากต่างชาติจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้การจะทำให้ความร่วมมือเป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงควรเน้นไปที่ยุทธศาสตร์ความร่วมมือที่ปฏิบัติได้ เช่น การกำหนดสาขาความร่วมมือด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เช่น การท่องเที่ยว การค้าอุตสาหกรรม สุขภาพ พลังงาน การเงิน การลงทุน ไทโรคนาคม สารสนเทศ สิทธิมนุษยชน เกษตรกรรม การจัดการทรัพยากรและการประมง เป็นต้น ซึ่งเป็นสาระสำคัญของกรอบหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ใหม่เพื่อความร่วมมือเอเชีย-แอฟริกา ภายใต้บรรยากาศของโลกที่มีแนวโน้มจะต้องอาศัยการบูรณาการเศรษฐกิจหรือการเปิดเสรีเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

เหตุผลเบื้องหลัง

หากจะพิจารณาสาเหตุของความพยายามในการกระชับ และการขยายความสัมพันธ์ระดับภูมิภาคของสหภาพแอฟริกาและอาเซียนแล้วก็จะพบว่าการเพิ่มขึ้นของการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศในทางเศรษฐกิจการค้ามีมากขึ้นทุกภูมิภาคและประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ ต่างมีปฏิสัมพันธ์ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีมากขึ้น โดยเฉพาะในองค์กรระดับภูมิภาคต่างมีการแลกเปลี่ยนทางการทูต ศึกษาข้อมูลทางการค้าร่วมกัน เช่น ข้อตกลงการค้าเสรี ทวิภาคี ระหว่างสหภาพยุโรปกับองค์กรระดับอนุภูมิภาคทั่วแอฟริกา เอเชีย และละตินอเมริกา นอกจากนี้ กรอบความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาค อาทิ อาเซียนและก็ถูกมองว่าเป็นส่วนเสริมเพิ่มเติมต่อยอดจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ โดยเฉพาะในกรณีอาเซียน-สหภาพแอฟริกานี้ต่างก็เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยกัน และต่างได้รับผลกระทบจากโลกาภิวัตน์เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการถูกพลังตลาดผลักดันให้เปิดเสรีการค้า การลงทุน ดังนั้น ทั้งสององค์กรจึงเห็นความจำเป็นในการจัดตั้งความร่วมมือให้เป็นรูปธรรมท่ามกลางกระแสภูมิภาคนิยมแบบเปิด (Open regionalism) ซึ่งเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ข้ามภูมิภาคที่ภูมิภาคที่อยู่ห่างไกลกันพยายามที่จะลดอุปสรรคด้านการทำการค้า การลงทุน และจัดตั้งความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างกัน โดยมีให้อุปสรรคด้านเขตแดนหรือความห่างไกลกัน รวมทั้งระดับการพัฒนาประเทศที่ต่างกันมาปิดกั้นความร่วมมือระหว่างกันได้ ตามคำนิยามของ ซี. เฟรด เบอร์กัสเทน (C. Fred Bergsten) เนื่องจากการค้าโลกได้เข้าสู่กระแสความร่วมมือแบบเสรีนิยมใหม่ (Neoliberalism) หรือและ

พลังเสริมโลกาภิวัตน์ให้พรมแดนที่เป็นรูปธรรมไร้ความหมายลงจากการลดอุปสรรคการค้า การลงทุน การบริการของบรรดาบรรษัทข้ามชาติ และรัฐศุนย์อำนาจโลกนานแล้ว

เปรียบเทียบสหภาพแอฟริกาและอาเซียน

สหภาพแอฟริกา (African Union-AU) จัดตั้งเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๒ แทนที่องค์การเอกภาพแอฟริกา (Organization of Africa-OAU) ที่ยุบเลิกไป เนื่องจาก OAU ไม่อาจสนองตอบความท้าทายของแอฟริกาในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ สหภาพแอฟริกาประกอบด้วยสมาชิก ๕๓ ประเทศ มีประชากรประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านคน มีขนาดเศรษฐกิจเป็นลำดับที่ ๑๗ ของโลก (GDP ประมาณ ๕๐๐ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) เป็นภูมิภาคที่เต็มไปด้วยศักยภาพด้านทรัพยากรแร่ธาตุ พลังงาน และมีความอ่อนแอในด้านความยากจน สงคราม โรคระบาด คอร์รัปชัน สงครามกลางเมือง ควบคู่กัน แต่กำลังจะเป็น “ผู้แสดง” (Player) ที่สำคัญในเวทีโลกต่อไปหลังปี ๒๐๕๐ ยุทธศาสตร์สำคัญของสหภาพแอฟริกา คือ การพยายามจะบูรณาการรัฐในแอฟริกาเพื่อจุดหมายใหญ่คือ สหรัฐแอฟริกา (Union Government of Africa) และการสร้าง “ชีวิตที่ดีกว่าของชาวแอฟริกัน” โดยมีสาระสำคัญตามกติกาสัญญาก่อตั้ง AU คือ สร้างเอกภาพที่ยิ่งใหญ่ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศและประชาชนแอฟริกา ปกป้องอธิปไตย ความมั่นคงของดินแดนและอิสรภาพของประเทศสมาชิก ผลักดันให้มีการรวมตัวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของภูมิภาคและประชาชนชาวแอฟริกา ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานกฎบัตรสหประชาชาติ หลักสิทธิมนุษยชนสากล ส่งเสริมสันติภาพ ความปลอดภัยและความมั่นคงในภูมิภาค ส่งเสริมหลักการประชาธิปไตย และสถาบันประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชน และระบบการปกครองที่ดี ส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการรับรองและมอบอำนาจให้ภูมิภาคเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมในการแสดงบทบาททางเศรษฐกิจและการเจรจากับต่างประเทศ สนับสนุนค้ำจุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในระดับเดียวกันกับการรวมตัวทางเศรษฐกิจของแอฟริกา ตลอดจนส่งเสริมและให้ความร่วมมือกันในการทำกิจกรรมของประชาชนทุกด้าน รวมถึงการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนชาวแอฟริกา ให้ประชาคมเศรษฐกิจส่วนภูมิภาคกำหนดนโยบายอย่างมีเอกภาพในระดับเดียวกันทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานในกรอบสหภาพบรรลุเป้าหมาย (วารสารณ์, ๒๕๔๗)

อาเซียนเป็นองค์กรระดับภูมิภาคที่ประกอบด้วยสมาชิก ๑๐ ประเทศ จัดตั้งเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๗ โดยเริ่มจากสมาชิก ๕ ประเทศคือ ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย โดยบรูไน พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา ได้เข้ามาเป็นสมาชิกภายหลัง และจะเปิดประชาคมอาเซียนในปลาย ค.ศ. ๒๐๑๕ มีประชากรประมาณ ๖๐๐ ล้านคน มีทรัพยากรหลากหลาย มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ ๙ ของโลก (GDP รวม ๑.๘ พันล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ) อาเซียนยังมีการร่วมมือสำคัญ เช่น อาเซียน + ๓ อาเซียน + ๖ (อาเซียน + จีน อินเดีย ญี่ปุ่น ต่อมาเพิ่ม ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี) ซึ่งจะให้อาเซียนเป็นตัวแสดงที่สำคัญมากในเวทีโลก ความร่วมมือระหว่างอาเซียนและสหภาพแอฟริกาจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในกรอบความร่วมมือใต้-ใต้ เพราะต่างเป็นประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน สำหรับประชาคมอาเซียนดังกล่าว มียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ (๑) การสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีประสิทธิภาพ ขีดความสามารถในการแข่งขันสูง และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (๒) การเสริมสร้างความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (๓) การส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในเวทีโลก และการที่จะทำให้อาเซียนมีขีดความสามารถสูง และเสริมสร้างความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกนั้นต้องดำเนินการผ่านความร่วมมือกันของประชาคม ๓ ประชาคม คือ

๑. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community) - APSC มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ประเทศในภูมิภาคอยู่อย่างสันติสุขโดยการแก้ไขปัญหาในภูมิภาคโดยสันติวิธี และยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้าน โดยใช้ (๑) ข้อตกลงและกลไกของอาเซียนในการแก้ไขข้อพิพาทภายในภูมิภาค รวมทั้งการเผชิญหน้าภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย ค้ามนุษย์ ยาเสพติด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติและโรคระบาด (๒) ริเริ่มกลไกใหม่ ๆ ในการเสริมสร้างความมั่นคงและกำหนดรูปแบบใหม่สำหรับความร่วมมือ (๓) ส่งเสริมความร่วมมือทางทะเล (กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๓)

๒. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) - ASCC มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ร่วมกันในสังคมที่เอื้ออาทร โดยเน้นความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น (๑) การพัฒนาสังคม โดยการยกระดับความเป็นอยู่ของผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่ยากลำบากในถิ่นทุรกันดาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม (๒) การศึกษาพัฒนาการฝึกอบรม การศึกษาขั้นพื้นฐานและสูงกว่า การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างงาน และการคุ้มครองทางสังคม (๓) การสาธารณสุข

ส่งเสริมความร่วมมือต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (๔) การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (๕) การส่งเสริมด้านวรรณกรรมและศิลปะ (กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๒)

๓. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) – AEC มีเป้าหมายในการสร้างอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว และมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน ที่เสรีขึ้น และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ๔ ด้าน คือ (๑) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Production Base) โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น (๒) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน) (๓) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ และ (๔) การบูรณาการอาเซียนเข้ากับระบบเศรษฐกิจโลก (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, ๒๕๕๒)

กลุ่ม BRICS อำนาจใหม่ในเวทีโลก

กลุ่ม BRICS คือ สมาคมของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ๕ ประเทศ ได้แก่ บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ (เข้าสมทบภายหลัง) แต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และอิทธิพลต่อการเมืองโลก และต่อภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ทุกประเทศในกลุ่ม BRICS คือสมาชิกของกลุ่ม G-๒๐ ในปี ๒๐๑๔ ประชากรของกลุ่ม BRICS มี ๓,๐๐๐ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๐ ของประชากรโลก และมีสัดส่วนเศรษฐกิจเป็นร้อยละ ๑๘ ของเศรษฐกิจโลก กลุ่ม BRICS จัดตั้งเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๘ ในความพยายามที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโลกถดถอย ในช่วงที่สหรัฐฯ เผชิญวิกฤติเศรษฐกิจ อันเป็นความริเริ่มของรัสเซียที่รวบรวมประเทศที่มองว่าสหรัฐฯ กำลังเสื่อมถอยจากการใช้อำนาจทางการทหารแก้ไขปัญหาเกินไป ซึ่งสหรัฐฯ ก็มองการเกิดขึ้นของกลุ่ม BRICS อย่างไม่สบายใจ ปัจจุบันกลุ่ม BRICS ได้จัดตั้งธนาคารกลางของกลุ่มขึ้นชื่อว่า New Development Bank – NDB มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เซี่ยงไฮ้ ความกระชับแน่นในความร่วมมือภายใต้ BRICS ทำให้แอฟริกาใต้ต่างเร่งแสวงหาแนวทาง

ร่วมในการทำงานกับอาเซียนเพื่อกำหนดระเบียบวาระโลก เพื่อตอบสนองการทำทนายใหม่ ๆ ในกระแสโลกาภิวัตน์ร่วมกัน

แอฟริกาใต้-อินโดนีเซีย ในความร่วมมือใต้-ใต้

อินโดนีเซีย มีบทบาทสำคัญในความร่วมมือเอเชีย-แอฟริกามาโดยตลอด เนื่องจากอินโดนีเซียให้ความสำคัญกับความร่วมมือใต้-ใต้ (South-South Cooperation) เป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ เห็นได้จากการจัดประชุมสุดยอดหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ใหม่ เอเชีย-แอฟริกาครั้งแรกใน ค.ศ. ๒๐๐๕ โดยมีอินโดนีเซียและแอฟริกาใต้เป็นประธานการประชุมในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี ของการประชุมบันดุง โดยมีสมาชิกฝ่ายเอเชีย ๕๔ ประเทศ และแอฟริกา ๕๒ ประเทศ เข้าร่วมประชุม ที่ประชุมสุดยอดได้กำหนดกลไกความร่วมมือภาคธุรกิจ ๔ ปีครั้ง และในระดับรัฐมนตรีในทุก ๆ ๒ ปี และจะกำหนดจัดประชุมสุดยอดดังกล่าวเป็นครั้งที่ ๒ ในปี ๒๐๑๕ กรอบความร่วมมือหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ใหม่นี้จะช่วยส่งเสริมให้ทวีปทั้งสองร่วมมือกันรอบด้านทั้งการค้า อุตสาหกรรม ความมั่นคง การลงทุน การเงิน การท่องเที่ยว เทคโนโลยี พลังงาน สาธารณสุข การขนส่ง การเกษตร ทรัพยากรน้ำ การพัฒนาทุนมนุษย์ และการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) ที่ผ่านมา ความร่วมมือได้ก้าวหน้าไปตามลำดับใน ๘ สาขาความร่วมมือคือ การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ความมั่นคงด้านอาหาร พลังงาน การท่องเที่ยว วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนาการข่ายงานมหาวิทยาลัยเอเชีย-แอฟริกา ความเสมอภาคทางเพศ และการเสริมพลังสตรี ซึ่งประเทศอาเซียนที่กระตือรือร้นในความร่วมมือนี้ ได้แก่ บังกลาเทศ จีน ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ และไทย โดยมีอินโดนีเซียมีบทบาทนำ ทั้งนี้ แอฟริกาใต้กำลังดำเนินความพยายามอย่างยิ่งเพื่อให้กรอบความร่วมมือนี้เป็นสะพานเชื่อมสหภาพแอฟริกากับอาเซียนให้แน่นแฟ้นต่อไป ซึ่งสหภาพแอฟริกาได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องนี้

ความร่วมมือที่เป็นไปได้

เพื่อให้ความร่วมมืออาเซียน-สหภาพแอฟริกาเป็นจริงขึ้นมา อย่างแรกต้องมาจากเจตจำนงทางการเมืองที่แน่วแน่ (Political Will) ของภูมิภาคทั้งสอง ด้วยเหตุนี้ ทั้งสองฝ่ายจึง

ต้องเริ่มจัดตั้งตัวแทนหรือกลุ่มติดต่อระดับสูงระหว่างกัน เพื่อพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการวางแนวทางจัดทำความร่วมมือระหว่างกัน ซึ่งมีแนวทางที่เป็นไปได้ ดังนี้

๑. จัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการระหว่างกันและมีการแลกเปลี่ยนหรือแต่งตั้งนักการทูตประจำแต่ละองค์การ
๒. จัดการประชุมระหว่างภูมิภาค โดยมีภาคพลเมืองและภาคเอกชนเข้าร่วมด้วย
๓. จัดทำโครงการเสริมสร้างความสามารถของทรัพยากรบุคคล โดยมีการอบรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน
๔. ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรี
๕. ทำกรอบกฎเกณฑ์ว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

เมื่อกระแสภูมิภาคนิยมแบบเปิดไหลแรง

ความพยายามขยายความสัมพันธ์รอบด้านระหว่างเอเชียและแอฟริกาดังกล่าวนี้ คงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยในกระแสเศรษฐกิจการเมืองโลกปัจจุบันเพราะเมื่อลมโลกาภิวัตน์พัดแรง จึงผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพยายามร่วมมือกันขจัดอุปสรรคด้านเศรษฐกิจ การค้า ตามแนวทางเสรีนิยมใหม่เพื่อให้ทุนใหญ่ของโลกไหลเข้าไปได้ทุกที่ ซึ่งทั้งแอฟริกาและเอเชียหลีกเลี่ยงไม่พ้นเรื่องนี้ และต่างต้องแสวงหาแนวทางความร่วมมือเฉพาะตัวของตน เพื่อความอยู่รอด ทั้งการแสวงหาการทำข้อตกลงความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า และความมั่นคงดังกล่าวแล้ว ด้วยเหตุนี้มีมติความร่วมมือข้ามภูมิภาคของสหภาพแอฟริกาและอาเซียนจึงเป็นประจักษ์พยานของภูมิภาคนิยมแบบเปิดที่ภูมิภาคที่อยู่ห่างไกลกันมีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่างกัน ต่างเห็นความจำเป็นที่จะต้องหันหน้ามาร่วมมือกันมากขึ้น ในประเด็นเศรษฐกิจ ความมั่นคง และสังคมวัฒนธรรม และเป็นกระแสที่เกิดขึ้นไม่เพียงเฉพาะแต่อาเซียน-แอฟริกา แต่รวมถึงอาเซียนกับภูมิภาคอื่น ๆ ด้วย เช่น อาเซียน-ยุโรป ในกรอบอาเซียน (Asia-Europe Meeting-ASEM) อาเซียน + ๖ (อาเซียน + อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จีน สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น) ซึ่งกำลังจะรวมเป็นกรอบการเปิดการค้าการลงทุนเสรีฉบับเดียวที่เรียกว่า อาร์เซป (RCEP) หรือ Regional Comprehensive Economic Partnership ซึ่งกำหนดแล้วเสร็จในปลายปี ค.ศ. ๒๐๑๕ จะทำให้เกิดข้อตกลงการค้าเสรีฉบับที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นแกนกลางของสถาปัตยกรรมความร่วมมือในเอเชียจริงจัง และเน้นย้ำให้เห็นความสัมพันธ์ข้ามภูมิภาค หรือภูมิภาคนิยมแบบเปิดมากขึ้น เวทีเศรษฐกิจการเมืองโลก

บทส่งท้าย

สิ่งที่ทำให้การเชื่อมความสัมพันธ์หรือความร่วมมือในกรอบอาเซียน-สหภาพแอฟริกาไม่อาจหลีกเลี่ยงได้มาจากสาเหตุสำคัญของพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไปในระบบโลก การเกิดขึ้นของพลังที่ทำนายขั้วอำนาจเดิมหรือสหรัฐฯ ในรูปของพันธมิตรกลุ่ม BRICS ทำให้แอฟริกาได้ ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งยังไม่มีกรอบความร่วมมือชัดเจนในอาเซียนไม่อาจนิ่งเฉยอยู่ได้กับพลวัตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และโลก และด้วยตลาดอาเซียนแอฟริกาที่มีขนาดใหญ่ประมาณ ๑.๕ พันล้านคน ศักยภาพด้านทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ การขยายตัวของเศรษฐกิจและประชากรของภูมิภาคทั้งสอง ทำให้อาเซียน-สหภาพแอฟริกาเป็นพื้นที่และ “ตัวแสดง” สำคัญในเวทีโลกในสายตาของนักคิดสังคมนิยมหรือนักคิดแบบ Realpolitik (Fagbayibo, ๒๐๑๑) ด้วยเหตุนี้การขยายความสัมพันธ์อาเซียน-แอฟริกาตั้งกล่าว จึงเป็นความท้าทายเผชิญหน้าผู้นำรัฐบาลและชาวเอเชียแอฟริกันทั้งมวลที่จะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ข้ามภูมิภาคอย่างเป็นรูปธรรมให้เป็นจริงขึ้นมา และเป็นกรรไกรให้เห็นได้ชัดเจนว่ากระแสการเปิดกว้างด้านการค้า การลงทุน ตามแนวคิด Open Regionalism หรือภูมิภาคนิยมแบบเปิดได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญด้านการพัฒนาของภูมิภาคต่าง ๆ ในเวทีโลกมากขึ้น ในรุ่งอรุณของศตวรรษที่ ๒๑ ที่ซึ่งภูมิภาคต่าง ๆ ต้องปรับตัวต้อนรับพลวัตของโลกาภิวัตน์ เช่นว่า

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (๒๕๕๒). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- กระทรวงการต่างประเทศ. (๒๕๕๒). *แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คาริสมาดี.
- กระทรวงการต่างประเทศ. (๒๕๕๓). *แผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เพจเมคเกอร์.
- วราภรณ์ จุลปานนท์. (๒๕๔๗). *การเมืองระหว่างประเทศในแอฟริกา: การปกครองและการพัฒนาในแอฟริกา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

- Bergsten, F. (2009). *Open Regionalism*. Reterieved July 28, 2013, from [http://www.iie.com/publications/wp/wp.cfm? Research ID=152](http://www.iie.com/publications/wp/wp.cfm?ResearchID=152)
- Brown, K. (2013). *Understanding African-Asian Cooperation at the regional level: Asean and the African Union*. Retrieved February 10, 2014, from <http://www.consultancyafrica.com>
- Department of Foreign Affairs South Africa. (2002). *Accra Declaration on the Union Government of Africa*. Retrieved February 10, 2014 from <http://www.dla-gov.za>
- Fagbayibo, B. (2011). *Afro-Asian Relations: Cooperation of the African Union and Asean*. Retrieved February 10, 2014 from <http://www.afriz.info/content/afro-asian-relations-cooperation-of-the-african-union-and-asean>
- Kim, N. (2009). *Globalization and Regional Integration in Europe and Asia*. Surrey: Ashgate Publishing Limited.
- Widyamatmadja, J.P. (2005). *The spirit of Bandung*. The Jakarta Post, Retrieved April 6, 2014 from <http://www.yale.edu>.

ความร่วมมือเอเชีย (ACD): ที่มา กลไกความร่วมมือ และบทบาทของประเทศไทย

ณัฐพัชร์ ศิริวัฒน์*

บทนำ

ท่ามกลางบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ ประเทศต่างๆ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศอื่นๆ ได้ รัฐบาลแต่ละประเทศจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับนานาประเทศในหลากหลายมิติทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและความร่วมมือกันในการพัฒนา รวมทั้งการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

* นักศึกษาปริญญาเอกหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการเมือง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ รูปแบบความร่วมมือระหว่างประเทศมีหลากหลายแต่ที่สำคัญมี ๓ รูปแบบ คือ (๑) ระเบียบระหว่างประเทศ (International regime) (๒) พันธมิตร (Alliance) และ (๓) การบูรณาการ (Integration) กรณีระเบียบระหว่างประเทศเป็นการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศในลักษณะของข้อตกลงกันในเรื่องกฎ ระเบียบ แผนงาน รูปแบบองค์กร และข้อผูกมัดทางการเงินที่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ ที่จะต้องปฏิบัติภายใต้ได้กฎเกณฑ์เดียวกันและใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันเช่นการ จัดตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) ให้เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับระบบการค้าระหว่าง ประเทศ WHO มีหน้าที่ดูแลในเรื่องระบบด้านสุขภาพระหว่างประเทศ เป็นต้น ส่วนพันธมิตร เป็นการรวมเป็นกลุ่มหรือการผสมระหว่างรัฐที่เข้ามาร่วมทำงานประสานกันตามเป้าหมายใด เป้าหมายหนึ่ง เช่น องค์การนาโต้ (NATO) เป็นองค์การระหว่างประเทศที่เป็นสนธิสัญญา ที่ชัดเจน มีสถาบันบริหาร โครงสร้างการบังคับบัญชา มีกฎ ระเบียบ กระบวนการบริหาร และ แนวทางการทำงานที่ชัดเจนในการเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกันเพื่อต่อต้านตัวแสดงอื่นที่เป็น ภัยคุกคาม (Common threat) ด้วยเหตุนี้พันธมิตรจึงมักเกิดขึ้นเมื่อมีความขัดแย้งหรือแนวโน้ม ที่จะเกิดความขัดแย้ง สำหรับการบูรณาการเป็นรูปแบบความร่วมมือที่เข้มข้นลึกซึ้ง เพื่อสร้าง ความเป็นปึกแผ่น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีมิติด้านการพัฒนาการที่เพิ่มมากขึ้น มีลักษณะ พิเศษกว่าความร่วมมือประเภทอื่นๆ กล่าวคือ ในกระบวนการการทำงานด้านบูรณาการนั้น การทำงานจะควบคู่ไปกับความก้าวหน้า (Progress) ของความสัมพันธ์ระหว่างชาติสมาชิก ความใกล้ชิดเกี่ยวพันกัน หรืออาจกล่าวได้ว่า ผลการทำงานพิจารณาจากความก้าวหน้า/ ความแนบแน่นของทั้งนโยบายและผลประโยชน์ที่สอดคล้องร่วมกันระหว่างชาติสมาชิก (ทิพรัตน์ บุปพะศิริ, ๒๕๕๔, น. ๓)

ส่วน Wallace (อ้างถึงใน ทิพรัตน์ บุปพะศิริ, ๒๕๕๔, น. ๑๑-๑๒) อธิบายว่า การบูรณาการที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมักเกิดขึ้นในระดับภูมิภาค คือ รัฐ ในภูมิภาคเดียวกันเข้ามาร่วมมือสร้างการบูรณาการกัน โดยเริ่มจากการสร้างความร่วมมือ โครงสร้างข้อตกลงและทำงานประสานกันเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน และรักษา ขยายบทบาทรัฐ อำนาจของรัฐบาล ต่อจากนั้นก็อาจจะพัฒนาไปเป็นการบูรณาการทางเศรษฐกิจการค้าและ ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น การบูรณาการระดับภูมิภาคจึงต้องมีเงื่อนไขเบื้องต้น เพิ่มขึ้นคือ การพึ่งพาอาศัยระหว่างกันทางเศรษฐกิจ นอกเหนือจากเงื่อนไขพื้นฐานในการ สร้างกลุ่มบูรณาการ (ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ความใกล้ชิดกันทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา

วัฒนธรรมและค่านิยมต่าง ๆ เป็นต้น) และหากพิจารณาในบริบทของระบบเศรษฐกิจโลก การสร้างความเป็นภูมิภาค (Regionalization) เป็นผลมาจากรูปแบบการติดต่อเชื่อมโยงระหว่างกัน

ในกรณีนี้ผู้เขียนขอยกตัวอย่างความร่วมมือเอเชีย (ACD) ซึ่งมาจากคำเต็มว่า **Asia Cooperation Dialogue** หรือเรียกในภาษาไทยว่า **“กรอบความร่วมมือเอเชีย”** ดังนั้น การนำเสนอบทความเรื่อง “ความร่วมมือเอเชีย (ACD): ที่มา กลไกความร่วมมือและบทบาทของประเทศไทย” ครั้งนี้ ผู้เขียนขอแนะนำใน ๕ ประเด็น ดังนี้ (๑) ความเป็นมาของ ACD (๒) วัตถุประสงค์ของ ACD (๓) กลไกความร่วมมือของ ACD (๔) บทบาทของประเทศไทยใน ACD และ (๕) บทสรุปและความเห็น

ความเป็นมาของ ACD

ความร่วมมือเอเชียเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในรูปแบบบูรณาการ (Integration) ในระดับภูมิภาคเอเชีย จัดตั้งขึ้นโดยความคิดริเริ่มของประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ สมาชิกประกอบด้วยกลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันออก เอเชียใต้ เอเชียกลาง เอเชียตะวันออกกลางและยูเรเชีย เป็นต้น ปัจจุบันมีประเทศสมาชิก ๓๔ ประเทศ ได้แก่ บาห์เรน บังกลาเทศ บรูไนฯ ภูฏาน กัมพูชา จีน อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน ญี่ปุ่น คาซัคสถาน เกาหลีใต้ คูเวต คีร์กีซสถาน ลาว มาเลเซีย มองโกเลีย พม่า ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ โอมาน กาตาร์ รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ ศรีลังกา ทาจิกิสถาน ไทย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ อุซเบกิสถาน เวียดนาม และอัฟกานิสถาน (<http://www.mfa.go.th/business/th/cooperation> ค้นเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙)

วัตถุประสงค์ของ ACD

การรวมกลุ่มความร่วมมือเอเชียมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๔ ประการ คือ (๑) ส่งเสริมการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศเอเชียในทุกสาขาความร่วมมือ โดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและโอกาสร่วมกันของเอเชีย ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความยากจน และยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรในเอเชีย ในขณะที่เดียวกันก็พัฒนาสังคมองค์ความรู้ภายในเอเชีย และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนและสังคม (๒) ขยายตลาดการค้าและการเงินภายในเอเชีย และเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับประเทศเอเชียแทนที่การแข่งขันซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของเอเชียในตลาดโลก (๓) เป็นตัวเชื่อมที่ขาดหายไป (Missing link) ของเอเชีย โดยอาศัยศักยภาพและความเข้มแข็งของเอเชีย โดยต่อยอดหรือเสริมจากกรอบความร่วมมือที่มีอยู่ เพื่อเอเชียจะเป็นหุ้นส่วนที่ดีของภูมิภาคอื่น ๆ (๔) มุ่งบรรลุเป้าหมายในการเป็นประชาคมเอเชีย ที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ในโลกอย่างเท่าเทียมยิ่งขึ้น ซึ่งจะเสริมสร้างสันติภาพ และความมั่นคงร่วมกัน (ฉวีญา หรยางกูร, ๒๕๕๐, น. ๓๔-๓๕) (๕) การสนับสนุนประเทศเอเชีย เมื่อเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติ ซึ่งจำเป็นต้องมีการประสานงานแจ้งเตือนล่วงหน้า (๖) การสนับสนุนการพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนทางเลือกและทางออกด้านการลงทุนเพื่อวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผลกระทบของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพของมนุษย์ (๗) ความจำเป็นในการดำเนินการระดับประเทศภูมิภาคและระหว่างประเทศ เพื่อรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบในด้านลบต่อทั่วโลก (<http://www.siamrath.co.th/n/4017> ค้นเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙)

กลไกความร่วมมือของ ACD

การดำเนินงานในกรอบความร่วมมือเอเชียมี ๒ มิติ คือ

๑. มิติการหารือ (Dialogue) ประเทศไทยในฐานะผู้ประสานงาน ACD ได้ผลักดันให้ประเทศสมาชิกมีการปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่อง โดยจัดในรูปแบบการประชุมทั้งแบบไม่เป็นทางการและแบบเป็นทางการ อาทิ การประชุมระดับรัฐมนตรีความร่วมมือเอเชียประจำปี ประชุมรัฐมนตรีคู่ขนานกับการประชุมสมัชชาสหประชาชาติและการประชุมสุดยอด

๒. มิติโครงการ (Project) และสาขาความร่วมมือ ประเทศสมาชิกหลายประเทศ ได้แสดงความสนใจและเสนอตัวเป็นประเทศผู้ขับเคลื่อนในสาขาความร่วมมือตามที่ประเทศนั้น ๆ สนใจและเชี่ยวชาญ ความร่วมมือในมิติโครงสร้างจะเป็นไปตามความสมัครใจและไม่อาศัยฉันทามติจากประเทศสมาชิกเพื่อความสะดวกในทางปฏิบัติ สำหรับประเทศไทยได้เสนอให้จัดตั้งคณะทำงานว่าด้วยความร่วมมือด้านการเงิน “การพัฒนตลาดพันธบัตรเอเชีย” (Asian Bond Market Initiative: ABMI) เพื่อส่งเสริมการออกพันธบัตรเงินสกุลท้องถิ่นของ ACD อีกทั้งมีกิจกรรมความร่วมมือใน ๒๐ สาขา ได้แก่ พลังงาน การเกษตร การลดความยากจน การเงินการคลัง การท่องเที่ยว การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม เทคโนโลยีชีวภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งแวดล้อม ศึกษา การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กองทุนโครงสร้างพื้นฐาน สถาบันด้านการจัดการมาตรฐานเอเชียเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างด้านกฎหมาย ความปลอดภัยบนท้องถนน การป้องกันภัยธรรมชาติ และความร่วมมือด้านวัฒนธรรม เป็นต้น ประเทศไทยให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยง (Connectivity) ทั้งในระดับอนุภูมิภาค และการเชื่อมโยงแต่ละภูมิภาคเข้าด้วยกัน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก ACD โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมของเอเชียในระดับ people-to-people โดยการทำความรู้จักกันและกันให้มากยิ่งขึ้น (<http://www.siamrath.co.th/n/4017> ค้นเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙)

บทบาทของประเทศไทยในกรอบของ ACD

ในกรอบของ ACD ประเทศไทยได้แสดงบทบาทสำคัญ ดังนี้

๑. การริเริ่มจัดตั้ง ACD และเป็นผู้ประสานงานกับประเทศสมาชิกอีกทั้งในช่วงแรกก็ได้รับตำแหน่งประธาน ACD สำนักเลขาธิการชั่วคราวของ ACD ก็อยู่ที่กรุงเทพฯ ก่อนจะย้ายไปอยู่ที่ประเทศคูเวต นอกจากนี้ จากการประชุมครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องวิเทศสโมสร กระทรวงการต่างประเทศ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ร่วมหารือเพื่อผลักดันความร่วมมือ ๖ เสาหลักของ ACD ประกอบด้วย (๑) ความเชื่อมโยง (๒) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (๓) การศึกษา และการพัฒนาทรัพยากร (๔) ความเชื่อมโยงระหว่างความมั่นคงทางอาหาร พลังงานและน้ำ (๕) วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว และ (๖) การส่งเสริมแนวทางสู่การพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืน

๒. ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพจัดประชุมรัฐมนตรี ACD มาหลายครั้ง และได้ผลักดันการพัฒนาเชื่อมโยงในภูมิภาคตามกรอบ ACD ด้วยวิสัยทัศน์ที่ต้องการเห็นเอเชียเป็นภูมิภาคที่มีความเชื่อมโยงอย่างสมบูรณ์รอบด้านด้วยการวางแผนพัฒนาความเชื่อมโยง ACD (Road Map For ACD Regional Connectivity) และจากการที่ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดประชุม ACD Summit ครั้งที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ การประชุมครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อรัฐบาล ทั้งในด้านการพัฒนาประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๒.๒ เป็นการสร้างบทบาทนำและภาพลักษณ์เชิงสร้างสรรค์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ ทั้งการสร้างพลวัตของความร่วมมือในภูมิภาค การส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างครอบคลุม (Inclusive growth) และการพัฒนาอย่างยั่งยืน อาทิ ข้อเสนอของไทยในเรื่องการจัดทำเอกสาร ACD Vision for Asia Cooperation 2030 เพื่อกำหนดทิศทาง การดำเนินความร่วมมือและปรับปรุงกลไกการทำงานของ ACD ให้ตอบสนองต่อผลประโยชน์และความท้าทายของประเทศสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญของสาขาความร่วมมือของ ACD โดยผลักดัน ๖ สาขาหลัก ของ ACD ดังกล่าวข้างต้น

๒.๓ ส่งเสริมการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจของไทยให้แข็งแกร่งและสอดคล้องกับนโยบายระดับภูมิภาค อาทิ นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ เพื่อส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่อุตสาหกรรมและสร้างอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในไทย นโยบาย Thailand ๔.๐ เศรษฐกิจดิจิทัล

๒.๔ ผลักดันความเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Public-Private-People Partnership – PPP) ในเชิงลึก โดยเฉพาะภาคธุรกิจ ผ่านเวที ACD Connect Business Forum ซึ่งไทยจะจัดคู่ขนานกับการประชุม ACD Summit โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงให้กับระบบเศรษฐกิจและภาคการเงินของเอเชีย โดยเฉพาะการส่งเสริมความร่วมมือด้าน Infrastructure Financing และการดึงดูด Sovereign Wealth Funds เพื่อผลักดันการระดมทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค

๒.๕ การประชาสัมพันธ์ศักยภาพหรือจุดแข็งของไทยในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาอย่างครอบคลุมและยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (การประชุมสุดยอดกรอบความร่วมมือเอเชีย ครั้งที่ ๒ (<http://www.tsdf.or.th/th/seminar-event/10610> ค้นเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙)

๓. ผลการประชุม ACD ครั้งล่าสุด (๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙) ที่ประชุมมีมติเสนอ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ในฐานะประธานใหม่ของ ACD และเป็นเจ้าภาพการประชุมรัฐมนตรี ACD ครั้งที่ ๑๕ ณ กรุงอาบูดาบี ในเดือนมกราคม ๒๕๖๐ และอิหร่านซึ่งจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอด ACD ครั้งที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

บทสรุปและความเห็น

ความร่วมมือเอเชีย (ACD) เกิดขึ้นโดยความริเริ่มของประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และได้รับความไว้วางใจจากประเทศสมาชิกให้ทำหน้าที่ประสานงาน (Coordinator) ระหว่างประเทศสมาชิก ACD อีกทั้งยังเป็นผู้ขับเคลื่อนความร่วมมือในสาขาการท่องเที่ยว การเงิน การคลัง และผู้ร่วมขับเคลื่อนสาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีประเทศสมาชิกทั้งหมดจำนวน ๓๔ ประเทศ ซึ่งล้วนเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชียทั้งสิ้น นับว่าเป็นเวทีหารือระดับนโยบายระหว่างประเทศในทวีปเอเชีย โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ ความไว้วางใจ ความเป็นเอเชีย และความร่วมมือกันในวงกว้าง โดยใช้ประโยชน์จากศักยภาพหรือจุดแข็งที่หลากหลายของประเทศสมาชิกเป็นหลักในการทำให้ประชาชนในภูมิภาคนี้มีความเป็นอยู่ที่ดี เพื่อให้ประเทศในเอเชียเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และยังสร้างความเจริญเติบโตที่มั่นคงให้กับประชาคมโลก ดังคำกล่าวเปิดประชุมสุดยอดกรอบความร่วมมือเอเชีย (ACD) เมื่อวันที่

๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ ของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ความว่า...

“เอเชียมีศักยภาพเพียงพอที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกที่ยังอยู่ในภาวะชะลอตัวถึงเวลาแล้วที่ประเทศสมาชิก ACD จะต้องร่วมมือกันกำหนดทิศทางและเป้าหมายความร่วมมือโดยใช้จุดแข็งของแต่ละประเทศในการสร้างความอยู่ดีของประชาชนในภูมิภาค เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับเอเชีย และสร้างการเจริญเติบโตที่มั่นคงให้กับประชาคมโลก”

สำหรับผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในเรื่อง “กรอบความร่วมมือเอเชีย (ACD)” ดังนี้

๑. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในเอเชียหลายสาขาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ การค้า การคลัง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และการร่วมมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น สำหรับกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติในปัจจุบันมักเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ประเทศสมาชิกต่างๆ จำเป็นต้องวางแผนร่วมกันในการป้องกัน การเตือนภัยล่วงหน้า และเตรียมความพร้อมในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดภัยพิบัติ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิก

๒. การสนับสนุนให้มีการหารือและการจัดกิจกรรมร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเป็นประจำและอย่างต่อเนื่องเพื่อร่วมกันพัฒนาไปสู่ความเป็น **“ประชาคมเอเชีย”** อย่างสมบูรณ์ในอนาคต เช่นเกี่ยวกับประชาคมยุโรป (EU)

๓. ความร่วมมือเอเชียที่มีอัตลักษณ์พิเศษหลายประการโดยเฉพาะพลังความเป็นมิตร ความสมัครใจของกลุ่มประเทศสมาชิก และความยืดหยุ่นของกรอบความร่วมมือ อีกทั้งการจัดเวทีหารือเป็นปัจจัยสำคัญในการระดมศักยภาพ หรือจุดแข็งที่หลากหลายของประเทศสมาชิกในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับประชาชนในภูมิภาคเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ความร่วมมือเอเชียปีค.ศ. ๒๐๓๐ ที่ว่า **“เอเชียหนึ่งเดียวหลากหลายในพลัง” (One Asia, Diverse Strengths)** ซึ่งความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือใน ๖ สาขาหลัก ได้แก่ (๑) ความเชื่อมโยง (๒) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (๓) การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากร (๔) ความเชื่อมโยงระหว่างความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ (๕) วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว และ (๖) การส่งเสริมแนวทางสู่การพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ทิพรัตน์ บุบพะศิริ. (๒๕๕๔). *เอกสารประกอบการสอนวิชาสถานการณ์การเมืองโลกในปัจจุบัน*.

กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เอกสารทางวิชาการคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธनिया หรยางกูร. (๒๕๕๐). *เอกสารประกอบการสอนวิชานโยบายต่างประเทศไทย*.

กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กรอบความร่วมมือเอเชีย. ค้นเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ จาก <http://www.siamrath.co.th/n/4017>

การประชุมสุดยอดกรอบความร่วมมือเอเชีย ครั้งที่ ๒. ค้นเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

จาก <http://www.tsdf.or.th/th/seminar-event/10610>

สถานะล่าสุดของกรอบความร่วมมือเอเชีย. ค้นเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

จาก <http://www.mfa.go.th/business/th/cooperation>

ความขัดแย้งทางการเมืองและเศรษฐกิจของอาร์เจนตินา ระหว่างการสถาปนาประเทศจนถึงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๘๕๓

ธโสธร ตู่ทองคำ*

อาร์เจนตินานับเป็นประเทศที่มีความสำคัญมากที่สุดประเทศหนึ่งในอเมริกาใต้ และละตินอเมริกา เป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหามันนับตั้งแต่ช่วงการเป็นอาณานิคมของสเปน ที่สำคัญ คือ ช่วงการก่อตั้งประเทศ ทั้งที่หลุดพ้นจากอาณานิคมของสเปน เพราะความขัดแย้งจากแนวคิดและอุดมการณ์ของบรรดาผู้นำทางการเมือง ทำให้อาร์เจนตินาเผชิญหน้ากับความขัดแย้งยาวนาน จนภายหลังเป็นเอกราช ความขัดแย้งทางการเมืองยังมีความต่อเนื่อง และสิ้นสุดลงภายหลังการมีรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๘๕๓ ทำให้บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายและวิเคราะห์ความขัดแย้งทางการเมืองของอาร์เจนตินาระหว่างการสถาปนาประเทศจนถึงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๘๕๓ แบ่งเนื้อหาเป็นสองส่วน คือ ความขัดแย้งทางการเมืองของอาร์เจนตินาสมัยเป็นอาณานิคมของสเปน และความขัดแย้งทางการเมืองและเศรษฐกิจของอาร์เจนตินาภายหลังการได้รับเอกราชจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๘๕๓

* รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ความริ้ว/เชิงทางการเมืองของอาร์เจนตินาสมัยเป็นอาณานิคมของสเปน

สเปนเข้าสู่อาร์เจนตินามาจากสองเส้นทาง เส้นทางแรก ชาวสเปนที่มาจากเปรู มาจากทางทิศเหนือในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ ผู้นำที่เมืองที่สำคัญ ประกอบด้วย ซานฮวน เมนโดซา ทูคิวแมน ซานหลุยส์ และกอร์โดบา เป็นการตั้งถิ่นฐานตอนในของแผ่นดินอเมริกา ตอนใต้ มีระบบการเมืองตามข้อกำหนดของสเปนที่มีศูนย์อำนาจที่limaปกครองอาณานิคม มีระบบเศรษฐกิจที่ผูกพันและสัมพันธ์กับเปรู จากการทำการเพาะปลูก การปศุสัตว์ เป็นการเกษตรกรรม การผลิตเครื่องนุ่งห่มนับเป็นประโยชน์กับเปรู และด้านสังคมจะมีวิถีชีวิตตามระบบเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับชุมชนและสังคมในเปรู แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของเปรู เส้นทางที่สอง ชาวสเปนที่มาจากยุโรป ผู้นำและตั้งถิ่นฐานที่ริโอ เดอ ลา พลาตา ตั้งรกรากชายฝั่งแอตแลนติกที่ภายหลังมีศูนย์กลางที่บัวโนสไอเรส มีความผูกพันและใกล้ชิดกับยุโรปมากกว่าการบุกเบิกอาร์เจนตินาของสเปนที่มาจากเส้นทางสองเส้นทาง ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสมัยหลังที่กลายเป็นความแตกแยก เพราะชาวสเปนที่มาจากตอนในพัฒนาประเทศจากด้านตะวันตกที่ผู้สำเร็จราชการที่เปรูปกครองสู่ด้านตะวันออกเพื่อแสวงหาทางออกทางทะเลที่มหาสมุทรแอตแลนติก และชาวสเปนที่มาจากทะเลที่ตั้งถิ่นฐานที่ริโอ เดอ ลา พลาตา ที่บัวโนสไอเรส ขยายตัวจากตะวันออกสู่ตะวันตก ก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างกว้างขวางภายหลัง^๑

การขยายอำนาจของสเปนถือกำเนิดช่วงเวลาอาร์เจนตินาไม่ได้รับความสำคัญและความสนใจ เพราะไม่มีแร่ธาตุและโลหะที่มีค่าและเป็นที่ต้องการของผู้บุกเบิกดินแดน บัวโนสไอเรสไม่ได้รับการอนุญาตให้ค้าขายทางทะเลกับภายนอก เพื่อนบ้าน หรืออื่นใด การค้าขายส่วนใหญ่จำกัดเฉพาะที่limaที่เป็นเมืองหลวงของราชสำนักเปรู ภัยคุกคามจากโปรตุเกสที่ปกครองบราซิล และจากปัจจัยที่อาร์เจนตินามีดินแดนที่กว้างใหญ่ไพศาล ทำให้มีการจัดตั้งเขตอุปราชของ ลา พลาตา (The Viceroyalty of La Plata) ใน ค.ศ. ๑๗๗๖ ที่มีลักษณะสำคัญ คือ การให้ชาวสเปนที่มาจากประเทศสเปนมีอำนาจการปกครองดินแดนอาร์เจนตินา ทำให้ชาวสเปนที่ถือกำเนิดในอาร์เจนตินาไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองในดินแดนที่พำนัก^๒

^๑ ธารทอง ทองสวัสดิ์. (๒๕๕๕). หน่วยที่ ๓ การเมืองการปกครองของอาร์เจนตินา เอกสารการสอนชุดวิชาการเมืองการปกครองของยุโรปและอเมริกา หน่วยที่ ๑-๗. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, หน้า ๑๗๐

^๒ เพิ่งอ้าง, หน้าเดียวกัน.

การจัดตั้งเขตอุปราชของ ลา พลาตา ทำให้เปิดท่าเรือบัวโนสไอเรสเพื่อเปิดการค้าเสรีและติดต่อเพื่อทำการค้าผ่านเมืองท่าของสเปน ทำให้บัวโนสไอเรสเป็นเมืองที่มีความมั่งคั่งและร่ำรวยที่สุดของดินแดนบริเวณนี้ทั้งหมด ความผันผวนทางการเมืองในยุโรป การแผ่ขยายอำนาจของนโปเลียนที่มีต่อยุโรปและสเปนที่เป็นเป้าหมายที่สำคัญ และการล้มระบอบการปกครองของสมเด็จพระราชาธิบดีเฟร์ดินานด์ที่ ๗ ของสเปน ทำให้อำนาจทางการเมืองการปกครองของสเปนที่มีต่ออาณานิคมอ่อนแอลง มีการตัดขาดเส้นทางการค้าระหว่างสเปนกับอาณานิคม อังกฤษใช้ช่วงเวลานี้ยึดครองบัวโนสไอเรสของอาร์เจนตินา แต่การต่อต้านจากชาวบัวโนสไอเรสทำให้อังกฤษยึดครองช่วงสั้น แต่ก่อให้เกิดผลกระทบมหากาฬที่นำไปสู่การเป็นเอกราชภายหลัง เพราะชาวบัวโนสไอเรสมองถึงความด้อยประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสเปนที่ล้มเหลวกับการคุ้มครอง และการปกครองของอังกฤษที่นำแนวความคิดทางการเมืองการปกครองสมัยใหม่สู่อาร์เจนตินา ที่สำคัญ คือ การให้อาร์เจนตินาเป็นเอกราช แต่เป็นรัฐอารักขา (Protector) ของอังกฤษ นับเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียกร้องเอกราชอย่างกว้างขวาง^๓

การต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชของอาร์เจนตินาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้ชาวบัวโนสไอเรสขับไล่ผู้ปกครองจากสเปนออกจากอาร์เจนตินา และควบคุมบัวโนสไอเรสในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๑๐ การประกาศเอกราชถือกำเนิดในวันที่ ๙ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๑๖ ที่เมืองตูกูมัน แต่การปลดจากการคุกคามของสเปนที่ควบคุมดินแดนทางตอนใต้ถือกำเนิดใน ค.ศ. ๑๘๑๘ แสดงถึงอาร์เจนตินาใช้เวลาหลายปีเพื่อขจัดอำนาจและอิทธิพลของสเปนท่ามกลางการประกาศเอกราช อาร์เจนตินาเผชิญกับความขัดแย้งทางการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่ง จนนำมาสู่การกำหนดรูปแบบการปกครองและเศรษฐกิจที่ถือกำเนิดภายหลัง^๔

^๓ เฟิงอ๋าง, หน้า ๑๗๑.

^๔ เฟิงอ๋าง, หน้าเดียวกัน.

ความขัดแย้งทางการเมือง//ละเมิดธุรกิจของอาร์เจนตินาภายหลังการได้รับเอกราชจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับ ๓.๗. ๑๘๕๓

ด้านการเมือง ความร่วมมือของประชาชนอาร์เจนตินาเพื่อเป็นเอกราชจากสเปน ใน ค.ศ. ๑๘๑๖ ภายหลังก่อกำเริบความคิดทางสังคมที่แพร่ขยายที่กลายเป็นการถกเถียงทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่พัฒนาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยและระบอบการปกครองอื่น มีความแตกต่างทางความคิดระหว่างนายพลโจเซ เดอซาน มาร์ติน (Jose de San Martin)^{*} (ค.ศ. ๑๗๗๖-๑๘๕๐) ที่เสนอแนวคิดราชาธิปไตยเพื่อให้พระมหากษัตริย์มีบทบาทรักษาความสงบภายใน ต่อซิมอน โบลิบาร์ (Simon Bolivar)^๖ (ค.ศ. ๑๗๘๓-๑๘๓๐) รัฐบุรุษแห่งละตินอเมริกา นักปฏิวัติ ผู้ปลดปล่อยและก่อตั้งเวเนซุเอลา เอกวาดอร์ โคลัมเบีย เปรู และโบลิเวีย ที่ปรารถนาสถาปนาสาธารณรัฐที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้ล้มเหลวแต่ความคิดของซิมอน โบลิบาร์ สิ้นสุดลง ภายหลังจากความขัดแย้งภายในของอาร์เจนตินาจนนำไปจากกึ่งอนาธิปไตย (Semi-Anarchy) สู่อนาธิปไตย (Anarchy) เพราะบางเมือง พื้นที่ เขตจังหวัด หรือมลรัฐ แยกเป็นเอกราช นำไปสู่สงครามกลางเมือง^๗ ท่ามกลางความขัดแย้งทางความคิดทางการเมืองและสังคมระหว่างนักรัฐเดี่ยวนิยมหรือเอกรัฐนิยมกับนักสหพันธรัฐนิยม ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสลับการปกครองที่เป็นนักรัฐเดี่ยวนิยมช่วงแรก และเป็นสหพันธรัฐนิยมช่วงหลัง ทำให้อาร์เจนตินาเผชิญปัญหานานัปการ แต่บิวโนสไอเรสยังคงมีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เป็นศูนย์กลางความเจริญ ที่สำคัญ คือ การศึกษาและการสาธารณสุข

ด้านเศรษฐกิจ การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของอาร์เจนตินามีจุดเริ่มต้นจากความคิดของฌอง ฌาค รูสโซ (Jean-Jacque Rousseau) และอดัม สมิท (Adam Smith) ที่มีอิทธิพลทางความคิดต่อมารีอาโน โมเรนี นักเศรษฐศาสตร์หัวรุนแรง ชาวอาร์เจนตินา ที่มีบทบาทผลักดันให้ประเทศเป็นเอกราช พ้นจากอาณานิคมของสเปน เผยแพร่และผลักดันแนวคิดเศรษฐกิจเสรีอย่างกว้างขวาง แต่การถึงแก่นิจกรรมอย่างปริศนาทำให้คาดหมายว่ามาจากการวางยาพิษ

^{*} “José de San Martín - Military Leader - Biography.com” Retrieved from www.biography.com/people/josé-de-san-martín-37154

^๖ “Simon Bolivar | Venezuelan soldier and statesman | Britannica.com” Retrieved from <https://www.britannica.com/biography/Simon-Bolivar>

^๗ Marcelo Resico and William F. Campell “Should We Cry for Argentina?” *The Intercollegiate Review* 45 ½ Fall 2010 pp. 13-14

ขณะเดินทางเพื่อรับตำแหน่งเอกอัครราชทูตอาร์เจนตินาประจำอังกฤษเพื่อเผยแพร่ความคิด^๙ นับเป็นปัญหาสำคัญของการแพร่ขยายความคิด แม้มีการร่วมมือที่เป็นเอกภาพกับพื้นที่ เขต หรือมลรัฐ (Province) เพื่อต่อสู้ให้อาร์เจนตินาเป็นเอกราชหรือหลุดพ้นจากการเป็นอาณานิคมของสเปน ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๑๐ ถึง ๑๘๑๖ จนเป็นเอกราช แต่ภายหลังกลับปรากฏความขัดแย้งที่แพร่ขยายจนเป็นสงครามกลางเมือง พื้นที่ เขต หรือมลรัฐ ที่มีความคิดที่เป็นคู่ความคิดที่สำคัญระหว่างราชาธิปไตยกับสาธารณรัฐ การรวมอำนาจที่ส่วนกลางคือบัวโนสไอเรส กับการกระจายอำนาจตามตัวแบบสหรัฐอเมริกา^{๑๐}

ความแตกต่างของกลุ่มทางการเมืองและเศรษฐกิจที่สำคัญ แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม^{๑๑} กลุ่มแรก นักสหพันธรัฐนิยม ส่วนใหญ่พำนักที่เมือง มลรัฐ พื้นที่ตอนใน มีแนวคิดด้านการเมือง ต้องการการผลักดันผลประโยชน์สาธารณะ เน้นภูมิภาคที่เป็นอิสระ บริหารจัดการภายใน เน้นการใช้แนวคิดประชานิยม (Populism) ปฏิเสธการรวมศูนย์อำนาจที่บัวโนสไอเรส เน้นการรวมประเทศที่หลวมเพื่อให้แต่ละมลรัฐมีอำนาจบริหารจัดการภายในเสมือนมลรัฐของสหรัฐอเมริกา คัดค้านการรวมกันเป็นรัฐเดี่ยว เพราะเคยมีประสบการณ์ที่เลวร้ายจากการเป็นอาณานิคมของสเปนที่กดขี่ ขูดรีด เก็บภาษี หรืออื่นใด และควบคุมอย่างเข้มงวด และด้านเศรษฐกิจ การขาดความไว้วางใจกับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจจากต่างประเทศ ไม่ปรารถนาให้บัวโนสไอเรสเป็นของชาติ (Nationalized) เพราะทำให้บัวโนสไอเรสขาดรายได้จากกิจกรรมที่ทำเรือและการเก็บภาษีศุลกากรทั้งหลาย

กลุ่มที่สอง นักรัฐเดี่ยวนิยมหรือเอกรัฐนิยม ส่วนใหญ่พำนักที่บัวโนสไอเรส มีแนวคิดด้านการเมืองโน้มเอียงกับการเป็นกลุ่มต่อต้านสาธารณรัฐ (Anti-Federalists) สนับสนุนความคิดยุคแสงสว่างแห่งปัญญาของยุโรป (European Enlightenment) สนับสนุนความเป็นเอกภาพของประเทศจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และด้านเศรษฐกิจ สนับสนุนการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับแนวคิดชนชั้นนำที่ให้บัวโนสไอเรสเปิดประเทศและพัฒนาให้

^๙ *Ibid.* p. 14.

^{๑๐} ประสาน นันทเสน. (๒๕๔๙). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับอาร์เจนตินา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาด้านหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, หน้า ๒๔.

^{๑๑} (1) Macelo Resico and William F. Campell *op.cit.* pp. 14-15 (2) ธารทอง ทองสวัสดิ์, *อ้างแล้ว*, หน้า ๑๗๑-๑๗๒.

ทันสมัย บรรณาธิปไตยให้บัวโนสไอเรสเป็นของชาติ ความแตกต่างจากเมืองและมลรัฐตอนในที่มีความล้าหลัง ด้อยพัฒนา ความตกต่ำและถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เพราะการสิ้นสุดเส้นทางการค้ากับเปรูภายหลังได้รับเอกราช และเสียภาษีอัตราสูงจากการค้าผ่านท่าเรือที่บัวโนสไอเรส ทำให้บรรณาธิปไตยการจัดสรรทรัพยากรจากส่วนกลางที่บัวโนสไอเรสที่เป็นเมืองหลวง ศูนย์กลางทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ เมืองท่า เมืองที่มีความมั่งคั่งมากที่สุดในอาร์เจนตินา เพื่อนำรายได้จากการเก็บภาษีที่สำคัญ คือ ภาษีศุลกากร มาจัดสรรแบ่งปันกับมลรัฐอื่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และให้มลรัฐแต่ละแห่งมีอำนาจและความเป็นอิสระในการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจ การจัดสรรงบประมาณ การเก็บภาษีและรายได้

การร่างรัฐธรรมนูญของอาร์เจนตินาเพื่อใช้ในการปกครองประเทศถือกำเนิดใน ค.ศ. ๑๘๑๙ เพื่อกำหนดรูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ ความขัดแย้งเรื่องรูปแบบของรัฐบาลทำให้บัวโนสไอเรสปฏิเสธการเข้าร่วม และแยกเป็นอิสระเป็นเวลากว่า ๗ ปี ทำให้การเมืองการปกครองของอาร์เจนตินาลับสน เปลี่ยนแปลง และวุ่นวายอย่างมาก ความขัดแย้งระหว่างบัวโนสไอเรสกับมลรัฐตอนในรุนแรง เพราะมลรัฐตอนในมองว่า บัวโนสไอเรสที่เป็นเมืองนานาชาติรับแนวคิด วิถีชีวิต หรืออื่นใด จากต่างประเทศ ที่สำคัญ จากอังกฤษและฝรั่งเศสอย่างมาก นำมาสู่การบังคับใช้ประเทศโดยรวม แตกต่างจากมลรัฐตอนในที่ส่วนใหญ่ยึดถือวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม แบบจารีต แบบอาณานิคมที่มาแต่เดิม^{๑๑}

ความพยายามรวมบัวโนสไอเรสในสหพันธรัฐภายหลังถือกำเนิดเมื่อร่างรัฐธรรมนูญใน ค.ศ. ๑๘๒๖ ที่กำหนดรูปแบบการปกครองรัฐเดี่ยว ริवादาเบีย (Rivadavia) ชาวบัวโนสไอเรส ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ที่นำมลรัฐทุกมลรัฐรวมกัน ทำให้บัวโนสไอเรสเข้าร่วม แต่ความขัดแย้งทางการเมืองถือกำเนิดอีก เพราะประธานาธิบดีริवादาเบียเน้นการรวมศูนย์อำนาจอย่างมาก นำไปสู่การที่มลรัฐปฏิเสธรัฐธรรมนูญ รัฐบาล และประธานาธิบดี นำไปสู่การลาออกของประธานาธิบดี ทำให้รัฐบาลกลางสลายตัวไปใน ค.ศ. ๑๘๒๗ การสลายตัวของรัฐบาลกลางนำไปสู่การแข่งขันทางการเมืองของกลุ่มการเมืองหลายกลุ่ม ฮวน มานูเอล เดอ โรซาส (Juan Manuel de Rosas) (ค.ศ. ๑๗๙๓-๑๘๗๗)^{๑๒} ต่อสู้แข่งขันจนนำไปสู่การปกครอง

^{๑๑} ธารทอง ทองสวัสดิ์. อ้างแล้ว, หน้า ๑๗๒.

^{๑๒} "Juan Manuel de Rosas | Argentine military and political leader ..." Retrieved from <https://www.britannica.com/biography/Juan-Manuel-de-Rosas>

ประเทศที่มีอำนาจเด็ดขาดและปราบปรามฝ่ายตรงข้ามอย่างรุนแรงภายหลัง^{๑๓} ดังนั้น ผลจากความขัดแย้งที่เป็นการเผชิญหน้าจนนำไปสู่สงครามทำให้กลุ่มนักรัฐเดี่ยวนิยมหรือเอกรัฐนิยมชนะช่วงแรก แต่ฮวน มานูเอล เดอ โรซาส และกลุ่มนักสหพันธรัฐนิยมชนะภายหลัง^{๑๔}

การดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของฮวน มานูเอล เดอ โรซาส ใน ค.ศ. ๑๘๒๗ เป็นเวลากว่าสองทศวรรษ นำมาสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมาก จากการปราบปรามประชาชนที่ต่อต้านอย่างรุนแรง การดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของนายพลฮุสโต โยเซ เดอ อูร์กึซา (Justo Jose de Urquiza) (ค.ศ. ๑๘๐๑-๑๘๗๐)^{๑๕} ใน ค.ศ. ๑๘๕๒ เท่ากับยุติการปกครองแบบเผด็จการอำนาจนิยม ในทางทฤษฎี รัฐบาลผสมเน้นสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนวรรณกรรมคนรุ่น ค.ศ. ๑๘๓๗ (Generation of 37) ที่มีสาระสำคัญเน้นหลักการเสรีนิยม เสรีชน เป็นหลักการสำคัญของการผลักดันการปฏิรูป ที่สำคัญคือ สถาบันเสรีนิยม (Liberal Institution) ความเป็นเอกภาพแห่งชาติ (International Unity) และความทันสมัย (Modernization) จนทั้งหมดบรรจุในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอาร์เจนตินาใน ค.ศ. ๑๘๕๓ สะท้อนถึงการประนีประนอมยอมรับของคู่ขัดแย้ง นำไปสู่การสถาปนาเป็นสาธารณรัฐที่มีความเป็นไปได้ (The possible republic)^{๑๖}

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญของอาร์เจนตินา กำหนดรูปแบบการปกครองแบบสาธารณรัฐ เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี แบ่งอำนาจเป็นสามฝ่ายประกอบด้วย บริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐและหัวหน้าฝ่ายบริหาร ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งทางอ้อมของประชาชน จากคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) สภาคองเกรสเป็นรูปแบบรัฐสภาแบบสหพันธรัฐ แบ่งออกเป็นสองสภา ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามสัดส่วนประชากร สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งจากมลรัฐ อำนาจที่ไม่มีการกำหนดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เป็นอำนาจของส่วนกลางให้เป็นอำนาจของมลรัฐ การดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของนายพลฮุสโต โยเซ เดอ อูร์กึซา นำมาสู่การนำกองกำลังของ

^{๑๓} เพิ่งอ้าง, หน้า 172-173.

^{๑๔} Macelo Resico and William F. Campell *op.cit.* pp. 14-15.

^{๑๕} “Justo Jose de Urquiza | president of Argentina | Britannica.com” Retrieved from <https://www.britannica.com/biography/Justo-Jose-de-Urquiza>

^{๑๖} Resico and Campell *op.cit.* pp. 13-14.

ทุกมลรัฐมารวมกันเป็นกองทัพของประเทศ มีประธานาธิบดีเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด^{๑๗} นับเป็นจุดเริ่มต้นของความเป็นเอกภาพทางการเมืองของอาร์เจนตินาที่สืบเนื่องต่อมาจนถึงปัจจุบัน และนำไปสู่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เริ่มต้นและมีศูนย์กลางที่บัวโนสไอเรส และแพร่กระจายไปเมือง มลรัฐ หรือพื้นที่อื่นของอาร์เจนตินาภายหลัง

แม้ความขัดแย้งทางการเมืองและเศรษฐกิจภายในอาร์เจนตินาส่ง แต่เมืองบัวโนสไอเรสที่มีต้นทุนความเจริญเติบโตและความมั่งคั่งสูงกว่าเขต เมือง พื้นที่ มลรัฐของอาร์เจนตินาอื่น ทำให้มีการค้าและการลงทุนสูงนับตั้งแต่ทศวรรษที่ ๑๘๒๐ ที่สำคัญ คือ อังกฤษ ที่มีเงินทุนสู่บัวโนสไอเรสจำนวนมาก รัฐบาลกู้เงินจากธนาคารจากต่างประเทศครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๘๒๔ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่สำคัญ คือ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ สงครามกลางเมืองสิ้นสุดลง ภายหลังจากที่ฮวน มานูเอล เดอ โรซาส ผนวกเขต เมือง พื้นที่ มลรัฐของอาร์เจนตินาอื่นลุล่วงใน ค.ศ. ๑๘๒๙ สถาปนาการปกครองแบบเผด็จการอำนาจนิยม และระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม จากการทำเกษตรกรรม ที่สำคัญ คือ ข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ัญพืช การปศุสัตว์ ที่สำคัญ คือ เนื้อวัว ขนแกะ หนังสัตว์ เพื่อส่งออก เป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากสินค้าเกษตรกรรมเพื่อการส่งออก^{๑๘} การดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของนายพลฮุสโต โยเซ เดอ อูร์กึซา ทำให้รัฐบาลผสมกำหนดนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมตามแนวทางของอดัม สมิท อย่างโดดเด่น และต่อเนื่องภายหลัง ที่สำคัญ คือ โดมิงโก ฟอสติโน ซาเมียนโต (Domingo Faustino Sarmiento) (ค.ศ. ๑๘๑๑-๑๘๘๘) นักกิจกรรม นักหนังสือพิมพ์ ปัญญาชน นักการเมือง และรัฐบุรุษ ที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี (ค.ศ. ๑๘๖๘-๑๘๗๔) ภายหลัง ทำให้การส่งออกจากัญพืชและขนสัตว์สู่เนื้อสัตว์ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศให้เจริญเติบโต ควบคู่กับการกำหนดระบบการแลกเปลี่ยนตามมาตรฐานทองคำระหว่างประเทศ (International Goal Standard) อย่างเป็นระบบ ทำให้มีการกำหนดรูปประธานาธิบดีโดมิงโก ฟอสติโน ซาเมียนโต ลงที่ธนบัตรภายหลัง นับเป็นสาเหตุสำคัญที่ผนวกรวมอาร์เจนตินากลายเป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างผสมกลมกลืน^{๑๙} และมีการวางรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจภายในควบคู่กัน

^{๑๗} ธารทอง ทองสวัสดิ์. *อ้างแล้ว*, หน้า ๑๗๓.

^{๑๘} ประสาน นันทเสน. *อ้างแล้ว*, หน้า ๑๔-๒๕.

^{๑๙} Macelo Resico and William F. Campell, *op.cit.* p. 16.

ดังนั้น ความขัดแย้งทางการเมืองและเศรษฐกิจภายในของอาร์เจนตินา นับเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นวิกฤตการณ์ของการสถาปนาประเทศภายหลังการหลุดพ้นจากการเป็นอาณานิคมของสเปน เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการดำรงอยู่ของการเป็นประเทศช่วงแรก แต่ความขัดแย้งจากความเป็นเอกภาพและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสิ้นสุดลงจากการมีกติกาคือ รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๘๕๓ ที่เป็นที่ยอมรับ แม้ภายหลังการเมืองอาร์เจนตินาจะมีความสับสน วุ่นวาย เป็นปัญหา ทำให้มีการระงับ ยกเลิก เปลี่ยนแปลง หรืออื่นใด กับรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๘๕๓ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้นับเป็นกติกาคือที่เป็นที่ยอมรับต่อเนื่องมา ที่สำคัญ คือ นับตั้งแต่การเมืองการปกครองของอาร์เจนตินาลับสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยนับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๘๓ จนถึงปัจจุบัน ทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นกติกาคือที่บังคับใช้ในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

ธารทอง ทองสวัสดิ์. (๒๕๕๕). หน่วยที่ ๓ การเมืองการปกครองของอาร์เจนตินา เอกสาร
การสอนชุดวิชาการเมืองการปกครองของยุโรปและอเมริกา หน่วยที่ ๑-๗. นนทบุรี:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ประสาน นันทเสน. (๒๕๔๙). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจระหว่าง
ประเทศไทยกับอาร์เจนตินา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์.

“José de San Martín - Military Leader - Biography.com” Retrieved from www.biography.com/people/josé-de-san-martín-37154

“Juan Manuel de Rosas | Argentine military and political leader ...” Retrieved from

“Justo Jose de Urquiza | president of Argentina | Britannica.com” Retrieved from

“Simon Bolivar | Venezuelan soldier and statesman | Britannica.com” Retrieved from

<https://www.britannica.com/biography/Simon-Bolivar>

<https://www.britannica.com/biography/Juan-Manuel-de-Rosas>

<https://www.britannica.com/biography/Justo-Jose-de-Urquiza>

Resico, Macelo and Campell, William F. “Should We Cry for Argentina?” *The Intercollegiate Review* 45 ½ Fall 2010 pp. 13-14

ใบสมัคร / ต่ออายุสมาชิก “รัฐสภาสาร”

อัตราค่าสมัครสมาชิก ปีละ ๕๐๐ บาท รวมค่าจัดส่ง (ราคาปลีกเล่มละ ๕๐ บาท)

ข้าพเจ้า มีความประสงค์จะสมัคร/ต่ออายุ
สมาชิกรัฐสภาสาร เริ่มตั้งแต่ฉบับเดือน พ.ศ. ถึงฉบับเดือน
..... พ.ศ.

ทั้งนี้ ขอให้ออกใบเสร็จรับเงินในนาม โดยส่งวารสาร
“รัฐสภาสาร” ถึงข้าพเจ้าที่ หมู่ที่ ต.รอก/ชอย
ถนน แขวง/ตำบล
เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์
โทรศัพท์ โทรสาร

การชำระเงิน

- เงินสด ที่กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ตัวแลกเงิน หรือ ธนาณัติ สั่งจ่ายไปรษณีย์รัฐสภา กรุงเทพฯ ๑๐๓๕๐
ในนาม ผู้จัดการรัฐสภาสาร กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองไน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
จำนวนเงิน บาท

ประชาสัมพันธ์การส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารรัฐสภาสาร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ขอเชิญชวนอาจารย์ ข้าราชการ นักวิชาการ นักศึกษาด้านต่าง ๆ และผู้สนใจทั่วไป ส่งบทความวิชาการด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ลงตีพิมพ์ในวารสารรัฐสภาสาร ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งกำหนดออกเดือนละ ๑ ฉบับ

ข้อกำหนดบทความ

๑. บทความวิชาการ หมายถึง บทความที่เขียนขึ้นในลักษณะวิเคราะห์ วิจัย หรือเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากพื้นฐานวิชาการที่ได้เรียบเรียงมาจากผลงานทางวิชาการของตน หรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นความรู้สำหรับผู้สนใจทั่วไป โดยบทความวิชาการจะประกอบด้วย ส่วนเกริ่นนำ ส่วนเนื้อหา ส่วนสรุป หลักฐานอ้างอิง และเชิงอรรถ

๒. บทความต้องมีความยาวของต้นฉบับไม่เกิน ๒๐ หน้ากระดาษขนาด A๔

๓. เป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์มาก่อน

การเตรียมต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์

๑. ตัวอักษร มีขนาดและแบบเดียวกันทั้งเรื่อง โดยพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word ใช้ตัวอักษรแบบ Angsana New/UPC ขนาด ๑๖ พอยท์ ตัวธรรมดาสำหรับเนื้อหาปกติและตัวหนาสำหรับหัวข้อ โดยจัดพิมพ์เป็น ๑ คอลัมน์ ขนาด A๔ หน้าเดียว และเว้นระยะขอบกระดาษด้านละ ๑ นิ้ว

๒. การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๓. ต้องระบุชื่อบทความ ชื่อสกุลของผู้เขียนบทความ ตำแหน่ง และสถานที่ทำงาน อย่างชัดเจน

การส่งบทความ

สามารถส่งบทความได้ ๒ วิธี ดังนี้

๑. ส่งต้นฉบับในรูปแบบเอกสาร ๑ ชุด พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล มาที่
กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐
๒. ส่งไฟล์ข้อมูลทาง e-mail มาที่ rattasapasarn@yahoo.com

ค่าตอบแทน

หน้าละ ๒๐๐ หรือ ๓๐๐ บาท ซึ่งกองบรรณาธิการรัฐสภาสารจะเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรจะจ่ายค่าตอบแทนในจำนวนหรืออัตราเท่าใด โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพิจารณาปรับอัตราค่าเขียนบทความในวารสารรัฐสภาสารกำหนด

ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารรัฐสภาสาร โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๙๔ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๙๒

จัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
<http://www.parliament.go.th>